٢٥

من فيض

ما شاء الله

٢١

ما [illegible]

وما ارسلناك الا

محمد رشيد [illegible]

٢٥

نمرة ٦٦٦

محمد دلتي عا

كتاب أصداف اللآلي في حل ألفاظ بدء الأمالي
للإمام الحبر إبراهيم المعروف بشيخ القراء رحمه الله تعالى
ورضي عنه وعن كافة المسلمين
أجمعين

سنة ألف واحدى ومائتين
في شهر رمضان في السابع
اليوم
عدينه ميلادس
حفظها الله

[redacted]

SÜLEYMANİYE G. KÜTÜPHANESİ
Kısmı Hacı Mahmud ef
Yeni Kayıt No.
Eski Kayıt No. 1308
Tasnif No. 237.3

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. Süleymaniye Kütüphanesi 1923

٢-٨

يقول العبد ١	إله الخلق ٢	هو الحي ٣	مريد الخير ٤	صفات الله ٥	صفات الذات ٦
نسمي الله ٧	وليس الاسم ٨	وما إن جوهر ٩	وما القرآن ١٠	ورب العرش ١١	وما التشبيه ١٢
ولا يمضي ١٣	ومستغن ١٤	كذا عن كل ١٥	يميت الخلق ١٦	لأهل الخير ١٧	ولا يفنى الجحيم ١٨
يراه المؤمنون ١٩	فينسون النعيم ٢٠	وما إن فعل ٢١	وفرض لازم ٢٢	وختم الرسل ٢٣	إمام الأنبيا ٢٤
وباق شرعه ٢٥	وحق أمر معراج ٢٦	ومرجو شفاعة ٢٧	وإن الأنبياء ٢٨	وما كانت نبي ٢٩	وذو القرنين ٣٠
وعيسى سوف ٣١	كرامات الولي ٣٢	ولم يفضل ولي ٣٣	وللصديق ٣٤	وللفاروق ٣٥	وذو النورين ٣٦
وللكرار ٣٧	وللصديقة ٣٨	ولم يلعن يزيدا ٣٩	وإيمان المقلد ٤٠	وما عذر ٤١	وما إيمان شخص ٤٢
وما أفعال خير ٤٣	ولا يقضي بكفر ٤٤	ومن ينو ارتدادا ٤٥	ولفظ الكفر ٤٦	ولا يحكم بكفر ٤٧	وإن السحت ٤٨
وفي الأجداث ٤٩	وللكفار ٥٠	دخول الناس ٥١	حساب الناس ٥٢	ويعطى الكتب ٥٣	وحق وزن ٥٤
وللدعوات ٥٥	ودنيانا حديث ٥٦	وللجنات والنيران ٥٧	وذو الإيمان ٥٨	لقد ألبست ٥٩	يسلي القلب ٦٠
تخوضوا فيه ٦١	وكونوا عون ٦٢	لعل الله يعفوه ٦٣	وإن الدهر ٦٤		

ترجمه امالی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي لم يتخذ صاحبة ولا ولد
المقدس الذي ليس كمثله شيء وهو الواحد
الاحد المنزه الذي لا رب غيره ولا صمد
الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا
احد والصلوة والسلام على سيدنا
محمد افضل من وحد وعبد وعلى آله

واصحابه واتباعه الى منتهى الابد اما
بعد فيقول احقر الورى وخادم الحديث
والفقرا ابرهيم القرا رحمه الله تعالى
لما رأيت بعض الاخوان قد عجزوا عن
فهم هذه الفاظ المنظومة التي قد حوت جميع
علم العقائد الدينية وتحيروا في
معانيها ومبانيها كل التحير اردت
ان اضع عليها شرحا مختصرا بلسان
التركي لينحل ما فيها من الاشكاله

وتتضح ما فيها من الالفاظ وسميته
اصداف اللآلي في حل الفاظ بدء الامالي
والله ارجو ان يجعله خالصا لوجهه
الكريم وان ينفعنا به والمسلمين اجمعين
فاقول وبالله التوفيق

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الناظم وهو الشيخ العلامه ابو الحسن
سراج الدين علي بن عثمان الاوشي
رحمه الله تعالى ورضي عنه وعن كافة العلما

3

يقول العبد في بدء الامالي
لتوحيد بنظم كاللآلي

عبددن مراد بو قصيده نظم ايدن
امام اوشى مرحومدر امالى املادنكه
جمعدركه تحرير اولنان كلماتدر لآلي
لؤلؤكه جمعدركه انجودر والمعنى يعني
تحرى تعالى نك وحدانيتني بيان ايتمكچون
نظمله انجو كبى ديزلن تحريركه بدءنده
امام اوشى اولان قول بيوروب ديركه

الله الخالق مولانا قديم
وموصوف باوصاف الكمال

مولی دن مراد خالق ورازق دردمك
اوصاف كمالدن مراد جمال ذات عليه نك
وافعال شريفه نك صفتلريدر كه كلجكدر
مفصلاً بيان ايدرز ان شاء الله تعالى
ولكن خلقی يوقدن وار ايدوب
خالق رازق اولان بارئ يزدان قديمدر
اولی ولجزئ يوقدر وجميع صفات

كمالله متصف مولای متعالدر كه زيرا انتم صفات ثبوتيه در
اول بارئ ذو الجلال صفات كمالله
متصف اولدوغی كبی كذلك سمات نقصاندن وزوالدن
قال الناظم رحمه الله
منزه خلاق جهاندر هو الحی المدبر كل امر
هو الحق المقدر ذو الجلال يعنی اول
حيات صفتيله متصف اولان خلاق عالم
اولدر كه قوللرينك هر امورلرين تدبير
ايدجيدر واول معبود بالحق اولان
واجب الوجود اولدر كه علم ازليسنده

قوللرینک اوزرلرینه دیدکی خیردن

وشردن تقدیر ایدیجیدرکه اصلا تبدیل

وتغییر قبول اتمز نتکم آیت کریمه انّا کلّ

شیئ خلقناه بقدر بیوردی حق تعالی

حضرتلری یعنی بز عظیم الشان علم ازلیمزده

(ارادتمزیله)

هر شیئی تقدیر ایدوب یرتدک بیوردی

وحیات صفتیله متصف دیدکمز

حیات ازلیه دیرکه روحله دکلدر زیرا

روح جسم لطیفدر واوّل واجب الوجود

اولان باری ذو الجلال بوندن منزّهدر

(بودرکه)

زیرا جمهور اهل سنّت صفت حیات

ذات علیه نک صفتلرندندرکه انوکله

قائمدر ومدبّرک معناسی بودرکه هر

امرک وهر ایشک انجامنی بیلوب اکا کوره

تدبیر ایدیجیدمکدر ومقدّرک معناسی

بودرکه اشیای تقدیر اوزره ایجاد

ایدیجیدرکه خیردن وشردن وفائده دن

وضرردن ودابلودن واجیدن جمله سی

علم ازلی ده تقدیر ایلدیکه اصلا تبدیل

وتغییر قبول اتمز وحقک معناسی بودر که

ثابتدر وموجوددر دمکدر وذو الجلال

دمکدر یعنی عظمت وکبریا صاحبیدر دمکدر قال الناظم رحمه الله

مريد الخير والشر القبيح

ولكن ليس يرضى بالمحال

یعنی اول مولای متعال حضرتلری خیری

وشری دیلیجیدر وخالقیدر لکن شرک

رضاسی یوقدر دمکدر نتکم ایت کریمه ده

ولا

ولا یرضی لعباده الکفر بیوردی یعنی

حق تعالی قوللری ایچون کفره راضی دکلدر

بیوردر واهل سنته کوره قول مجبور دکلدر

خیرله شری اشلمسنده زیرا مخیردر و

اراده جزئیه الندهدر وحق تعالینک مشیئتی وتقدیری

قولک فعل ایچون حجت دکلدر زیرا فعال مطلق

اولان واجب الوجود دیلدیکنی اشلر ولا یسأل

عما یفعل یعنی اشلدیکندن سؤال اولنماز وایت

اخرى ده ولو شئنا لاتينا كل نفس هديها

ولكن حق القول مني لأملأن جهنم من

الجنة والناس اجمعين بيوردی حق تعالى

دیک

حضرتلری یعنی اکر بز عظیم الشان دیلیید

جمله

هر نفسک هدایتنی ویردک یعنی

عالمی مؤمن قلردق لکن علم ازلیم قول

شریفم سبقت ایلدیکه البته جهنمی

طولدوررسم کافرلر جنلک و بنی ادمک

اوغردن
بر

کفارندنک بیوردی حاصل کلام ولکن ابلیس

نک

یرضی بالمحال دن مراد خیر وشر تکری تعالی

اراده

٥

علم ازلیسنن تعبیر ایتدیلر

کی

اراده علیه سیله دیرلکن شره راضی

دکلدر وحدیث شریفده كل شيء بقضاء

والسلام

وقدر بیوردی اول فخر عالم علیه الصلوة

حضرتلری یعنی هر شیئ تکری تعالینک

علم ازلیسنده قضائله وقدرله در بیوردی

یعنی دیلدکی کبی تقدیر وحکم ایلدی اول

حضرتلری که

واجب الوجود اولان باری ذو الجلال

وحدیث اخرده ٣

اصلا تبدیل قبول اتمز وتکری تعالینک

اراده علیه سی ذات علیه سنک صفتلرندندر

٣

نتکم خبر مشهورده روایت اولندیکه

ان ابا بكر وعمر رضي الله عنهما تكلما في القدر

فقال ابو بكر الحسنات من الله والسيئات

من انفسنا وقال عمر الكل الى الله عز وجل

فذكر ذلك لرسول الله صلى الله عليه وسلم

فقال ان اول من تكلم بالقدر من جميع الخلق

كلهم جبرئيل وميكائيل فكان جبرئيل يقول مثل

مقالتك يا ابا بكر وكان ميكائيل يقول مثل

مقالتك يا عمر فتحاكما الى اسرافيل فقضى بينهما

ان القدر كله خيره وشره من الله عز وجل

یعنی حضرت ابو بکرله حضرت عمر رضی الله عنهما

مقدرده بحث ایلدیلر حضرت ابو بکر دیدیکه

خیر تکری تعالادن شر بزدندر دیدی حضرت

عمر یوق دیدی خیرله شر تکری تعالادندر

دیدی بو مباحثه علیه الصلاة والسلام

افندیمزکه مسموع شریفی اولدقده بیوردیکه

ابتدا مقدرده مباحثه ایدوب تکلم ایدن

جمله دن اول جبرئیل له میکائیلدر بیوردی

جبرئیل سنک دیدیکک کبی دیردی ای ابا بکر

بیوردی ومیکائیل دخی سنک دیدیکک

کبی دیردی ای عمر بیوردی صکره جبرئیل له

میکائیل مرافعه اولدیلر اسرافیل حضورنده

بیوردی اسرافیل دخی خیر وشر جمله سی

تکری تعالینک تقدیریله دردیو حکم ایلدی

ثم قال صلى الله عليه وسلم وهذا قضائي

بينكما یعنی اول وقتده علیه الصلاة والسلام

بیوردیکه بنمده حکمم بودر اول کونده

ای ابا بکر وای عمر بیوردی علیه الصلاة والسلام

پیغمبر من ثم قال صلى الله عليه وسلم

[illegible]

ومحالدن مراد بوندن كفرله معصيتدركه
صوابدن بعيد اولدوغيچون محال دنلدي
ذوي العقول قيدلندي زيرا محالك تعريفي
بودركه وجودي عقلده متصور وممكن
(قال الناظم رحمه الله) (عين ذات)
اولميان شيءدر **صفات الله ليست**
ولا غيراً سواه ذا انفصال بوندن ناظم
مرحوم صفات الله مطلقا ذكر ايلدي مراد
صفات ذاتيه صفات افعالدركه محلنده
مفصلا بياني ايلسك كركدر ان شاء الله تعالى

والمعنى

والمعنى يعني تكري تعالى نك جميع صفات
شريفه لري ذات عليه سنك عيني ده دكل
وغيري ده دكلدر جمهور اهل سنته كوره
زيرا فرق ضاله نك بوندن اقواللري چوقدركه
دلدكلري كبي تخليط ايلمشلردر وتكري
تعالى نك صفات شريفه لري ذات عليه سنك
عيني دكل ديمك بودركه زيرا صفت موصوفك
عيني دكلدر البتة ذات صفاتسز اولماز
وغيري دكل ديمك بودركه زيرا تكري تعالى نك

صفات شريفه لری ذات عليه سندن

اصلا ازلا وابدا منفك اولوب ايرلماز

دمكدر وغيريتدن مراد غيريت اصطلاحيه دركه

انفصالی ممكن در غيريت لغويه دكلدركه

ذاتله صفات بيننده اولان ظهور تغاير

ايچوندر واهل سنت مذهبی بودر قال الناظم رحمه الله

صفات الذات والافعال طرا

قديمات مصونات الزوال

يعنی تكری تعالی نك ذات عليه سنك

وافعال

وافعال شريفه سنك صفتلرينك جمله سی

قديملردر وزوالدن مصون ومحفوظدرلر

يعنی ذات عليه دن زوال بولملردن محفوظدر

صفات ذات عليه بودركه حيات

سمع بصر

علم قدرت ارادت كلام

صفات افعال شريفه ذخی بودركه

يرتمق كبی رزقلندرمق كبی ايجاد كبی

ديرلتمك كبی افنا كبی اثبات كبی وغير ذلك

بونلرك جملسی قديملردر ائمه حنفيه

قتنده زيرا تكری تعالی ازلده خالق ورازقدر

وان لم يخلق ويرزق كما قال الامام الاعظم رحمه الله تعالى كان الله تعالى خالقا في الازل ولم يخلق الخلق لان التخليق صفته في الازل قديمة والكاتب كاتب وان لم يكتب [illegible]

نتکم آیت کریمه‌ده هو الله الخالق الباری
المصور بیورلدی یعنی الله اول الله‌در کی
یرادیجی‌در وکوده‌یه روح ویریجی‌در
وتصویر ایدوب ایجاد ایدیجی‌در بیورلدی
بو آیت کریمه ایله ذات علیه‌سنی کمال مرتبه
خالقیتله وموجدیتله وصف ایلدیکه
ذات علیه‌سی وصفات شریفه‌لری دخی
براوغردن قدیم اولوب اولی ولخری یوق
خلاق جهان اولدوغی معلوم اولمق ایچوندر
والعجز

والعجز عن درک الادراک ادراکدر یعنی
تکری تعالینک حق معرفتندن عاجز قالمق
ادراکدندر والحاصل تکری تعالینک
جمیع صفات شریفه‌لری ازلا وابدا
قال الناظم رحمه الله
قدیمدرلر نسمی الله شیئا لا کالاشیا
وذاتا عن جهات الست خالی
جهات ست بودرکه اوست والت
واوک وآرد وصاغ وصولدر والمعنی
یعنی بز معشر اهل سنت تکری تعالی

شیئ تسمیه ایدرز لکن سائر اشیا کبی

دکلدر ذاتاً وصفةً زیرا شیئ لفظی موجوده

اطلاق اولنور واول باری ذو الجلال واجب

الوجوددر وشیئ لفظی اول واجب الوجوده

اطلاق اولنمسنه دلیل بودرکه آیت کریمه ده

قل ای شیئ اکبر شهادةً قول شریفیله استدلال

اولنمشدر ٢ وذاتاً عن جهات الست خالی دل مرادیه

اول باری ذو الجلال حضرتلرینی ذات دخی

تسمیه ایدرزکه جهات ستدن منزهدر

وذات لفظی

وذات لفظی تکری تعالی یه دخی اطلاق اولنمسنه

دلیل بودرکه حدیث شریفده علیه الصلوة

والسلام حضرتلری سعادتله بیوردیکه

لا تتفکروا فی ذات الله بیوردی یعنی

تکری تعالینک ذات علیه سنده تفکر

ایلمک بیوردی زیرا لا یعرف الله الا الله

تعالیدر یعنی اول باری ذو الجلالک

ذات علیه سنی انجق اول بلور زیرا

مأمور اولدوغمز بودرکه غیبه ایمان کتورمکدر

والله الموفق

قال الناظم رحمه الله

وليس لاسم غير للمسمى

لدى اهل البصيرة خير آل

يعني تكري تعالى نك اسم شريفي ذات

عليه نك عيني در غيري دكلدر اهل سنتك

قتنده نتكم آيت كريمه ده سبح اسم ربك

الاعلى بيوردي يعني سني يوقدن وار ايدن

مولاى متعالك ذات عليه سني تنزيه ايله

اى پيغمبر ذيشان بيوردي واهل بصيرتدن

مراد اهل سنتدر زيرا بصيرت دديكري

قلبن

قلبن بر نوره دركه انوكله طريق مستقيم

قال الناظم رحمه الله ٣

ادراك اولنور وما القرآن مخلوقا تعالى

كلام الرب عن جنس المقال

يعني تكري تعالى نك كلامي قديمي مخلوق

دكلدر منزهدر اول يوقدن وار

ايدن باري ذو الجلالك كلامي قديمي

جنس مقالدن كه حرفله وصوتله خلقك

تكلم ايلدكلري كبي زيرا تكري تعالى نك

كلامي قديمي حرفله وصوتله دكلدر قائم بذاته در

وما ان جوهر ربي وجسم

ولا كل وبعض ذو اشتمال

يعني اول واجب الوجود اولان خلاق جهان

جوهر دكلدر وجسم دخي دكلدر وجمله

مركبه دخي دكلدر وجزء مشتمل دخي دكلدركه

ليس كمثله شيء باري ذو الجلالك زيرا جسم

منقسمدر وهم منقسم مركبدر وهر مركب محتاجدر

وهر محدث محتاجدر واول واجب الوجود

اولان مولاى متعال بونلردن منزهدر و

جوهر دخي دكلدركه لان الجوهر يكون محلا

للاعراض والحوادث والله تعالى منزه عن ذلك

خلاصه كلام بو بيتده اولان اشارت صفات

سلبيه در كه تكري تعالى انلردن منزهدر

نتكم امام اعظم رحمه الله قال وهو شيء لا كالاشياء

ليس بجسم ولا جوهر ولا عرض لان العرض لا

يقوم بذاته بل يفتقر الى المحل كما عرفه السيد

الشريف في شرح المواقف ثم قال ابو حنيفة رح

ولا حد له لان الحد تعريف لماهية بذكر

اجزائها وواجب الوجود فرد لا جزء له فيمتنع

ان يكون له حد والحد قد يكون بمعنى النهاية

والله تعالى منزه عن النهاية والجوهر هو

الجزء الذي لا يتجزى وهو متحيز لا ينقسم لا

بالفك والقطع ولا بالوهم والفرض و

الجسم ذو ابعاد ثلاثة الطول والعرض

والعمق كما عرفه الجرجاني في شرح المواقف اقول

والحاصل ان الله تعالى ليس بجوهر ولا جسم ولا

مشتمل للزمان والمكان لانه يلزم المحل

والله منزه عن ذلك وهذا مذهب اهل

السنة وترك البحث فيما يتعلق بذاته

عز وجل اولى لما ورد انه لا يعرف الله

الا الله تعالى وقال ابو بكر رضي الله عنه العجز

عن درك الادراك ادراك والله تعالى اعلم

قال الناظم رحمه الله وما القرآن مخلوق

ومصحفلرده يازدقلرى حروفله اصوات
مخلوقدركه بزوم كبى فعلمزدر زيرا
تكرى تعالينك كلامى قبيل حرفدن وصوتدن
منزهدر وقائم بنفسهدر اهل سنت
مذهبى بودر وجمهور اهل سنت
كلام الله مخلوقدر دينى مؤمنك كفرينه
وقتلنه دخى اتفاق ايلمشلردر نتكم قاضى
عياض شفاء شريفنده مفصلا بيان
ايلمشدركه وسئل الامام مالك رحمه الله
عمن

عمن يقول القرآن مخلوق يعنى امام مالكه
قرآن مخلوقدر دين ادمك حالندن سؤال
اولندى فقال هو كافر فاقتلوه امام مالك
بيوردى كه كافردر بو سوزى سويليان
قتل ايدك بيوردى فقال انما حكيته
عن غيرى اول سؤال ايدن ادم ديدى كه
بن بو سوزى بشقه سندن اشتدم ديدى
فقال انما سمعناه منك امام مالك
بيوردى كه بز بو سوزى سندن اشتدك بيوردى

قال الناظم رحمه الله

وقتلنه آمر ايلدی ورب العرش فوق العرش لكن

بلا وصف التمكن واتصال

يعنی عرش شريفی يوقدن وار ايدن باری

ذو الجلال عرشك اوزرينه مستولی

ومالك الملك اولدوغی حالده متجلی در

لكن استقرار وصفيله واتصال صفتيله

دكلدر زيرا استقراردن واتصالدن

ومكاندن وزماندن منزهدر وحضرت

ابن عباس رضی الله عنه وسائر مفسرين

الرحمن علی العرش استوی آيت كريمه‌سنك

تفسيرنده استولی عليه وملكه بيوردلر

يعنی اول يرلمنجی اولان واجب الوجود

عرش شريفك اوزرينه مستولی ومالك

اولدی ديمك بيوردلر زيرا انكری تعالی

بو آيت كريمه ده كمال قدرتنی ومالك

الملك اولدوغنی وعلو شاننی دخی

مخلوقاتنه بلدردی وجمله مفسرين بونك

اوزرينه در   حاصل كلام بو بيتك

مختار اولان عدم تأويلدر زيرا متشابهات دندر

بحث ايتمك اهل سنته كوره دكلدر اوزره

لازم اولان ايمان كتورمكدر فقط تتمه

امام مالك وامام اعظم رحمهما الله

بيوردلركه الاستواء معلوم يعنى آيتده

مذكور اولان استوى لفظى معلومدر

والكيف مجهول وكيفيتى مجهولدركه

معلوم دكلدر زيرا لا يعرف الله الا

الله تعالى در يعنى الله بارى ذو الجلالك

ذات عليه سنى انجق اول بلور والسؤال

عنه بدعة واستوينك دخى كيفيتندن بحث

وتفتيش ايتمك بدعت وضلالتدر

والايمان به واجب يعنى فقط تكرى

تعالى نك واجب الوجود اولدوغنه — ونهايت كيفيتى الرحمن على العرش استوى بيوردوغنه دخى

ايمان كتورمكلكه مأمورز بيوردى امام

اعظمله امام مالك رحمهما الله زيرا

اول واجب الوجود اولان مولاى متعال

مكاندن وزماندن منزهدر وبوكله

وبو ایله امر عظیمک ادراکندن وفهمندن

عاجز قالمق ادراکدندر قال الناظم رحمه الله

وما التشبیه للرحمن وجها

فصن عن ذاک اصناف الاهالی

قوله فصن صیانتدندر که حفظ معناسنه در

اصناف صنفک جمعیدر که بولکدر و

اهالی اهلک جمعیدر که مراد اهل سنتدر

یعنی

والمعنی اولو واجب الوجود اولان باری

ذو الجلال حضرتلرینی بر شیئه تشبیه

ایلمکلکدن[?]

ایلمکلکک طریقی یوقدر وخیرلو طریقی دخی

دکلدر بلکه کفردر وضلالتدر پس

سن اهل سنتی بو ضلالتدن واعتقادن

فاسددن حفظ وصیانت ایله ای

طالب بیوردی ناظم مرحوم یعنی دائما

اول واجب الوجود اولان مولای متعال

حضرتلرینی عوام مؤمنین ایچلرنده

تنزیه وصفیله وعظمتله کبریا صفتیله

وصفایله دیمکدر زیرا قرآن کریمده

لیس کمثله شیء بیوردی یعنی اول منزه

اولان واجب الوجود حضرتلرینه بکزر

بر شیء یوقدر شریکدن ودنکداشدن

قال الناظم رحمه الله

منزهدر ولا یمضی علی الدیان وقت

واحوال وازمان بحال

دیان اسماء حسنیدندر معناسی

قوللرینک عمللریله مجازات ومکافات

ایدیجی دیمکدر وقتدن مراد زماندر

والمعنی اول قوللرینه انعام احسانه مکافات

ایدیجی

ایدیجی اولان خلاق جهان حضرتلرینک

اوزرینه زمانلردن بر زمان وحاللردن

بر حال کچوب مرور ایلمکدن منزهدر

زیرا زمان ومکان وحال مخلوقات

ایچوندر یوقدن وار ایدن ایچون دکلدر

زیرا جمله سنک خالقی اولدر وبونلرک

بریسی یوغیکن اول واجب الوجود وار ایدی والله اعلم قال الناظم رحمه الله

ومستغنی الهی عن نساء

واولاد اناث او رجال

اولان
یعنی اول واجب الوجود خلاق عالم

زوجه دن واركی ودخی اولاددن

دخی منزهدر نتکم آیت کریمه ده وانّه

بیوردی
تعالی جدّ ربّنا ما اتخذ صاحبة ولا ولدا

جنك مؤمنلری دیدلركه
یعنی اول تعالی شانه وجلّ ذکره اولان

باری ذو الجلال اولدركه زوجه دن

بیوردی
واولاددن منزهدر وآیت اخریده

قل هو الله احد الله الصمد لم یلد ولم

یولد ولم یکن له کفوا احد بیوردی

بونك

بونك سبب نزولی بودركه طوائف

یهود علیه الصلاة والسلام پیغمبرمزك

مجلس شریفنده کلوب یا محمد تکریکی بزه

وصف ایله دیدیلر بو آیت کریمه نازل اولدی

قل هو الله احد یعنی حبیبم سن دیکه

الله بردر الله الصمد اویله اللهدركه

جمله مخلوقات آکا محتاجدر لم یلد ولم

یولد طوغمدن وطوغمدن منزهدر

دخی
ولم یکن له کفوا احد وشریکدن ونظیردن

قال الناظم رحمه الله

منزه بارئ ذو الجلالدر بيوردى

كذا عن كل ذي عون ونصر

تفرد ذو الجلال وذو المعالي

يعني اول عظمت وكبريا وانعام احسان

صاحبي اولان واجب الوجود زوجهدن

واولاددن منزه اولدوغي كبي كذلك

ونصرت ايديجيدن

ياردمجيدن دخي منزه ومنفرد بارئ

ذو الجلالدركه جمله مخلوقاتدن مستغني در

وجمله مخلوقات اكا محتاجدر قال الناظم رحمه الله يميت الخلق

يميت الخلق قهرا ثم يحيي

فيجزيهم على وفق الخصال

يعني نفخهٔ اولىده اول واجب الوجود

اولان قهار عباد جمله مخلوقاتي جلاليت

جهتندن قهرا اولدروب كنه نفخهٔ

ثانيهده تجلئ جماليتله دريلدركه حضور

معنويسنده ايشلدكلري عمللرك مجازاتني هر

عمله كوره ويرركه خير ايسه خير شر ايسه شر

ديمكدر وفق خصالدن مراد بودر نتكم

آیت کریمه ده فمن یعمل مثقال ذرة خیرا
یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره
بیوردی باری ذو الجلال حضرتلری
یعنی شول که ذره قدر خیر اشلسه
البته آخرتده ثوابنی کورر وشول که
ذره قدر کناه اشلسه دخی البته آخرتده
جزاسنی کورر بیوردی حق تعالی حضرتلری
ذره دن مراد بغده دانه سنک وزنی
مثالی دردمک وآیت اخریده ولا یظلم

ربک

ربک احدا بیوردی اول باری ذو الجلال
حضرتلری یعنی سنک تکریک ای پیغمبر ذی شان
قوللرینک خیرلو عمللرندن اکسلدوب کناهلرینی
آرتدروب ظلم اتمز بیوردی زیرا ظلمدن
منزهدر وجمله مخلوقاتدن مستغنیدر
خلاصهٔ کلام بو بیتده ناظم رحمه الله مولیه
بعثی وحشر له نشری وجزاء اعمالی مجملا بیان
ایلمشدر که نص قاطعده ذکر اولندوغی کبی قال الناظم رحمه الله

لاهل الخیر جنات ونعمی

وللكفار ادراك النكال

ادراك فتحله دركك جمع درك جهنم
طبقه لريدر نتكم آيت كريمه ده ان المنافقين
في الدرك الاسفل من النار آيت كريمه سی كه
قراء سبعه دن كوفيون دن ماعدا في الدرك
ذاتك فتحيله اوقورلر كوفيون كه عاصم
وحمزه والكسائی ذاتك سكونيله اوقورلر
ولغتك ايكيسی دخی فصيحدر نكال دن
مراد عقوبتدر وعذابدر ديمكدر نتكم

آيت

آيت كريمه ده نكالا من الله بيورر بارئ
ذو الجلال حضرتلری يعنی تكری تعالی دن
عقوبت وعذابدر ديمكدر والمعنی يعنی
اهل خير اولان مؤمنلر ايچون جنتده عالی
رتبه لر واردر ودرلو درلو نعمتلر دخی
واردر كه اول بارئ يزدانك فضل كرميدر
وكفار فجار ايچون دخی جهنمك طبقه لرنده
درلو درلو عقوبتلر وعذابلر واردر كه اول
مولای متعال حضرتلرينك عدليله دركه

زیرا جنت تکری تعالی نک رحمتیله وکرمیله در

وعذاب دخی عدلیله در

عمله دکلدر و تکری تعالی نک اوزرینه

برشی واجب دکلدر مؤمنی جهنمه قویوب

کافری جنته قومق حکم شریفندندر زیرا

یفعل ما یشاء ویحکم ما یرید در و جمهور

اهل سنت بونک اوزرینه در وفرق ضاله

بونک خلافنه در که ذکری مستهجندر

اوزرمزه لازم اولان اهل سنت مذهبی در که

قال الناظم رحمه الله

فرقۀ ناجیه در ولا یفنی الجحیم ولا الجنان

ولا اهلوهما اهل انتقال

یعنی جنتله جهنم اصلا فنا بولمازلر

واهالیلری دخی فنا بولمازلر که ابدا لاباد مخلددرلر

نتکم آیت کریمه ده والذین آمنوا وعملوا الصالحات

اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون بیورر

یعنی وشونلر که ایمان کتوردلر و ایو عمل اشلدلر

انلر اهل جنتدر که انده مخلددرلر ابدا الاباد بیوردی

وکافرلرک دخی بودر که والذین کفروا وکذبوا

بآیاتنا اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون بیورر

یعنی و شونلرکه کافر اولدیلر و نشانه لریمزی
یلانلدیلر انلر شونلردرکه جهنم اهالیلریدر
انده ابد الآباد مخلددرلر بیوردی حق تعالی
حضرتلری و آیت اخری ده اشقیانک و
سعدانک حقنده خالدین فیها ما دامت
السموات والارض بیوردر باری ذو الجلال
حضرتلری یعنی جنتک و جهنمک کوکلری
ویرلری دوردکجه سعدا جنتده و اشقیا
جهنمده مخلددرلر بیوردر باری ذو الجلال حضرتلری

حاصل

حاصل کلام جنتله جهنم ایچون فنا و زوال
یوقدر و الآن موجوددرلر و اهل سنت
مذهبی بودر نتکم آیت کریمه ده جنت حقنده
اعدت للمتقین بیوردر حق تعالی حضرتلری
یعنی جنت کفردن و شرکدن صقنانلر ایچون
حاضرلندی بیوردر و جهنم حقنده دخی
اعدت للکافرین بیوردر یعنی جهنم
کافرلر ایچون حاضرلندی بیوردر باری
ذو الجلال حضرتلری قوله ولا یفنی الجحیم

فنادن مراد هلاكدر وجحيم جهنمك بر
طبقه سنك اديدر وانتقالدن مراد
زوالدر قال الناظم رحمه الله يراه المؤمنون بغير كيف
وادراك وضرب من مثال
يعنى مؤمنلر جنتده اول واجب الوجود اولان
بارى ذو الجلالك اول عظمتلو جمال شريفنى البتة
مشاهده ايدرلر كه كيفيتسز وادراكسز كه
احاطه اتمكسزن وسائر نوع صورتله و
هيئت مثاليله دخى دكلدر زيرا كيفيتدن
واحاطه دن

واحاطه دن كه قيلمق وصورت وهيئتدن ديه
دخى منزهدر حاصل كلام مشاهدۀ جمال
جنتده مؤمنلر ايچون نص قاطعله ثابتدر اولدوغى
لكن نه كيفيتله اولدوغنى انجق اول بارى
ذو الجلال بلور وكفارله فرق ضاله دخى
مشاهدۀ جمالدن محرومدرلر فرق ضاله نك
محروم اولملرى رؤيت جمالى انكار ايتدكلرى ايچوندر
جنته كيرسلر دخى مشاهده دن محرومدرلر
زيرا رؤيت جمالى بالكليه انكار ايدرلر مع هذا كه

نص قاطعله ثابتدر و متعدد احادیث
شریفه ایله دخی ثابتدر نتکم آیت کریمه ده
للذین احسنوا الحسنی وزیاده بیوردی
حق تعالی حضرتلری یعنی شول ایو عمل ایشلین
کمسنه لر ایچون جنت واردر وزیاده کرم
دخی واردرکه مشاهدهٔ جمالدر زیرا اول
صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بو آیت کریمه نازل اولدقده
الحسنی دن مراد جنتدر وزیاده دن
مراد

مراد مشاهدهٔ جمالدر بیوروب تفسیر ایلدی
واحادیث شریفه نک بری بودرکه بخاری
روایتنده علیه الصلوة والسلام حضرتلری بر کیجه بدرینه آیه نظر ایدوب اصحابنه
سعادتله بیوردیکه انکم سترون ربکم
کما ترون هذا القمر لا تضامون فی رؤیته
یعنی اصحابم امتم جنتده سزه یوقدر وار
ایدن تکری یوزنی کورسکوز کرکدر شول
آیه بقوب کوردیکوز کبی صقنوک
تکری تعالی نک رؤیت جمالنده شک وشبهه ایتمیسز بیوردی

وحدیث آخرده حضرت جابر رضی الله عنه
روایت ایلدی علیه الصلوة والسلام سعادتله
بیوردیکه بینا اهل الجنة فی نعیمهم اذ
سطع لهم نور فرفعوا رؤسهم فاذا الرب
قد اشرف علیهم من فوقهم فقال السلام
علیکم یا اهل الجنة فذلك قول الله عز وجل
سلام قولا من رب رحیم فینظر الیهم وینظرون
الیه فلا یلتفتون الی شیء من النعیم ما داموا
ینظرون الیه بیوردی یعنی اهل جنت

جنتك

جنتك درلو درلو صفالریله صفایاب
اولوب ذوقده ایکن بر نور ظهور ایدرکه
کمال مرتبه ضیالودر اول وقتده اهل جنت
باشلرین قالدروب بقدقلرنده اول یوقردن
واریدن واجب الوجود جلت عظمته
وتعالی شانه حضرتلری اهل جنت اوزرلرینه
متجلی اولوب السلام علیکم یا اهل الجنة
بیورر یعنی سلامتیم اوزرکوزه اولسون
حضرتلری
اول اهل جنت بیورد اول باری ذو الجلال

شمدی علیه الصلوة والسلام پیغمبرمز

بیوردکه اشته سلام قولا من رب رحیم دن

مراد بودر بیوردی علیه الصلوة والسلام

افندیمز یعنی او داسر کیمجی اولان باریٔ

ذو الجلالدن سلام واردر اهل جنت

اونلرینه بیوردی حق تعالی حضرتلری که

مشاهدهٔ جمال وقتنده [دن] شمدی اول واجب

الوجود اولان خلاق جهان [اهل جنته] رحمت نظریله

نظر بیورور اهل جنت دخی اول مشاهده

جمالك

[ناشی]

جمال الله تلذذ ایدوب صفایاب اولدقلرندن

جنتك انواع نعیمنی اونودوب سرگردان

قلورلرکه تاکه اول مشاهدهٔ جمال شریفك

وقتی تمام اولنجیه دکین بیوردی علیه الصلوة

والسلام پیغمبرمز بوکا بناءً ناظم مرحوم [دیرکه]

فینسون النعیم اذا رأوه

فیا خسران اهل الاعتزال

[جهان]

یعنی اهل جنت اول مشاهدهٔ جمال خلاق

حضرتلرینك لذتندن جنتك دلو دلو

نعمتلرینك صفالرینی اونودورلر اول

حضرتلری

واجب الوجود اولان باری ذوالجلال

عظمتیله متجلی اولدقده پس حذر

ایدوب صقنوك ای اهل سنت معتزله

طائفه سنك خسران و زیانلرندن كه

بو مشاهدهٔ جمالك نعمت عظمیسنی محروم

اولدیلر دیر ناظم مرحوم چونكه انكار كلی

ایلدیلر كه مطلقا رؤیت یوقدر دیدیلر

دیدیلر لاتدركه الابصار آیت كریمه سیكه

دلیل كتوری

دلیل كتوری كبی تأویل ایلدیلر زعم باطللرنجه

بوكا بناء تكری تعالی رؤیت جمالنی اول

طائفهٔ لعینه محروم ایلمشدركه ولو عذابدن

كورمزلر

صكره جنته كیرسلر دخی زیرا فرقه ضاله

جهنمده اولملری ثابتدركه ستفترق امتی

حدیث شریفیله در وكفار دخی رؤیت

جمالدن محرومدرلر نتكم آیت كریمه ده كلا

انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون بیوردی حق تعالی

حضرتلری یعنی تحقیق اول كفار قیامتده

انلری یوقدن وار ایدن تکری یلری کورمزلر

بیوردی حاصل کلام رؤیة الله الحق اهل جنته

سنت ایچوندرکه تکری تعالینک اوزرلرینه

اکک بویوک نعمت عظمی سیدر قال الناظم رحمه الله

وما ان فعل اصلح ذو افتراض

علی الهادی المقدس ذی التعالی

یعنی قول ایچون هدایت وارشاد تکری

تعالی اوزرینه واجب دکلدر واهل سنت

مذهبی بودر زیرا معتزله قول ایچون اصلح

٢ اول هدایت ایدیجی ومنزه وعلو شان صاحبی اولان صح

اولان فعل تکری تعالی اوزرینه واجبدر دیرلر

وبز معشر اهل سنت مذهبمز بودرکه

تکری تعالی اوزرینه برشیء واجب دکلدر

زیرا لا یسأل عما یفعل بیوردی یعنی اشلدیکندن

سؤال اولنماز وآیت اخرده یضل من

یشاء ویهدی من یشاء بیورر یعنی دیلدیکنی

ازدررر ودیلدیکنی هدایت ایدوب ارشاد

ایدر بیوردی وآیت اخرده ولو شاء

لهدیکم اجمعین بیورر یعنی اول باریء ذو الجلال

دییلدی بیزه بر اوغردن هدایت

ایدوب ارشاد ایدردی بیوردی و

آیت اخرده الله یفعل ما یشاء بیورر

یعنی اول واجب الوجود اولان خلاق جهان

دیلدیکنی ایشلر بیوردی حاصل کلام

ناظم مرحومک ذی التعال دن مرادی یعنی

منزهدر اول باری ذو الجلال اوزرینه

شیء واجب اولمقدن و متقدسدر دیمک

مطهر و منزهدر دیمک والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله

30

وفرض لازم تصدیق رسل

وأملاک کرام بالنوال

یعنی جمله پیغمبران ذوی الاحترامه و

جمله ملائکه عظامه که انواع کرم ایله مکرم

اولدیلر ایمان کتوروب تصدیق ایتمک

فرض عیندر دیمک و دخی اول پیغمبرلرک

حق تعالی طرفندن نه که کتوردیلر ایسه

جملهسنه اینانوب تصدیق ایتمک فرض عیندر دخی

وناظم مرحوم بوننده رسل لفظیله ذکر ایلسی

بودركه زيرا پيغمبر اولميجه رسول اولماز
ابتدا پيغمبر اولورده بعده كوندرلجك
مرسل اولورده كوندرلور زيرا هر
پيغمبر رسول دكلدر لكن هر رسول
پيغمبردر وپيغمبرله رسولك فرقي
بودركه پيغمبر ده دكلرى ماقبلنده اولان
پيغمبرك شريعتنى واحكامنى تأكيد ايدوب
اجرا ايدنه ديرلر ورسول ده دكلرى
تبليغله مأمور اولوب شريعتى دخى يكى اولوركه

نبى دن

نبى دن اخصدر زيرا تبليغ رسالتله
مأموردر ومرسللرك عددى اوچ يوز
اون اوچ مرسللر واولوا العزم بشدركه
بونلرك كوزيده لريدر نوحله ابراهيم وموسى ايله
عيسى ومحمد عليهم الصلوة والسلام
حضراتيدركه اولوا العزمدرلر يعنى قوت
وصبر صاحيدرلر ونبوت منصبى
منصب واحددركه اصلا تفاوت
يوقدر وتفاوت دخى قبول ايتمز مطلقا

یه اکر دیرسڭ که آیت کریمه ده تلك
الرسل فضلنا بعضهم علی بعض وارددر
دیرسڭ الجواب بوندن ذکر اولنان
تفضیلدن مراد درجه لرده ورتبه لرده در
منصبده دکلدر رتبه لردن مراد بودرکه
ابراهیم علیه السلامڭ خلیل الله اولمسی کبی
موسی علیه السلامڭ دخی کلیم الله اولمسی
کبی عیسی علیه السلامڭ دخی روح الله
اولمسی کبی محمد علیه الصلوة والسلام
افضل

افضل الخلق علی الاطلاق اولمسی کبی وغیر ذلك
هر بر پیغمبر بر رتبه ایله مخصوص المشدر
حق تعالی حضرتلری نتکیم امام شیبانی
عقیده سنده وکل نبی خصه بفضیلة
وخص برؤیاه النبی محمدا بیورر یعنی
اول باری ذو الجلال هر بر پیغمبر
محترمی بر فضیلتله مخصوص ایلدی
ولیلهٔ معراجده اول فخر عالمی رؤیت
جمالیله مخصوص ایلدی بیوردر حاصل کلام

منصب نبوت بردر تفاوت قبول ایتمز
وحقلرنده واجب وجائز ومستحیل اولان
صفتلرك دخی حکمی بردر محلنده مفصلا
ان شاء الله تعالی بیان ایلسك کرکدر
حاصل کلام ناظم مرحوم وفرض لازم
دیدکی فرض عیندر دمك وتصدیقدن مراد
کمال مرتبه ایناتمقدر که اول پیغمبرلرن ذوی
الاحترامك حقیقتلرینه وتکری تعالینك
طرفندن نه که کتوردیلرسه دخی جمله سنه

کمال مرتبه ایناتمقدر وانقیاد ایدوب
اطاعت ایلمك دخی فرض عیندر واملاكِ کرام بالنوال
دخی انواع فضیلتلرله وکوناکون شرفله
مکرم اولمش ملائکهٔ عظامدرکه تکری تعالی
حقلرنده بل عباد مکرمون بیوردی آیت کریمه ده
یعنی اول ملائکهٔ عظام اویله قوللردرکه
تکری تعالی انلری انواع فضیلتلرله اکرام
ایدوب طاعتنده کوناکون عبادتلرله
قائم ایلدی دمکدر انلرك دخی جمله سنك حقیقتلرینه

ایمانی کتوروب کمال مرتبه تصدیق ایلمک

فرض عیندر بیورر ناظم مرحوم وبو

ملائکهٔ عظام اولیه ذات مختر مدرلرکه

تکری تعالی قرآن کریمنده آیات متعدده ده

ثنا ایدوب بیورر که لا یعصون الله ما

امرهم ویفعلون ما یؤمرون (بیورر) یعنی اولیه

ملائکهٔ عظامدرکه اصلا تکری تعالینک

امر شریفنه مخالفت ایتمزلر وما مور

(بیوردی) (ایچون)

اولدقلری امر شریفی یرینه کتوروب ایشلرلر

وآیت

وآیت اخریده یسبحون اللیل والنهار

لا یفترون بیوردی حق تعالی حضرتلری

یعنی اولیه ملائکهٔ عظامدرکه کیجه وکوندز

تکری تعالیٔ تسبیح وتقدیس ایدوب کمال

مرتبه تنزیه ایدرلرکه اصلا یورلمازلر

بیوردی خصوصا ملائکهٔ مقربینکه

(واسرافیل ایله عزرائیل)

جبرائیل ایله میکائیل کبی حملهٔ عرش کبی جنت

خزینه داری کبی جهنم خازنی کبی وغیری لرکه

(قرننده)

جمله سنه تکری تعالی ثنا ایدر خصوصا

جبریل امین علیه السلام حق تعالی حقنده ثنا
ایدوب بیوردکه ذی قوة عند ذی العرش
مکین مطاع ثم امین آیت کریمه سی یعنی
قوت صاحبدر عرشک ایجی یوقدن وار
ایدن باری ذو الجلال قتنده دخی رتبه
عالیه صاحبدرکه علو قدردر دخی یدی قات
کوکلرده و سدرة المنتهی ده اولان ملئکه
عظام بر اوغردن اول جبریل امینه
اطاعت ایجیدرلر دخی پیغمبران ذوی

الاحترامک اوزرلرینه لوح محفوظدن
آلوب اندردکی وحی اوزرینه امیندر ۲
بیوردی حق تعالی حضرتلری ۲ و بو ملئکه ء جمله
عظام اویله ذات محترمدرکه تکری تعالی
آنلری جمیع نقیصه لردن تنزیه و تطهیر
پاک ایلدی و یمدن و ایجمدن و شهوتدن
دخی تنزیه و تطهیر ایلدی و ارککلکه
و دیشیلکه دخی وصف اولنمازلر و
حقیقتلری اجسام لطیفه درکه نوردندر

۲ وان علیکم لحافظین کراما
کاتبین یعلمون ما تفعلون یعنی تحقیق
سزلرک اوزرکزده حفظ ایدیجی ملئکه لر واردرکه
کرام کاتبلردر
یعنی اویله ملئکه لر واردرکه کمال مرتبه ده مکرملردر
عمللرکزی یازارلر و ضبط ایدرلر
سزلرک ایشلدکلرکزی بیلورلر
جمیع عمللرکزی بیلورلر یعنی ایشلدککز خیر
و شردن دیمکدر
جمله اشلدککزی بیلورلر
منه

وكوناكون صورتلرله ذهنی تشکل ایتمکلکه
قادردرلر وکمال مرتبه کوچ اولان اشلر
اوزرینه قوت صاحبدرلر خلاصهٔ کلام
بو ملائکهٔ عظامک جمله سنه ذکر اولدیغمز
منوال اوزره ایمان کتوروب تصدیق
ایلمک فرض عیندر والله اعلم قال الناظم رحمه الله

وختم الرسل بالصدر المعلی

نبی هاشمی ذی جمال

صدردن مراد اول در زیرا هر شیئک دیمک

اولینه صدر اطلاق اولنور ومعلی دن
مراد عالی قدر در دیمک بو بیت شوکا
اشارتدر که اول صدر معلی اولان فخر
موجودات علیه الصلوة والسلام حضرتلری
جمله پیغمبرلردن اول موجود ایدی نتکم حدیث
شریفده علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
اول ما خلق الله نوری ومن نوری خلق
کل شیء یعنی ابتدا تکری تعالی بنم نورمی بیوردی
یوقدن وار ایلدی که جمله مخلوقاتدن اول در

وهر شیئه نجی بنم نورمدن یرتدی اول
باری ذو الجلال بیوردی وحدیثده
علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
کنت نبیا وادم بین الماء والطین بیوردی
یعنی ادم پیغمبر صوایله بالچق اراسنده ایکن
بن پیغمبر ایدم بیوردی علیه الصلوة والسلام
حضرتلری حاصل کلام اول فخر عالم علیه الصلوة
والسلام هر موجودک سبب وجودیدر
نتکم حضرت ادم علیه السلام تکری تعالی یه

نیازنده

نیازنده ای باری خدا محمد حرمتنه صوچمی
بغشله دیو نیاز ایلدکده اول باری ذو الجلال
حضرتلری اول وقتده نه ندن بیلدک
محمدی ای ادم بیوردی اول حضرت ادم
دیدیکه جنتک هر نرسنه بقدم سه
لا اله الا الله محمد رسول الله یازلو کوردم
بوندن بلدمکه جمله مخلوقاتدن سکا
سوکلودر دیدی ادم علیه السلام اول
وقت اول غفار اولان باری یزدان

حضرتلری آدم علیه السلامه خطاب ایدوب
بیوردیکه صوچکی بغیشلدم ای آدم و اول
فخر موجودات اولان محمد اولمایدی
سنی یوقدن وار ایدوب یراتمازدم
بیوردی اول خلاق جهان حضرتلری
واکثر مفسرین فتلقی آدم من ربه کلمات دن
مراد بو ذکر ایلدیکمز کلماتدر وقاضی عیاض
دخی بونک اوزرینه در بوکا بناءً
امام بوصیری حضرتلری قصیده سنده

لولاه لم تخرج الدنیا من العدم بیورد
یعنی اول صاحب سعادت اولان
فخر موجودات اولمیایدی دنیا عدمدن
وجوده چقمازدی بیوردی و
حدیثنه آخرده علیه الصلوة والسلام
سعادتله بیوردیکه کنت اول الانبیا
فی الخلق وآخرهم فی البعث بیوردی
یعنی یرادلشده جمله پیغمبرلردن اولدم
وکوندرلشده جمله دن صکره یم بیوردی

نتکم ایت کریمه ده ولکن رسول الله وخاتم

النبیین بیوردی تکری تعالی حضرتلری

یعنی اول صاحب سعادتنا ولان پیغمبر

ذی شان تکری تعالینک رسول محترمیدر که

کوندرلمشیدر وجمله پیغمبرلرک خاتمیدر که

حضرتلری صوکره بیلد بیوردی باری ذو الجلال

حاصل کلام ناظم مرحوم بو بیتده اول

فخر عالم حضرتلرینی جمله پیغمبرلرک صدر

اعظمی اولدوغنی وجمله دن صکره

کوندرلدکنی اشعار ایدوب دیرکه وختم

الرسل بالصدر المعلی یعنی جمله پیغمبران

ذوی الاحترام اول فخر موجودات اولان

صدر اعظمله ختم اولدی بیوردی

نبی هاشمی ذی جمال یعنی اویله صدر اعظم

پیغمبر محترمدر که بنی هاشمدندر وکامل

حسن وجمال صاحبیدر که کونلک

جمله‌سی اکا ویرلمشدر زیرا کونشله ایک

نورلری اول فخر عالمک نورندندر نتکم

حضرت ابو هریره رضی الله عنه بیوردیکه

ما رأیت شیئا احسن من رسول الله

صلی الله علیه وسلم کأن الشمس تجری فی وجهه

واذا ضحک یتلألؤ فی الجدر کالقمر لیلة

البدر یعنی ابو هریره حضرتلری بیوردیکه

رسول اللهدن کوزل برشی کورمدم

کویا که مبارک وجه شریفنده کونش

جریان ایدر و تبسم ایلدکده مبارک

دیشلرینک ضیاسندن دیوارلر پارلیوب

لمعان

لمعان ایدردی که ایکی اون دردنجی

کیجه سی کبی بیوردی ابو هریره حضرتلری

حاصل کلام اکر تکری تعالی اول صاحب

سعادت اولان فخر عالم علیه الصلوة والسلام

حضرتلرینک مبارک وجه شریفنده اولان

مهابتله کوزلکی پرده لرله ستر ایدوب

حفظ اتمیه‌ایدی نوع بنی ادم رؤیت جمالنه

طاقت کتوروب تحمل ایده مزدی لکن تکری

تعالی اول ذات محترمک کوزلکنی کوزلرک

اوزرلرنده اولان پرده لرله حفظ ایلمشدر

یه کورمزمیسک یوسف پیغمبر علیه السلام
کوزللکک بر بولکی ویرلمش کن مصرک
نساطائفه سی کوردکلرنده اللرین کسدیلر
قندن قالدیکه کوزللکک کلیسی اکا ویرلدی
فخر موجودات علیه الصلوة والسلام افندیمز
ایکیچون اصحاب کرامک مبارک کوزلری
دویمازدی اول فخر عالمک رؤیت جمالندن
زیرا تحقیق نظر ایدمزلردی و بو ذات محترمک
وصف حسننه نهایت یوقدر زیرا
تکری

تکری تعالی اندن افضل بر مخلوق یرتممشدر
نتکم امام بوصیری قصیدهٔ بردهده
وانسب الی ذاته ما شئت من شرف
وانسب الی قدره ما شئت من عظم
بیودر یعنی اول فخر عالمک ذات شریفنه
دیلدیکک قدر نسبت ایله شرف یوکلدن
واول فخر موجوداتک اول عالی اولان قدر
شریفنه دخی دیلدیکک قدر نسبت ایله
علو شان و اولولک یوکلدن بیوردی
قال الناظم رحمه الله

امام الانبیا بلا اختلاف

وتاج الاصفیاء بلا اختلاف

یعنی اول صاحب سعادت ولان فخر
کائنات اویله پیغمبر ذی شاندرکه جمله
پیغمبران ذوی الاحترامک امامیدرکه
اختلاف یوقدر واویله فخر عالمدرکه
مخلوقاتدن
جمله اوندن تنمش پیغمبرلرک ومرسللرک
سرورلری وزینتلریدرکه تردد یوقدر
وشبهه یوقدر بو بیتده اولان اشارت

لیلهٔ

لیلهٔ معراجده اول صاحب سعادت
علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک مسجد
اقصی‌ده وکوکلرده انبیاء عظامه
امام اولوب مقتدی به اولدوغنه
قاضی عیاض شفا شریفنده بیورمشکه
مشیردر بو اولدرکه وقتاکه لیلهٔ معراجده
حرم شریفدن براقه بینوب جبریل امین‌له
مسجد اقصی‌یه تشریف ایلدکده جبریل
امین براقی صخره نک حلقه سینه
بغلیوب اول سلطان انبیا علیه الصلاة

والسلام ایله مسجد اقصی‌یه کیردکده

حضرت آدمدن حضرت عیسی یه

دنیایه

گلنجه دکین نه قدر پیغمبران ذوی الاحترام

تشریف ایلدیسه جمله سی مسجد اقصی نک

ایچنده موجود ایدیلر یعنی ارواح شریفه لری موجود ایدی

شمدی جبریل امین اول صاحب سعادت

اولان فخر عالم علیه الصلوة والسلامه

دیدیکه ای رسول اکرم سنک جمله پیغمبران

قرنداشلریک

عظام بونده دیرلر ایکی رکعت نماز قیلویر

دیدی اول سلطان انبیا علیه الصلوة والسلام

دخی

دخی محرابه تشریف ایدوب موجود اولان

جمله انبیاء مرسلین اقتدا ایدوب ایکی رکعت

نماز قیلندقدن جبریل امین بو آیت کریمه یی

کتوروب اول سرور انبیا اولان فخر عالمه

خطاب ایدرک بیوردیکه واسئل من ارسلنا

من قبلك من رسلنا اجعلنا من دون

آیت کریمه سی

الرحمن آلهة يعبدون یعنی سندن اول

مرسللریمزدن کوندردکمز رسل کرامه

سؤال ایله ای پیغمبر ذی شان بز باری ذو الجلال

يرلغنجی اولان رب العباددن غیری تاپلور
تکثیر قیلدقمی یعنی هیچ بر پیغمبر کلوب
تکری تعالی دن غیرنک عبادتینه دعوت
ایدر اولدمی سؤال ایله ای پیغمبر ذی شان
شو حضوردن اولان مرسللر قرنداشلریکه
دیدکن جمله سی براغزدن حاشا وکلا
دیدلر بعده جبریل امین اول فخر عالمی
الوب سموات علی یه چقاردقده اوراده
دخی انبیاء عظامه وملائکه کرامه

امام

دخی ذکر
امام اولوب نماز قیلوردکی ثابتدر محلنده
مفصلاً بیان ایدرز ان شاء الله تعالی
وبو فخر موجودات علیه الصلوة والسلام
حضرتلری دنیاده پیغمبرلرک امامی
ومقتدالری اولدوغی کبی کذلک اخرتده
جمله سی متقدمه
دخی لواء حمد التنده نته کم حدیث شریفده
علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
یومئذ
ما من نبی آدم فمن سواه الا تحت لوائی بیوردی
عیسیه
یعنی قیامت کوننده حضرت آدمدن حضرت

كلنجيدكين پيغمبرلردن بر پيغمبر يوقدر

الا بنم لواء شريفمك التنده در بوديدى

حاصل كلام اول صاحب سعادت اولان

فخر موجودات عليه الصلوة والسلام افنديمز

جمله پيغمبرلرك مقتداسى واونلرك مشكرى

زينتلريديكه تاج الوجوددر قال الناظم

وباق شرعه فى كل وقت

الى يوم القيمة وارتحال

يعنى اول صاحب سعادت اولان خاتم الانبيا

عليه

عليه الصلوة والسلام حضرتلرينك شريعت

مطهره سى جمله شريعتلرى نسخ ايدوب

يوما فيوما قيامته دكين باقيدر و

ارتحالدن مراد خلقك دنيادن اخرته

رحلت ايملريدر وبو شريعت مطهره

قيامته دكين باقى قالمسى اول سرور انبيانك

خاتم الانبيا اولدوغيچوندركه اندن صكره

پيغمبر كلمز زيرا بو شريعت غرانسخ قبول اتمز

واول فخر موجودات عليه الصلوة والسلام حضرتلرى

وحضرت عيسى عليه السلام اينديكن بعض شريعت عزيزه بلكه احكاميله
حكم ايليه بعض احكامنك منافى ايسه اوقورسه كندو اجتهادى ايله در
مثلو حاج المسيح كبى و [illegible] كبى م
صح

تکری تعالی طرفندن کلوردکی احکامی و
وحدانیته دلیل اولان نشانه لری حرفا
حرفا اصحابنه تبلیغ ایلدی اول اصحاب کرام
دخی حرفا حرفا تابعینه تبلیغ ایلدلر
انلر دخی تبع تابعینه تبلیغ ایلدلر که اصلا
بر حرف ضایع اولمیسزین و بوندن بویله
علماء دین قیامته دکین کتب تألیف ایدوب
ضبط و ربط ایلمک قیدنده درلر که
یوما فیوما مزداد اولمقده در تکری تعالی

علماء

علماء دینی تعظیم ایدوب بیوردی که انما
(آیت کریمه سی)
یخشی الله من عباده العلماء یعنی تکری
تعالی نک قوللرندن انجق علما قورقرلر
تکریدن بیوردی زیرا دائما تکری تعالی نک
وحدانیتنه اولان ادله ایله مشغوللر اولوب مصنوعاتنه
تفکر ایلدکلرندن خوف خشیتلری کمال مرتبه
علم سببیله مزداد اولمقده در و آیت اخرده
والذین اوتوا العلم درجات یعنی وشول کیسه لر که (بیوردی)
علم ویردیلر انلر ایچون جنتده یوکسک رتبه لر
وارددر بیوردی حق تعالی انحضرتی

زیرا احکام دین مبینی استخراج ایدیجیلردر

(علیه الصلاة والسلام)
وحدیث شریفده سعادتله بیوردیکه

علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل بیوردی

یعنی بنم امتمک علماسی حضرت یعقوب

پیغمبرک نسلندن اولان پیغمبرلر کبیدر

بیوردی اسرائیلدن مراد یعقوب پیغمبر

علیه السلامدر زیرا باباسی ابراهیم پیغمبر

علیه السلامکم ابو الانبیادر حاصل کلام

پیغمبرلر علیهم السلام قوملرینه تکری تعالی نک

احکامنی

احکامنی بیان ایدوب تبلیغ ایلدکلری کبی

کذلک علماء دین احکام شریعت مطهره‌یی

خلقه بیان واشکاره ایدرلر بوکا بناء

(اولانی)
علماء دینه تحقیر دین مبینه تحقیردر

(انلری)
زیرا تکری تعالی دین مبیننک واستخراج

احکام شریعتدن استخدام ایلمشدر

والله اعلم   قال الناظم رح

وحق امر معراج وصدق

ففیه نص اخبار عوالی

یعنی معراج شریفک وقوعی ثابتدر وکرچکدرکه

نص قاطعله وشرفلو خبرلرله که احادیث
شریفه لرله در زیرا متعدد آیات کریمه
ومتواتر احادیث شریفه ایله حقیقتی ثابت
اولمشدرکه اصلا شبهه یوقدر ومسجد
حرامدن مسجد اقصی یه دکین اولان اسرای
انکار ایدن کافردر بالاجماع یعنی مکه
مکرمه دن قدس شریفه دکین اولان سرور
انبیا علیه الصلوة والسلام افندیمزک براقه
بنوب جبریل امینله تشریفنی انکار ایدن

کافر

کافردر زیرا نص قاطعله ثابتدر نتکیم
آیت کریمه ده سبحان الذی اسری بعبده
لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی یعنی
تنزیه اوله باری ذو الجلاله که کیجه قرکولغنده
اول فخر موجودات اولان قولینی مسجد
حرامدن مسجد اقصی یه دکین اسرا ایلدی
بیورر ونجه آیات کریمه لرله دخی ثابتدرکه
والنجم سوره سنک اولندن تا لقد رأی
حقنده در
من آیات ربه الکبری یه دکین جمله سی معراج

ومعراجک حقنده وارد اولان احادیث
شریفه زیاده سیله چوقدر لکن کتب
ستّه ده و قاضی عیاضک شفا شریفنده
روایت ایلدکی حدیث شریف بودرکه راویسی
حضرت انس بن مالک رضی الله عنه قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یعنی
اول صاحب سعادت اولان پیغمبرمز
علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
اتیت بالبراق یعنی مکه ده حرم شریفده ایکن

جبریل

جبریل امین بکا براقله کلدی وهو دابّة بیوردی
ابیض طویل فوق الحمار ودون البغل یعنی
اول براق اویله دابّه درکه بیاضدر و
اوزوندر و مرکبدن بویوک قاطردن
کوچکدرکه یضع حافره عند منتهی
طرفه یعنی کوزی ارشدکی یره بصر بیوردی
فرکبته حتی اتیت بیت المقدس اول
براق اوزرینه بندم جبریل امینله تاکه
قدس شریفه واردم فربطته بالحلقة بیوردی

التی تربط بها الانبیاء ثم دخلت المسجد

فصلیت فیه رکعتین ثم خرجت یعنی

قدس شریفه واردقده ما سبقدن پیغمبرلرک

بغلدقلری حلقه‌یه براقی بغلدمده

مسجد اقصی‌یه کیروب ایکی

رکعت نماز قلدقدن صکره چقاجق

جبریل باناء من خمر واناء من لبن

یعنی اول وقتده جبریل امین جنتدن

بکا بر قدح شراب‌له بر قدح سودله کلدی بیوردی

فاخترت

فاخترت اللبن بن دخی سودی اختیار

ایلدم بیوردی فقال جبریل اخترت الفطرة

اول وقتده جبریل امین بکا دیدی که فطرت

اسلامی اختیار ایلدک ای رسول اکرم بیوردی

ثم عرج بنا الی السماء یعنی بوندن صکره

جبریل امین‌له کوکه وارلدقده فاستفتح

جبریل یعنی جبریل امین کوکک قپوسنی

چالدی فقیل من انت یعنی سن کیمسک

دنلدی قال جبریل یعنی جبریل دیدی که بنم

قیل ومن معك یعنی کیم وار سنکله بله
دنلدی قال محمد جبریل امین دیدیکه محمد
وار بنمله بله دیدی قیل وقد بعث الیه یعنی
اول محمد علیه السلام استندیمی یعنی امرله می
کلدی دنلدی قال قد بعث الیه جبریل امینی
بلی استندی وامرله کلدی دیدی ففتح
لنا فاذا انا بآدم علیه السلام یعنی اول
وقتده کوکك قپوسی اچلوب کوردم که آدم
پیغمبر علیه السلام اندر فرحب بی ودعا لی

بخیر

بخیر یعنی بکا خوش کلدك ای فخر موجودات
بکا تبعیدی ایلدی
دیوب خیرلو دعا دخی ثم عرج بنا الی السماء
الثانیة یعنی بوندن صکره ایکنجی قات کوکه
عروج اولنوب وارلدقده فاستفتح جبریل
یعنی جبریل امین کوکك قپوسنی چالدی
فقیل من انت یعنی سن کیمسك دنلدی
قال جبریل یعنی جبریل امین بنم دیدی
قیل ومن معك یعنی کیم وار سنکله بله دنلدی
قال محمد جبریل امین محمد وار بنمله بله دیدی

قيل وقد بعث اليه قال قد بعث اليه يعنى

اول محمد عليه السلام خبرمى كوندرلدى

يعنى امرله مى كلدى ديديلر جبريل امين بلى

خبر كوندرلدى وامرله كلدى ديدى ففتح

لنا فاذا انا بابنى الخالة عيسى بن مريم ويحيى بن

زكريا عليهما السلام يعنى اول وقتده كوككه

قپوسى اچلوب كوردم مريم اوغلو عيسى

زمانه دولر

وزكريا اوغلو يحيى كه خاله اوغللرى ديرلر

يحيى نك اناسى مريمك قيز قرنداشيدر

فرحبا

فرحبابى ودعالى بخير يعنى اول عيسى له

يحيى بنى كوردكلرندن خوش كلدك اى سرور

انبيا ديديلر وخيرلو دعا ايلديلر بكا بووقت

عليه الصلوة والسلام پيغمبرمز ثم عرج بنا

الى السماء الثالثة يعنى بوندن صكره اوچنجى

فذكر مثل الاول ففتح لنا صح

قات كوكه عروج اولنوب واردلرقده كنه

مثاله

جبريل امين ما سبقده ذكر اولنان كبى

ذكر ايدوب كوككه قپوسى اچلدقده فاذا

انا بيوسف عليه السلام واذا هو قد اعطى

شطر الحسن يعنى قپودن ايچرو كيردكده
بقدمكه يوسف پيغمبر عليه السلام انده دركه
ايكى اون دوردنجى كيجه سى كبى كه كوكلكده
بر بوكجى اكا ويرلمشدر بيوردى فرحب بى
ودعالى بخير يعنى اول وقتده يوسف عليه السلام
بنى كوردكده خوش كلدككه اى فخر عالم ددى
وخيرلو دعادخى ايلدى بكا بيوردى ثم
عرج بنا الى السماء الرابعة فذكر مثله يعنى
بوندن صكره دوردنجى قات كوكه وارلدقده عروج اولنوب
كن

كنه جبريل امين ماسبقده كى مقاله دن صكره
كوكك قپوسى اچلوب كيرلدكده فاذا انا
بادريس عليه السلام يعنى كوردمكه ادريس
پيغمبر عليه السلام انده در فرحب بى ودعالى
بخير يعنى بنى كوردكده خوش كلدككه اى
سرور انبيا ددى وخيرلو دعادخى ايلدى بكا
بيوردى شمدى پيغمبرمز عليه الصلاة والسلام
حضرتلرى بو حديث شريفى بيوردقده ادريس
پيغمبر اكر قدر قال الله تعالى ورفعناه

مكاناً علياً آيت كريمه سنی تلاوت بیوردی

یعنی ادریس پیغمبرك حقنده تکری تعالی بیوردیكه

بز عظیم الشان ادریس پیغمبری علی مكانه

یوكسلتدك بیوردی یعنی دوردنجی قاتده كه

انده روح شریفی خروج ایلدی ابن عباس

رضی الله عنه حضرتلرینك روایتنه كوره

بعض مفسرینه كوره جنتده در ثم

عرج بنا الی السماء الخامسة وذكر مثله یعنی

عروج اولنوب

بوندن صكره بشنجی قات كوكه واردقده

كنه جبریل

كنه جبریل امین ما سبقده كی مقاله دن صكره

كوككه قپوسی اچلوب كیردكده فاذا انا

بهارون علیه السلام یعنی كوردم كه هارون

پیغمبر علیه السلام انده در ٢ فرحب بی ودعا لی

٢ موسی نك قرنداشیدر صح

بخیر یعنی خوش كلدك ای فخر كائنات دیدی

وخیرلو دعا دخی ایلدی بكا بیوردی ثم

عرج بنا الی السماء السادسة فذكر مثله

عروج اولنوب

یعنی بوندن صكره التنجی قات كوكه واردقده

كنه جبریل امین ما سبقده كی مقاله دن صكره

کوککٔ قپوسی اچلوب کیرلدکده فاذا
انا بموسی علیه السلام یعنی کوردمکه موسی
پیغمبر علیه السلام انده در فرحّب بی ودعا لی
بخیر یعنی بنی کوردکن خوش کلدک ای
پیغمبر ذیشان دیدی وخیرلو دعا دخی
ایلدی بکا بیوردی ثم عرج بنا الی السماء
السابعة فکذا مثله یعنی بوندن یدنجی (شکوه) (عروج اولنوب)
قات کوکه واردلدقده کنه جبریل امین ما
سبقده کی مقاله دن صکره کوککٔ قپوسی

اچلوب

(علیه السلام)
اچلوب کیرلدکده فاذا انا بابراهیم مسندا
ظهره الی البیت المعمور یعنی کوردمکه
ابراهیم پیغمبر علیه السلام ارقسنی بیت المعموره
ویرمش اولدوغی حالده واذا هو یدخله
کل یوم سبعون الف ملك لا یعودون الیه
یعنی اول بیت معموره اوله دکه کوندن یتمش بیک
ملک داخل اولور ایچنه بر دخی عودت ایدوب
دونمزلر بیوردی علیه الصلوة والسلام پیغمبرز
ثم ذهب بی الی سدرة المنتهی یعنی بوندن صکره

سدرة المنتهی یه واردلقده ابو هریره رضی الله عنه

روایتنده فقیل لی هذه سدرة المنتهی

یعنی جبرئیل امین بکا دیدیکه اشته سدرة المنتهی

بود رای فخر موجودات بیوردی فاوحی الله

الی ما اوحی یعنی اول سدرة المنتهی ده

اول یوقده وار ایدن باری ذو الجلال حضرتلری

بکا دیدیکنی وحی ایلدی ففرض علی خمسون صلاة

فی کل یوم ولیلة یعنی اول وقتده هر کیجه ده

وکونده ده اللی وقت نماز فرض اولدی اوزرمه

بیوردی

بیوردی علیه الصلاة والسلام پیغمبرم فنزلت

الی موسی شمدی علیه الصلوة والسلام افندیمز

بیوردیکه اوزرمه اللی وقت نماز فرض اولوب

عودت ایتدیکده فنزلت الی موسی یعنی موسی

پیغمبره اناد کرن اوغرادم بیوردی فقال ما فرض ربک

علی امتک یعنی موسی پیغمبر بکا دیدیکه تکریک

نه فرض ایتدی امتک اوزرینه ای رسول اکرم

دیدی قلت خمسین صلاة یعنی بن دیدمکه

اللی وقت نماز فرض ایلدی ای موسی دیدم بیوردی

قال ارجع الى ربك فاسئله التخفيف فان

امتك لا يطيقون ذلك يعني اول وقتده

موسى پيغمبر اللى وقت نمازى اشتدكده ديدكه

دونكه اى رسول اكرم تكرار ينه تخفيفنى نياز

ايله زيرا سنك امتك طاقت كتورمزلر

اللى وقت نمازه ديدى قال فرجعت الى ربي

فقلت يارب خفف عن امتي فحط عني

خمسا يعني اول وقتده دوندم اول بنى

يوقرى واردن بادشاه ذو الجلال حضرتلرينه

نياز ايلدم كه يارب اللى وقت نمازدن

تخفيف ايله امتم اوزرندن ديو نياز ايلدم

اول بادشاه ذو الجلال حضرتلرى بش وقتنى

اوزرمدن قالدردى بيوردى فرجعت

الى موسى يعني كنه موسى پيغمبره عودت

ايلدم بيوردى فقلت حط عني خمسا

يعني اوزرمدن بشنى قالدردى اى موسى

ديدم بيوردى قال ان امتك لا يطيقون

ذلك فارجع الى ربك فسئله التخفيف

یعنی موسی پیغمبر دیدی که سنک امتک بوڭا
طاقت کتوره مزلر ای رسول اکرم تکر یکه دوك
تخفیفی نیاز ایله دیدی بیوردی قال فلم
ازل ارجع بین ربی تعالی وبین موسی حتی
قال یا محمد انهن خمس صلوات فی کل یوم
ولیلة اول وقتده علیه الصلوة والسلام
بیوردیکه بنی یوقدن وار ایدن باری ذو الجلال
حضرتلریله موسی پیغمبرک ارالرینه واره
کلمه تا که اول واجب الوجود اولان خلاق جهان

طرفندن

طرفندن خطاب کلدیکه یا محمد بش وقت
نمازدر کیجه ده وکوندزده لکل صلوة عشر
فتلك خمسون یعنی هر وقت ایچون اون ثواب
واردر که اللی وقت یرینه در ای رسول اکرم
دیو خطاب باری ذو الجلال کلدی بیوردی
علیه الصلوة والسلام افندیمز شمدی بو خطابدن
صکره اول مولای متعال حضرتلری اول فخر
موجودات علیه الصلوة والسلام افندیمزه
خطاب قدسیله خطاب ایدوب بیوردیکه

ومن هم بحسنة فلم يعملها كتبت له حسنة
فان عملها كتبت له عشرا يعنى اكاه اول
اى فخر عالم شول كسه كه دوننده بر ايلكو
اشلمكه همت ايدوب نيت ايلسه ده اشلمسه
بر ثواب يازلور دفترنه بيوردى اكر
اشلرسه اون ثواب يازلور بيوردى بارى دفترنه انكيچون
ذو الجلال حضرتلرى ومن هم بسيئة فلم
يعملها لم تكتب شيئا فان عملها كتبت سيئة
واحدة وشول كسه كه دوننده بر كناه

اشلمكه

اشلمكه همت ايدوب نيت ايلسه ده اشلمسه دفترنه
بر شيء يازلماز بيوردى اكر اشلرسه بر دفترنه
كناه يازلور بيوردى خلاق عالم حضرتلرى بو
حديث قدسى ده قال فنزلت حتى انتهيت
الى موسى فاخبرته پيغمبر عليه الصلوة والسلام
پيغمبرمز بيوردى كه بو خطاب قدسى دن صكره
اندم تا كه موسى پيغمبره واروب بو خطاب
رب العزت خبر ايله اكاه ايلديكمده فقال
ارجع الى ربك فاسئله التخفيف يعنى كته

دوكنه تكريكه تخفيفى نيازن ايله اى رسول اكرم

ددكده بيوردى فقلت قد رجعت الى ربى

يعنى
حتى استحييت منه اول وقتده دمكه بنى

يوقدر وار ايدن تكريم وارده كلّه تاكه حيا

عارض اولدى بكا اى موسى ددم بيوردى

عليه الصلوة والسلام پيغمبرمز بو حديث

شريفى اهل صحت تخريج ايلمشدركه بخارى كبى

مسلم ترمذى كبى وقاضى عياض دخى شفا

بو حديث شريف
شريفنده جمله احاديث معراج شريفك

اصحى

اصحى واقواليدر بيوردر واهل سنتك

مذهبى بودركه معراج شريف اول فخر عالمك

جسد شريفله وروح شريفيله درتاكه

سدرة المنتهى دن يقاروية دكين كه تكرى

تعالى نك مراد ايلدكى محله دكين حاصل كلام

ناظم مرحوم فقيه نص اخبار عوال ددكى

شريفه دركه
بو ذكر ايلدكن ايات كريمه لرله احاديث

كمال مرتبه عالى قدردرلر وبو معراج شريفه ايمان

كتورمك فرضدر ومنكرى كافردر والله تعالى اعلم

قال الناظم رحمه الله

وَمَرْجُوٌّ شَفَاعَةُ اَهْلِ خَيْرٍ

لِاَصْحَابِ الْكَبَائِرِ كَالْجِبَالِ

اهل خیردن مراد پیغمبرانِ ذوی الاحترامدر

اصحاب کبائردن مراد شرکدن ماعدا

مؤمنلرک ایشلدکلری گناهلردرکه انلره

اصحاب کبائر دیرلر کالجبالدن مراد

طاغلر کبی درکه تکری تعالی نک امرینه

مخالفت اولدوغیچون والمعنی یعنی قیامتده

اول اهل خیر اولان پیغمبرانِ ذوی الاحترامک

شفاعتلری

شفاعتلری مأمول ومرجودر شول

گناهکارلر ایچون که گناهلری طاغلر

کبی درمک زیرا شفاعت ایدن ابتدا انبیاء

عظامدر صکره علماء دیندر صکره شهداء

مجاهدیندر وجمله پیغمبرلردن اول ابتدا

شفاعت ایدن اول سلطان انبیا علیه الصلوة

والسلام حضرتلریدرکه شفاعت عظمی صاحبیدر

زیرا تکری تعالی قرآن کریمنده وعده کریمه

وعد ایمشدرکه عسی ان یبعثک ربک

مقاماً محموداً آیت کریمه سیله یعنی یقیننده

حبیبم سنی یوقرن وار ایدن باری

ذو الجلال مقام محمودی سکا کرم ایلسه کرکدر که

قیامتده شفاعت عظمی دردمکدر وبوندن

صکره هر پیغمبر محترمک شفاعتی واردر

وشفاعتی دخی مقبولدر نتکم امام

شیبانی عقیده سنده وکل نبی شافع ومشفع

وکل ولی فی جماعته غدا یعنی هر [بعدد] پیغمبر

ذی شان شفاعت ایدیجی در وشفاعتی

دخی

دخی مقبولدر واول کونده هر ولی دخی

کندو جماعتنه شفاعت ایدیجی در بیوردی

وشفاعتی انجق کناه کار قوللر [اولان] ایچوندر

زیرا معصوم اولان شفاعته محتاج دکلدر

نتکم حدیث شریفده اول صاحب سعادت

علیه الصلوة والسلام پیغمبرمز سعادتله بیوردیکه

شفاعتی لاهل الکبائر من امتی بیوردی

یعنی قیامتده بنم شفاعتم امتمدن انجق

اهل کبائر ایچوندر بیوردی زیرا صغائر

ابدست ایله نمازله محو اولدوغی جمهور
اهل سنتك مسلمیدر که ادلۀ احادیث
شریفه ایله ثابتدر و بو حدیث شریفده ذکر
اولنان اهل کبائرك شفاعتم انجوندر
بیوردوغی شولردر که توبه سز وفات ایدلر
وعذابه دخی مستحق اولدیلر شفاعت انلر انجوندر
زیرا اهل سنت مذهبی بودرکه ومن مات
ولم یتب من ذنبه فامره مفوض لربه در
یعنی شول که توبه سز وفات ایده انك

امری

امری تکری یه سنه مفوضدر که دلرسه عفو ایدر
دلرسه عذاب ایدر والا توبه ایله وفات
ایلدکدن صکره البته توبه سی مقبولدر
وقورتلمشلردندر نتکم حدیث شریفده علیه الصلوة
والسلام سعادتله بیوردیکه التائب من الذنب
کمن لا ذنب له بیوردی یعنی کناهدن توبه
ایدن هیچ اشلممش کبیدر بیوردی حاصل کلام
ایمان بیوك دولتدر واهل ایمانه اولان تکری تعالینك
وعد کریمی خلفدن منزهدر نتکم آیت کریمه ده

وهو الذی یقبل التوبة عن عباده و یعفو
عن السیئات ویعلم ما تفعلون بیوردی یعنی
الله اول الله درکه قوللرینك توبه لرین قبول
ایلر وكناهلردن دخی وازكچوب عفو ایلر
وخیردن وشردن دخی اشلدیككزی بیلور
اول باری ذو الجلال بیوردی وحدیث
قدسیده حق سبحانه وتعالی حضرتلری دخی
بیوردیكه ویح ابن آدم یذنب الذنب ثم
یستغفر فاغفر له لا هو یترك ذنوبه

ولا هو بآیس من رحمتی اشهدكم انی قد
غفرت له بیوردی یعنی یازقلر اولسون
آدم اوغلانینه كه بر كناه اشلدكدن عقبنده بندن
مغفرت طلب ایلر بن عظیم الشان دخی اكا
مغفرت ایدرم بیوردر نه اول كیشی كناهلرندن
وازكچوب فارغ اولور ونه رحمتمدن قطع
امید ایلیوب مأیوس اولور شاهد اولوك
ای ملكلرم تحقیق بن عظیم الشان اوله
اولان كیشینك كناهلرینی مغفرت ایلدم بیوردی
باری ذو الجلال اول حضرتلری

ونیجه آیات کریمه‌لر واحادیث شریفه‌لر که
قوللرینه
قدسی ونبوی تکری تعالی‌نک کناهکار
وارد اولمشدر
ایدیجی کرم وعنایت حقنده نیجه آیت
کریمه‌ده ومن یغفر الذنوب الا الله بیورر
یعنی اول غفار اولان باری ذو الجلالدن
غیری کیم مغفرت ایدر کناهلری بیوردی
وتکری تعالی‌نک رحمتندن مأیوس اولمق
کبائردندر زیرا آیت کریمه‌ده لا تقنطوا
من رحمة الله بیوردی یعنی تکری تعالی‌نک

رحمتندن

قوللریم
رحمتندن مأیوس اولمک بیوردی
تکری تعالی‌دن
بو آیت کریمه‌ده مؤمنلره اولان مسرت
وبشارت بر شیئه قیاس دکلدر اولندن
اول صاحب سعادت اولان فخر عالم
علیه الصلاة والسلام پیغمبرمزه خطاب
ایدوب بیوردکه قل یا عبادی الذین اسرفوا
علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله یعنی
قوللریمه
ای پیغمبر ذی شان سن دیکه تکری تعالی
دیورکه ای شول قوللریمکه نفسلرینی زیاده سیله

گناهلرله ظلم ایدنلر تکری تعالینڭ رحمتندن

قطع امید ایدوب مأیوس اولمسون انّ الله

یغفر الذنوب جمیعا یعنی تحقیق اول غفار اولان

پادشاه ذو الجلال جمله گناهلری بر اوغردن

مغفرت ایدوب بغشلر انّه هو الغفور الرحیم بیوردی

تحقیق اول مولای متعال یرلغیجی و گناهلری

بغشلیجی و اسیرگیجیدر بیوررا اول خلّاق جهان

حضرتلری و آیت اخرى ده نبّئ عبادی

انّی انا الغفور الرحیم یعنی قوللریمه خبر ویر بیوردی

ای

ای پیغمبر ذی شان تحقیق بن عظیم الشان

گناهلری بغشلیجی و اسیرگیجیم بیوردی حاصل کلام

شرکدن ماعدا جمله گناهلر بغشلنور نتکم

آیت کریمه ده انّ الله لا یغفر ان یشرک به

و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء یعنی تحقیق بیوردی

تکری تعالی شرکه قوشنه مغفرت ایلمز و

شرکدن ماعدا جمله گناهلری مغفرت ایدرکم

دیلدیکی قوللرینه بیوردی یعنی رحمتیله و

اول فخر عالمک صلی الله علیه وسلم شفاعتیله در دیمک

اهل سنت مذهبین

بو بیتده مذکور اولان صح

حاصل کلام کبائردن مراد شرکدن ماعدا که
مغفرت اولنان گناهلردر وشرک دخی
کبائردندر لکن صاحبی جهنمده مخلّددر که
مغفرت قبول اتمز نتکم آیت کریمه ده والذین
یجتنبون کبائر الاثم والفواحش بیورر
یعنی وشونلر که شرکی وسائر گناهلری
دخی اجتناب ایدوب صقنورلر که زنا کبی
قتل نفس کبی زیرا اکثر مفسرین بو آیت کریمه ده
مذکور اولان کبائردن مراد شرکدر و

وفواحشدن

وفواحشدن مراد سائر گناهلردر دیدیلر
بعض مفسرین دیدیلر که کبائرله فواحش
بر معنادر زیرا کبیره یه فاحشه اطلاق
اولنور وفاحشه یه کبیره اطلاق اولنور دیدیلر
بعضیلر دیدیلر که نه که تکری تعالی قرآن کریمده
نص قاطعله نهی بیوردیسه کبیره اولدر
دیدیلر ابن عباس رضی الله عنه دخی بونکه
اوندینه در وجمهور اولان کبیره دیدکلری
موجب حدّ اولان گناهدر وصغائردن مراد

خطا کبی اونتمق استکراه کبی دیوندن

کزلو معصیته نیت ایلمک کبی بو ابن عباس رضی الله عنه

حضرتلرینه کوره بعض مفسرینه کوره صغائر

دیدکلری اوتمک کبی قوتمک الله یایشمک کبی

وبونک مثالی دیدلر حاصل کلام کبائر

دیدکلری یه نص قاطعله یاخود حدیث

شریفله منهی عنه اولان معصیته دیرلر زیرا

قرآن کریمده یاخود حدیث شریفده نهی وارد

اولدیکچه حرمت ثابت اولماز امام اعظم وشافعی

ایمه دخی

ایمه دخی بونک اوزرینه درکه متفق علیه‌در والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله

وان الانبیاء لفی امان

عن العصیان عمدا وانعزال

یعنی تحقیق جمله پیغمبران ذوی الاحترام

جمیع کبائردن وصغائردن عمدا وسهوا

معصوم ومحفوظدرلر وپیغمبرلک منصبندن

دخی عزلدن اولمقدن محفوظ وامیندرلر

زیرا منصب نبوت عزل قبول اتمز ومتصور

دخی دکلدر زیرا جمیع نقیصه‌لردن منزهدرلر قبل النبوه وبعد النبوه ومنصب نبوتدن عزی قیاس اولمدوغی محققدر

واول پیغمبرانڭ ذوی الاحترام علیهم الصلوة
والسلام حضراتی منصب نبوتدن عزل
اولنمیوب وعزلدن امین اولملری بودرکه جمیع نقیصه لردن
معصوم ومحفوظ اولدقلری ایچوندر اولیا
کبی دکلدرلر زیرا ولیلک منصبی عزل قبول
ایدر و ولیلکدن دوشوب عزل اولنمسی دخی
جائزدر زیرا معصوم دکلدرلر وموجب
عزل اولان نقصاندر نه کورمز میسک
بر وزیرک نقصانی ظهور ایدوب خلاف

حرکت

حرکت صادر اولمغله پادشاه انی عزل ایتمز
کذلک جزئی شیئ لده تکری تعالی مراد ایلدیکنده
ولیدن ولیلکی سلب ایدوب منصبندن
عزل ایدرکه مؤمندن ایمان سلب اولدوغی کبی
نعوذ بالله تعالی زیرا عصمت انجق انبیاء
عظامه مخصوصدرکه نبوتک شروطندندر
حاصل کلام تکری تعالی اول پیغمبران ذوی
الاحترامی جمیع نقیصه لردن ومنصب
نبوتدن دخی عزل اولنمقدن محفوظ وامین
ایلمشدر ومذهب اهل سنت بودر والله تعالی اعلم

قال الناظم رحمه الله

وما كانت نبيا قط انثى

ولا عبد وشخص ذو افتعال

بو بيت شرائط نبوته اشارتدر كه

يعنى اصلا ديشى پيغمبر اولمدى وقول دخى

اصلا پيغمبر اولمدى ويلاونله سحرى اشليانلر

دخى اصلا پيغمبر اولمدى ديمكدر زيرا

اركك لك وحر اولمق پيغمبرلكك شروطندندر

وذو افتعالدن مراد فعل قبيح صاحبيدر كه

سحر كبى يلان كبى الداتمق كبى وغير ذلك كه

پيغمبرلر حقنده مستحيلدر زيرا عصمت

شرائط

70

شرائط نبوتدندر كه ما سبقده مفصلا

بيان اولمشدر زيرا فطانت وعصمت

وذكوريت وحريت نبوتك شروطيدر

فطانتدن مراد كمال مرتبه عقل وفكر وتدبير

وذهن وذكاوتدر وعصمتدن مراد

قبل النبوة وبعد النبوة جميع خطادن محفوظ

ومعصوم ملكدر وذكوريتدن مراد اركك لكدر

زيرا ديشى پيغمبر اولمز وحريتدن مراد

قول جنسندن اولميوب حر اولمقدر زيرا

عقللرنده ودينلرنده نقصان
اولدوغى وعجزلرى واولادلرى تسترى
ايلدوكى اشتهار دعوت اسلامه
لياقت وقدرتلرى اولمدوغيچوندر صح
منه

آنکا اقتدا ایدوب امرینه اطاعت اتمکلکدن

هر کس امتناع ایدر حاصل کلام تکری تعالینک

انبیاء عظامی جمله مخلوقاتدن اورندلنمشدرلر

وجمیع نقیصه لردن دخی منزهدرلر وشانلری شریفلرینه

ذره قدر شین ویرجک شیء بر مؤمندن صادر

اولسه فی الحال قتل اولنور اصلا توقف

اولنماز وجمهور اهل سنت مذهبی بودر

زیرا منصب نبوة بکزر بر منصب یوقدر

وقتلدن غیری دخی حد قبول اتمز وتوبه سی دخی مقبول دکلدر

والله اعلم

قال الناظم رحمه الله

والله تعالى اعلم وذو القرنين لم يعرف نبيا

كذا اللقمان فاحذر عن جدال يعنى اسكندر

ذو القرنين حضرتلرينك پيغمبرلكى معلوم اولوب

ثابت اولممشدر كذلك لقمان حضرتلرينك دخى

نامعلوم اولمغله مباحثه ده مجادله لردن حذر ايليوب

صيقنسنك بيوردى ناظم مرحوم زيرا مشكوك

اولوب ثابت اولميان شيء ده اولان مجادله

عين خطادر وذو القرنين تسميه سنك

سببى كونك طوغوب باتدیغی محله واروب

بالغ اولدوغی غرب وشرقلره واصل اولدیغی اسکندردر ودوکدر

یعنی اول فخر موجودات علیه الصلوة والسلام
پیغمبرمز ذو القرنین دن سؤال اولندقده
سعادتله بیوردیکه پیغمبر دکلدی وملک
دخی دکلدی ولکن بر صالح قولدی که تکری
تعالی محبت ایلدی وتکری تعالی دخی انی
محبت ایلدی اول اولدیکه دنیانک مشرقدن
مغربه دکین مالک اولان اسکندردر
بیوردی وحضرت لقمانک نبوتنده
دخی اختلاف اولندی مفسرلردن سعید بن

المسیب

المسیب ومجاهد وقتاده رضی الله عنهم
پیغمبر دکلدی لکن حکیمدی دیدیلر وحضرت
وهب بن منبه دخی بونک اوزرینه در
زیرا ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا
آیت کریمه سیله ولقد آتینا لقمان الحکمة آیت
کریمه سنده اولان حکمتدن مراد فهمله عقلدر
دیدیلر یعنی شولدکه اکا فهمله عقل ویرله
تحقیق اکا زیاده سیله خیر کثیر ویرلمش اولور
بیوردی باری ذو الجلال وآیت اخری بودرکه

یعنی تحقیق بر عظیم الشان لقمانه فضیلة

عقلی ویردکه بیوردی وحضرت عکرمه

رضی الله عنه لقمان پیغمبر ردی زیرا

ایکی
بو مذکور اولان ایتدکی حکمتدن مراد نبوتدر

ددی واصح اولان مقدم ذکر ایلدکلردر

نتکم حضرت ابن عباس رضی الله عنه بیوردیکه

لقمان بر عبد حبشی ایدی یعنی قول جنسیدندی

سیاه ایدی وحضرت داود پیغمبر علیه السلام ملکی

زمانی سعادتنده ایدی و بیک پیغمبر خدمتنده

دخی

بیوردی
دخی جمیع اولوب کورشمشدر واصح اقوال

ابن عباس رضی الله عنهما قولی شریفیدر
بو ذکر ایلدکلردر حاصل کلام ما لا یعنیده وثابت اولمیانده

اولان مباحثه ده اضاعت وقت اولدوغی

مسلمدر والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله

وعیسی سوف یأتی ثم یتوی

لدجال شقی ذی خبال

مراد
یتوی دن اهلاک ایدر خبالدن مراد فسادر

بو بیتدن اولان اشارت حضرت عیسی علیه السلام

کوکدن انوب شقی اولان دجالک قتل ایلمسنه مشعردر

تبيينك عيسى

والمعنى يعنى حضرت كوكدن اينوب اول

فساد صاحب اولان شقا وتلو دجالى

اولدرسه كركدر ديمكدر حضرت عيسى

عليه السلام دمشق شام مسجد شريفك

مشرق جانبندكى منارهيه اينوب قدس

دجالى

شريفه تشريف ايلدكده لد قپوسنده بولوب

نام

اولدرسه كركدر ودجال دديكلرى شقى

كسنه دركه حق تعالى دن اكا شقاوت

سبقت ايلمشدر وطوائف يهود دندر

وبر

وبر كوزى كوردركه اوزم دانه سى كبى

دشارى چقمشدر كه حديث شريفده وارد

اولدوغى كبى وقرق كون حكمى واردركه دنيايى

مشرقدن مغربه دكين دولشور التنده

مركبى واردر وايكى طاغ دخى انوكله برابر

كزر برسنده دورلو دورلو ميوه لر واردر

برسنده دورلو دورلو عذابلر واردر

واردندن طوائف يهوددن يتمش بيك

يهودى دخى تابع اولسه كركدر كه حديث

صحيحده واردر اولدوغى كبى

وبو کافرك دين تکريلک دعواسنده در

وانده هذا کافر يازلودرکه سعادت هر

اکا سبقت ايدن مؤمن اوقور وخلقک

چوغی اکا ايمان کتوررسه کرکدر مکر تکری

تعالی نك اسرکدکی قوللردن اوله وبو

(قدانله نابتدر)

کافرك دين قا اوله فتنۀ عظيمه درکه تکری

(قد ان کرهید)

تعالی اول سرور انبيا عليه الصلوة والسلام

حضرتلرينه دجالک فتنه سندن استعاذه

ايله دیو امر بیوردی نتکم ایت کریمه ده

ان

ان الذين يجادلون في ايات الله بو ايت کريمه نك

سبب نزولی بودرکه کوندردن بر کون طوائف

يهود دجالی زیاده سیله تعظیم ایدلر

وبزوم اولومزدر وافندمزدر دیدلر و

اخر زمانده کلوب بزی احیا ایدر دیدلر

وانوکله برابر ارمقلر يورسه کرکدر دیدکلرنده

بو ایت کریمه نازل اولدیکه ان الذين يجادلون

في ايات الله یعنی تحقیق شول طائفۀ یهود که

تکری تعالی نك نشانه لرندن اولان دجال حقنده

مجادله ومحاوره ایدرلر بیوردی زیرا

دجال تکری تعالی نک نشانه لرندن بر نشانه در

بغیر سلطان اتاهم یعنی ایلدکلری مجادله ده

زعملرنجه دلیل وبرهان یعنی بلمکسزین کلمکسزین در

تکری تعالی دن حجتلری یوقدر ودیدکلرینه

ذهنی

صادق اولدقلرینه سندلری یوقدر بیوردی

ان فی صدورهم الا کبر یعنی درونلرنده

یوقدر الا تکبرلک واردر که بو کلنمکدر

زعم فاسدلرنده

کویا دجال چیقدقده محمد علیه الصلاة والسلام

حضرتلرینک شریعتنه خلل ویروب احکام دین مبین

اوزرینه

اوزرینه غالب اولور طمعنده درلر ماهم

ببالغیه یعنی اول طائفهٔ یهود دیدکلرینه

واصل دکلدرلر ودرونلرنده اولان زعم

بیورر

فاسدلرینه ایرجیلر دکلدر شمدی حق سبحانه

وتعالی حضرتلری اول طائفهٔ یهودک

مقالهلرینی وزعم فاسدلرینی بیان ایلدکدن

صکره اول صاحب سعادت اولان فخر عالم

علیه الصلاة والسلام افندیمزه خطاب

ایدوب بیوردیکه فاستعذ بالله یعنی

دجال فتنه سندن استعاذه ایله یعنی
تکری تعالی یه صیغن ای پیغمبر ذی شان
بیوردی باری ذو الجلال حضرتلری زیرا
دجال فتنه سندن اولو فتنه یوقدر
انه هو السمیع یعنی تحقیق اول باری ذو الجلال
طوائف یهودک سوزلرین اشیدیجیدر
البصیر یعنی دجالک نه اولدوغنی ونه ایشلدیکنی دخی
کوریجی وبیلیجیدر ونیجه احادیث شریفه
وارد اولدی دجال حقنده که مخبر جلری
کتب

کتب ستّه حفاظلرد بریسی ما ترکت فتنة
اشد علی امتی من الدجال یعنی بیوردی اول فخر
موجودات علیه الصلاة والسلام سعادتله
بیوردیکه امتیم اوزرینه دجال فتنه سی کبی
بر شدتلو فتنه برقمدم بیوردی حاصل کلام
خروج دجال کبی نزول عیسی کبی دابة الارض کبی یأجوج
ومأجوج کبی وسائر نص قاطعله وحدیث
شریفله ثابت اولان اشراط ساعتک جمله سنی
حقدر وصدقدر وجمله سنه ایمان کتورمک
فرض عیندر

وانکار ایدن کافر درکه بالاجماع زیرا
نص قاطعله ثابتدر وحدیث شریفله نتکم من کذب بالدجال
فقد کفر بیوردی علیه الصلاة والسلام
پیغمبرمز یعنی دجالک خروجنی انکار ایدن
یلانلیان کافردر بیوردی زیرا آیة من
آیات الله در والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله

کرامات الولی بدار دنیا

لها کون فهم اهل النوال

کون دن مراد ثبوت وتحقق در واهل النوال دن

مراد تکری تعالینک ویرکسنه مظهر اولدقلری
فضل وکرم ومنصب ولایت صاحبیدرلر دیمکدر
والمعنی یعنی اولیانک کرامتلری دار دنیاده
ثابتدر ومحققدر که کرچکدر واول اولیاء
کرام تکری تعالینک سوکلو قوللریدرکه
انعام احسانیله دخی وولایت منصبیله مشرف
اولمشلردر وکرامت دیدکلری خرق عاده درکه
معرفة الله له وطاعتله مقرون اولمسی در
زیرا معرفة الله له وطاعتله مقرون اولمیان

خرق عادەیه استدراج دیرلر که دجال کبی
وامثالی کبی حاصل کلام پیغمبرك معجزەسی حق
اولدوغی کبی کذلك ولینك کرامتی حقدر وثابتدر
وولی ده دیدکلری بودر که عالم وعارف بالله
اوله زیرا جاهل ولی اولماز وکمال مرتبه
تکری تعالینك طاعتنه مواظب اوله و
کناهلردن صقنوب مجتنب اوله ودنیایی
ترك ایدوب شهواتندن یوز چوره ودائما
تکری تعالینك ذکر شریفی اوزرینه مداوم اوله

مثلا صحه

خلاصهٔ کلام جمیع حرکاتی وسکناتی تکری تعالینك
طاعتنه موافق اوله بو منوال اوزره اندن
بر خارق عاده صادر اولورسه اکا کرامت
دیرلر وولی اولدوغی ثابت اولور والا
استدراجدر که تکری تعالینك سومدکی
قوللرده بولنور واولیاء کرام تکری تعالینك اولیه
سوکلو قوللریدر که قرآن کریمده ثنا ایدوب
بیورر که الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم
ولا هم یحزنون بیوردی یعنی اکاه اولوك که

تحقيق تكري تعالى نك اوليالري اوزرلرينه
قورقو يوقدر و انلر محزون و مغلول دخي اولمازلر
بيوردوغي باري ذو الجلال حضرتلري والله اعلم
قال الناظم رحمه الله ولم يفضل ولي قط دهرا
نبيا او رسولا في انتحال يعني دنيا يوقدن
وار اولدوغي كوندن قيامته دكين ملل اسلاميه من
وسائر مللدن اصلا بر ولي بر پيغمبر ذي
شاندن افضل ديمش يوقدر وهيچ اولمشدر
روافض طائفه سندن ماعدا كه انلره مخصوصدر

ويا لكوز

80

ويا لكوز
بر پيغمبر ذي شان جمله اوليادن افضل
اولدوغنده شك يوقدر زيرا نبوت
منصبنه مقاومت ايدر منصب يوقدر كه
ما سبقده مفصلا بيان ايلمشزدر
و پيغمبران ذوي الاحترام جمله مخلوقاتدن
اورندلنمشلردر وعزلدن وسوء خاتمه دن
دخي امينلردر لكن اوليا بو ايكي شيدن
امين دكلدر حاصل كلام اوليا پيغمبرلردن
افضل اولمدقلري مسلمدر نيتكم حديث شريفده

عليه الصلوة والسلام سعادتده بیوردیکه

ما طلعت الشمس ولا غربت على احد بعد

الانبيا والمرسلين افضل من ابي بكر رضي الله عنه بیوردی

یعنی پیغمبرلردن صکره جمله مخلوقاتدن افضل

اولان ابو بکر رضي الله عنه در بیوردی بو حدیث شریفده

مفهوم اولان حضرت ابو بکر رضي الله عنه

جمله اولیانک سرورلری و على الاطلاق افضللریدر

ومذهب اهل سنت بودرکه پیغمبرمزدن صکره

جمله مخلوقاتدن افضل اولان ابو بکر رضي الله عنه در

والله

والله تعالى اعلم قال الناظم رحمه الله

وللصديق رجحان جلي

على الاصحاب من غير احتمال

رجحاندن مراد علو قدر و رتبه جهتندن زیاده در دیمکدر

جلیدن مراد ظاهر و اشکاره در دیمکدر

واحتمالدن مراد شك و تردد در دیمکدر

والمعنى یعنی حضرت ابو بکر ایچون کمال مرتبه

اشکاره ترجیح و زیاده سیله افضلیت

واردر سائر چهار یارک و زینا وزرلرینه که

وصدیقدن مراد کمال مرتبه اتباع ایدیجی در دیمک

شك و شبهه سزدر دیمکدر

ذير حضرت ابو بكر رضى الله عنه اوليه ذات

محترمدركه ابتدا عليه الصلوة والسلام [پيغمبرمزه]

ايمان كتورن اولدر و معراج شريفدن تشريف

ايلدكدن كمال مرتبه تصديق ايدن اولدر و

اول وقتده عليه الصلوة والسلام پيغمبرمز

صديق تسميه [اسميله] ايلمشدركه كمال مرتبه انابجى

اولدوغنى ايچوندر [والدى عبد الله در] و جمله دن قطع نظر اول

سلطان انبيا اولان فخر موجودات عليه الصلوة

والسلام حضرتلرينك حال حياتنده نمازده

كه خليفه

انى خليفه ايدوب امامته تقديم ايلدكى كافيدر

و تكرى تعالى قرآن كريمنده آيات متعدده ايله اوزرينه

ثنا ايدوب بيوردى كه الا تنصروه فقد نصره الله

اذ اخرجه الذين كفروا ثانى اثنين اذ هما

فى الغار اذ يقول لصاحبه لا تحزن ان الله

معنا بيوردى يعنى اى اصحاب رسول الله

اكر تبوك غزاسندن قالوب اول فخر عالم

اولان محمد له يه واروب ياردم ايدوب

نصرت ايلمكدن يوز چوررسكز فقد نصره الله

اذ اخرجه الذين كفروا ثاني اثنين يعني
تحقيق تكري تعالى اول فخر عالمي منصور
ومظفر ايلدي چونكه اول مكه كافرلري
مكه دن چقاردقلرنده يالكوز ايكي ذات محترمكه
رسول اكرمله ابوبكر معا برابر اذ هما
في الغار يعني اول صاحب سعادتله اول
ابوبكر رضي الله عنه چونكه غار شريفه
كيردكن اذ يقول لصاحبه لا تحزن
ان الله معنا يعني چونكه اول رسول اكرم

صاحبي

غاردن كلدكلري مكه كيدمه متعلقدر
بر معناده در

صاحبي اولان ابوبكره غارك ايچنده
اوتوردقلري محزون اولمه اي ابابكر تكري
تعالى بزمله برابردر يعني يارديمجمزدر
ددي بيوردي بارئ ذو الجلال حضرتلري
وآيت اخرى ده ولسوف يرضى بيوردي
تكري تعالى حقنده (ابو بكر) بو آيت كريمه نك سبب نزول
بودركه وقتيكه حضرت ابوبكر رضي الله عنه
بلال حبشي صلوات الله چونكه بلال
حبشي رضي الله عنه كه قريشدن امية بن

خلقك كولكه سيدي قاسدرملر مشغول اولوب

اسلامنی کزلردی اغاسی امیة بن
خلف دد کلری کافر بی دین اسلامنی
کزلدیکیچون عذاب ایدردی حضرت ابوبکر
رضی الله عنه بلال حبشیء عذابدن تخلیص
ایچون رضاءً لله صاتون الوب ازاد
ایلدی شمدی کفار دد لرکه ابوبکر بلال حبشی
صاتون الوب ازاد ایلمسی حسبی دکلدر
مقدم بلالک ایلکی واردر ابوبکرک
اوندینه اکا بناءً در دد کلرینه بو آیت کریمه
نازل

نازل اولدیکه وما لاحد عنده من نعمة
تجزی یعنی برکسنه ایچون ابوبکر قتنده مکافات
اولنجق ایلکی یوقدر یعنی بلال حبشیء
صاتون الوب عذابدن تخلیص ایلمسی
برکسنه نک ایلکینه مقابل ومکافات اولسون ایچون
دکلدر الا ابتغاء وجه ربه الاعلی الا
انی یوقدر وار ایدن علو شان صاحب
اولان تکریسینک رضاء شریفنی طلب
ایچون صاتون الدی بلال حبشیی
بیوردی باری ذو الجلال حضرتلری

ولسوف یرضی یعنی یقیننده قیامتده تکری
تعالی حضرت ابوبکره ثوابدن وفضل کرمدن راضی
وخوشنود اولنجیه کبی ویره سه کرکدر
بیوردی بارکاه ذو الجلال حضرتیری وبو ذات
محترمک حقنده وارد اولان احادیث
شریفه دخی زیاده بیله در کم نتکم علیه الصلاة
والسلام سعادتله بیوردیکه ایها الناس
انی راض عن ابی بکر فاعرفوا له ذلک بیوردی
یعنی اصحابم امتم تحقیق بن ابوبکردن

قاضی عیاض شفاء

خوشنود وراضیم بویله بلوک واکاه اولوک
بیوردی وحدیث اخرده علیه الصلاة
والسلام سعادتله بیوردیکه من احب ابا بکر
فقد اقام الدین بیوردی یعنی حضرت
ابوبکره محبت ایدن تحقیق دین اسلامی احیا
اتمش اولور بیوردی وحدیث اخرده
علیه الصلاة والسلام سعادتله بیوردیکه
لو کنت متخذا خلیلا غیر ربی لاتخذت ابا بکر
خلیلا ولکن اخی وصاحبی بیوردی

بنی یوقدن وار ایدن

یعنی اکر تکری تعالی دن غیری دوست

ادنمش اولایدم ابوبکری ادنوردم ولکن

قرنداشمدر و مصاحبمدر بیوردی و

حدیث اخرده علیه الصلاة والسلام سعادتله

بیوردیکه ان الله اختار اصحابی علی جمیع العالمین سوی

النبیین والمرسلین بیوردی یعنی تحقیق

تکری تعالی بنم اصحابمی جمله عالملر اوزرینه

ترجیح واختیار ایلدی پیغمبرلردن و مرسلردن

ما عدا بیوردی واختار لی منهم اربعة

ابوبکر

ابوبکر وعمر وعثمان وعلیا رضی الله عنهم یعنی بو مختار وکوزیده

اولان اصحابمدن بنم ایچون دورت اختیار (چاریار کزین)

ایلدیکه ابوبکرله عمر عثمانله علی بیوردی

وحدیث اخرده علیه الصلاة والسلام

سعادتله بیوردیکه اقتدوا باللذین من

بعدی ابوبکر وعمر بیوردی یعنی اقتدا

ایدوب اویوک بندن صکره شول ایکی

ذات محترمه که ابوبکرله عمر رضی الله عنهما بیوردی

حاصل کلام حضرت ابوبکر رضی الله عنه

اویله ذات محترمدر که حقنده وارد اولان
آیات الٰهیه احادیث زیاده سیله کثیردر
وحضرت امام اعظم رضی الله عنه
بیوردیکه افضل الناس بعد النبیین
علیهم الصلوة والسلام ابو بکر الصدیق رضی الله عنه
بیوردی یعنی پیغمبرلردن صکره جمله مخلوقاتدن اهل
افضل اولان ابو بکردر که کمال مرتبه تحقیقی
تعالینک وحدانیتنه و فخر موجوداتک دخی
نشانه لرینه ایناندی در بیوردی و جمهور

اهل

قال الناظم رحمه الله
هو الوهاب

اهل سنت بونک اوزرینه در والله تعالی

وللفاروق رجحان وفضل

علی عثمان ذی النورین عالی

فاروقدن مراد حضرت عمر رضی الله عنه در که
حقله باطل بیننی فرق ایدوب آیردی و
رجحاندن فضلدن مراد علو قدر ایله رتبه
زیاده سیدر وذی النورین مراد ایکی
نور صاحبیدر که اول سرور انبیا علیه الصلوة
والسلام افندمزک ایکی پاک مطهر کریمه لرینی که اکا ویرمشیدی

والمعنى يعنى حضرت عمر فاروقه اچون ترجيح

وافضليت وارد حضرت عثمان اوزرينه كه

رتبهٔ عاليه جهتندن دمكدر زيرا خلفاء

اربعه بينلرنده اولان تفاوت افضليت

ترتيب اوزره اولدوغى اهل سنت مذهبيدركه

ابتدا حضرت ابوبكر صكره عمر صكره عثمان

صكره على رضى الله تعالى عنهم كه خلفاء راشدينلردر

وحضرت عمر رضى الله عنه فاروق

لقبيله ملقب اولمسينك سببى بودركه

حضرت

حضرت ابن عباس رضى الله عنه روايت

ايدوب بيورديكه ان منافقا خاصم يهوديا

فدعاه اليهودى الى النبى صلى الله عليه وسلم

فتحاكما فحكم رسول الله صلى الله عليه وسلم

بينهما فقال المنافق لا ارضى بحكمك وقال

نتحاكم الى عمر فذهبا فقال اليهودى لعمر

قضى لى رسول الله صلى الله عليه وسلم فلم

يرض بقضائه واراد ان يتحاكم اليك

فقال عمر رضى الله عنه للمنافق اكذلك

فقال نعم قال قفا مكانكما حتى اخرج
اليكما فدخل واخذ سيفه فضرب به
عنق المنافق وقال هكذا اقضى لمن لا
يرضى بقضاء الله وقضاء رسوله فقال
جبريل للنبى صلى الله عليه وسلم ان عمر
فرق بين الحق والباطل فسمى الفاروق بيوردى
يعنى بر منافقله بر يهودى چكشدلر يهودى
دعوت ايلدى اول منافقى پيغمبرمزك حضور
شريفنه وقتى كه كلوب مرافعه اولوب

اول

اول فخر عالم عليه الصلوة والسلام دخى حكم
بيوروب يهودينك حقنى حق ايلدكده
منافق ديدى كه سنك حكمكه راضى دكلم
عمر حكم ايلسون ارامزده ديدى
عليه الصلوة والسلام افنديمز وقتى كه
حضرت عمره واردلر يهودى ديدى كه
رسول الله واروب مرافعه اولدقده
رسول الله فصل دعوى ايدوب حقمى حق
ايلدكدن صكره بو راضى اولمدى رسول الله نك
حكمنه ديدى اول وقتده حضرت عمر

اویله مجااای کیشی دیدی اول منافق دخی

اویله دردی شمدی حضرت عمر دیدیکه

دورک بن حکم ایدهیم اراکوزه دیدی

فی الحال اوینه کیروب قلج الوب منافقک

بوینینی اوردقده ایشته بویله حکم ایدرم بن

شول کمسنه یه که تکری تعالینک ورسولنک

حکمنه راضی اولمیه دیدی اول وقتده

جبریل امین اول سرور انبیا علیه الصلاة

والسلام افندیمزه دیدیکه بحقیق عمر

حقله

حقله باطل بیننی فرق ایلدوب ایردی ای رسول اکرم

دیدی اول وقتدن فاروق تسمیه ایلدی

علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز دیدی ابن عباس

حضرتلری و بو حضرت عمر بویله بر ذات محترمدرکه

تکری تعالی قرآن کریمنده ایات متعدده ایله

اوزرینه ثنا ایدر و نیجه ایات کریمهلر انوک

نطق شریفی اوزره نازل اولمشدر و نیجه

احادیث شریفهلر دخی حقنده وارد اولمشدرکه

قاضی عیاض شفاء شریفنده روایت ایلدی

علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه

ایها الناس انی راض عن عمر فاعرفوا له ذلک

بیوردی یعنی ای اصحابم امتم تحقیق بن

عمردن خوشنودم وراضیم بونجه بلوک

واکاه اولوک بیوردی وحدیث اخرده

علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه

ما من نبی الا وله وزیران من اهل السماء

ووزیران من اهل الارض اما وزیری

من اهل الارض فابو بکر وعمر واما وزیری

من

من اهل السماء فجبریل ومیکائیل بیوردی

یعنی هر پیغمبرک دورد وزیری واردر کوکده اهالیلرندن ویرده اهالیلرندن

ایکیسی کوکده ایکیسی یرده وبنم یرده اولان

بیوردی

ایکی وزیرم ابو بکرله عمر وکوکده اولان جبرائیله

میکائیلدر بیوردی وحدیث اخرده علیه الصلوة

والسلام سعادتله بیوردیکه اللهم اعز الاسلام

باحد العمرین بیوردی یعنی ای باری ذو الجلال

سن بو دین اسلامی ایکی عمرک بریله عزیز ایله

دیو نیاز ایلدی عمرک بریسی حضرت عمر بن الخطابدر

برسی ابوجهلدر سعادت عمر بن الخطابه

سبقت ایلدیکه (قلیجیله) دین اسلامی عزیز ومنصور

ایلدی که جمیع بلاد مسلمینی فتح ایلدی و

حدیث اخرده علیه الصلوة والسلام سنا دکله

بیوردیکه ما سلک عمر فجاً الا سلک الشیطان

فجاً غیره بیوردی یعنی حضرت عمر بر یولده

سلوک ایدوب کچدیکی الا شیطان انی کوردکده

بشقه یوله صاپوب فرار ایلدی بیوردی

وحدیث اخرده علیه الصلوة والسلام سنا دکله

بیوردیکه

بیوردیکه لو کان بعدی نبی لکان عمر بیوردی

یعنی اکر بندن صکره پیغمبر اولایدی عمر

اولوردی بیوردی وحضرت عثمان رضی الله عنه

ذی حیا اویله ذات محترمدرکه اوچنجی خلیفه

رسول الله در . وذی النورین دیدکه اول

صاحب سعادت اولان فخر موجودات

علیه الصلوة والسلام افندیمزک ایکی پاکیزه

مطهره کریمه لرینی تزوج ایلدیکه حضرت

رقیه ایله حضرت ام کلثوم رضی الله عنهما

حتى حضرت رقیه آخرته تشریف ایلدکدن صکره علیه الصلاة والسلام

حضرت ام کلثومی تزویج ایلدی اول دخی اکا دخی

آخرته تشریف ایلدکده علیه الصلاة والسلام

سعادتله بیوردیکه لوکانت عندی ثالثة

لزوجتکها یا عثمان بیوردی یعنی اکر

یعنی بر کریمهم دخی اولایدی

بنم اوچنجی اولایدی انی دخی سکا تزویج

ایدوب ویرردم ای عثمان بیوردی

بو فضیلت دخی بو ذات محترمه مخصوصدر که

اول سید الاولین والآخرین اولان سرور انبیا

علیه

علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه داماد

اولوب ایکی مطهر کریمه لرینه مالک اولمق

ویر کمسنه دخی سبقت ایتمش دکلدر نتکیم

شرح مواقفده سید شریف رحمه الله بیوردیکه

ما جمع احد من لدن آدم الی یوم القیمة

بنتی رسول الا عثمان ذو النورین رضی الله عنه

یعنی حضرت آدمدن قیامته دکین بر کمسنه

بر پیغمبر ذی شانک ایکی کریمه سنه مالک

اولمامشدر حضرت عثماندن غیری بیوردی

وحدیث آخرده قاضی عیاض رح روایت ایلدی
علیه الصلوة والسلام پیغمبرمزك حضور
شریفنه بر جنازه كتوردلر اول فخر عالم
علیه الصلوة والسلام نمازینی قیلمدی
وسعادتله بیوردیكه كان یبغض عثمان
فابغضه الله یعنی اول جنازه نك
نمازینی قیلمقدن مراد حال حیاتنده عثمانی
بغض ایدردی تكری تعالی دخی انی
بغض ایلدی بیوردی علیه الصلاة والسلام

بوندن

بوندن مفهوم اولان حضرت عثمانه
بغض سببیله شقاوت سبقت ایلدی
نعوذ بالله تعالی زیرا مؤمن اولایدی
نمازینی قیلردی علیه الصلاة والسلام
پیغمبرمز واصحاب كرامی سوممكلك
ایمانسز كیتمكه سبب اولدوغی مستمدركه
محلنده مفصلا بیان ایلسك كركدر
ان شاء الله تعالی وحدیث آخرده علیه الصلوة
والسلام سعادتله بیوردیكه تستحی منه ملئكة الرحمن بیوردی

یعنی یرلغنیجی اولان باریء ذو الجلالک

ملکلری عثماندن حیا ایدرلر بیوردی

وحدیث اخرده علیه الصلوة والسلام سعادتله

بیوردیکه ایها الناس انی راض عن عثمان

فاعرفوا له ذلک بیوردی یعنی ای اصحابم

امتم تحقیق بن عثماندن خوشنود وراضیم

بونجه بلوک واکاه اولوک بیوردی

وبو ذات محترم رضی الله عنه شهید

اولدوغی کوندن مقدم علیه الصلوة

والسلام

والسلام پیغمبرمزی رؤیاسنده کوروب

بیورمشکه نصرتمی دلرسک ای عثمان

یوقسه بزده می افطار ایدرسک

بیوردی اول حضرت عثمان دخی سنده

افطار ایدرم ای رسول اکرم بیورمشدر

رؤیاسنده ارتسی کون صائم اولدوغی حالده

شهادتله الی رحمة الله تشریف ایلدی

بیورر امام غزالی رحمه الله احیاسنده وبو ذات

محترمک حقنده وارد اولان ایات الله احادیث شریفه

زياده بسيله چوقدر بقيه سي كلجكدر ان شاء الله تعالى

مفصلا بيان ايدرز حاصل كلام ناظم رحمه

بو بيتده مرادى بودركه حضرت عمر

رضى الله عنه حضرت عثمان رضى الله عنه دن

افضلدركه علو قدر جهتندن نتكم

حضرت ابو بكر رضى الله عنه جمله اصحابدن

افضل اولدوغى كبى كه ماسبقده ذكر

ايلدكز ترتيبا اوزره والله تعالى هو المعطى

قال الناظم رحمه الله **وذو النورين حقا**

وذو النورين حقا كان خيرا

من الكرار في صف القتال

حقادن مراد قسمدر يعنى والله ديمكدر

خيرادن مراد افضليتدر كراردن مراد

حضرت علىدركه غزاده معركه كفار ايچنده

صف قتالده تكرار ايتكى كفار اوزرلرينه

هجوم ايدردى والمعنى يعنى والله ايكى نور

صاحبى اولان حضرت عثمان غزاده معركه

مشركين ايچنده ثابت قدم اولوب كفار خاكساردكى

صفلری آراسنده تکرار بتکرار هجوم

حیدر کرار اولان

ایدوب جنکه ایدن حضرت علی وذرینه

ترجیح وافضلیت واردر دیر ناظم مرحوم

خلفاء اربعه آرالرینده

چونکه ترتیبا وزره وارد اولان افضلیت

جمهور اهل سنت مذهبیدر که ما سبقده

مفصلا بیان اولنمشدر نتکم حضرت ابوبکر

رضی الله عنه حضرت عمردن افضل اولوب

دخی

وحضرت عمر حضرت عثماندن افضل اولدوغی کبی

کذلك حضرت عثمان رضی الله عنه حضرت

علی دن

علی دن افضلدر که ما سبقده فضیلتلرینی

حیدر

بیان اولنمشدر وبو کرار اولان حضرت علی

رضی الله عنه اولیله بر ذات محترمدر که

خلفاء راشدینك دردنجیلریدر که

داماد رسول الله در وحق تعالی قرآن

کریمنده آیات متعدده ایله مدح وثنا ایدر

متعدده

وحدیث شریفده دخی علیه الصلاة والسلام

پیغمبرمز انواع فضیلتلر ایله مدح وثنا

والسلام

اولنمشدر نتکم حدیث شریفده علیه الصلاة

سعادتله بیوردیکه ایها الناس انی راض عن
علی فاعرفوا له ذلک یعنی ای اصحابم امتم تحقیق
بن علیدن خوشنودم وراضیم بوتلجه بلوک
واکاه اولوک بیوردی وحدیث آخرده علیه الصلوة
والسلام سعادتله بیوردیکه انت منی بمنزلة
هارون من موسی بیوردی یعنی سنک
موسی پیغمبرده پیغمبرک
مقامک بنده ای علی هارونک مقامنده سک
پیغمبرلکدن ماعدا
بیوردی یعنی امر خلافتده واجراء احکامده
والسلام
ومحبتنده دیمکدر وحدیث آخرده علیه الصلوة

سعادتله

سعادتله بیوردیکه انا مدینة العلم وعلی بابها بیوردی
یعنی بن علمک شهریم وعلی قپوسیدر بیوردی
یعنی علم شریعت مطهره دیمکدر وبونجه احادیث
شریفه لرله ذکری مدح وثنا اولنمشدرکه یقینده
مفصلا بیانی ایلسک گرککدر ان شاء الله تعالی

وتکرار فضل بعد هذا
علی الاغیار طرا الاتباع

یعنی حضرت علی ایچون ترجیح وزیاده فضیلت
وارددر حضرت عثماندن صکره جمله اصحاب کرام

اوزرلرینه که یاراوغرودن صکره تردده
وامتینا تمدن اولنمیه سکر دیو ناظم رحمه

زیرا ترتیبله اولان افضلیت اهل سنتك

اجماعیله در ماعداسی ضعیفدر

جمله

وبو اصحاب رسول الله صلى الله علیه وسلم

حضراتی اویله ذات پاکدرلرکه تکری تعالی

قرآن کریمنده کمال مرتبه ثنا ایدوب بیوردرکه

والسابقون الاولون من المهاجرین و

ایمانله اول

الانصار یعنی سعادته سبقت ایدن

اصحاب رسول الله که هجرت ایدنلردن

ونصرت ایدوب یاردم ایدجیلردن که

اصحاب

اصحابدن بعضیدر والذین اتبعوهم باحسان

وشونلرکه اول سبقت ایدنلره طاعتلرله

وعبادتلرله تبعیت ایدوب الحاق اولدیلر

یعنی

رضی الله عنهم ورضوا عنه تکری تعالی

انلردن راضی وخشنود اولدیکه انلره

کرم ایلدیکی انعام احسانله وانلردخی

راضی

تکری تعالیدن خوشنود اولدیلرکه انلره

کرم ایلدیکی انواع ثوابله کرامتلر سببیله

بیوردی بارئ ذو الجلال وایت اخرده

والذين آمنوا وهاجروا وجاهدوا في
سبيل الله يعني وشونلركه ايمان كتوردلر
و محمددن مدينه‌يه هجرت ايلديلر و حق
تعالى‌نك طاعتنده اولان غزايه واروب
جهاد ايلديلر كه حق تعالى‌نك رضاء
شريفيچون والذين آووا ونصروا وشونلركه
اول صاحب سعادت اولان فخر عالم
عليه الصلوة والسلام حضرتلرين اولرينه
آلديلر و كمال مرتبه نصرت ايدوب ياردم ايلديلر

اولئك

اولئك هم المؤمنون حقا يعني انلر اوليله
اصحاب رسول الله دركه كمال مرتبه خلوص ايله
ايمانجيدرلر لهم مغفرة ورزق كريم يعني
انلر ايچون حق تعالى‌دن مغفرت واردر
دنياده گناهلرينه كه جمله‌سي بغشلنمشدر
و آخرتده دخي درلو درلو ثوابلر واردر
جنتده اول اصحاب كرام ايچون كه كمال مرتبه
محكم متلودر مراد اصحاب بدردر و
آيت آخرده ده والذين معه اشداء على الكفار

رحماء بینهم یعنی وشونلرکه اول رسول اکرمله
بله درلر خلفاء رسول الله در مراد ابو بکرله
عمر عثمانله علی رضی الله عنهم اشداء علی الکفار
یعنی اولیه ذات محترملرکه کفار فجار
اوزرلرینه کمال مرتبه شدید درلر یعنی
اصلا مرحمت اتمزلر رحماء بینهم یعنی کندولر
آرالرنده کمال مرتبه مرحمتلو درلر وزیاده اسیل
مودتلو درلر تراهم رکعا سجدا یعنی
کوردسک حبیبم اول اصحاب کرامی که

دائما رکوع

دائما رکوع وسجود ایدیجیلر اولدقلری حالده که
اوقات خمسه‌ده وتهجدده قائملردر
یبتغون فضلا من الله ورضوانا یعنی
تکری تعالی دن حلال رزق دیلرلر ورحمتیله
رضاء شریفنی دخی طلب ایدرلر ای پیغمبر ذی شان
دیو خطاب ایدوب بیورد باریء ذو الجلال ٥
حضرتلری بعض مفسرین رحمهم الله بیوردیلر که
والذین معه دن مراد حضرت ابو بکردر اشداء
علی الکفاردن مراد حضرت عمردر رحماء بینهمدن مراد

حضرت عثمانه‌در تراهم رکعاً سجداً دن مراد

حضرت علی‌در یبتغون فضلاً من الله و

رضواناً دن مراد حضرت زبیر له عبد الرحمن

ابن عوف‌در رضی الله تعالی عنهم اجمعین

سیماهم فی وجوههم من اثر السجود یعنی

مبارک وجه شریفلرنده سجده اثرندن

نشانه‌لری واردر که او تقوی ترک ایدوب

صباحه‌دکین تهجد ایدوب تکری تعالی‌نک

طاعتنده اولدقلرندن بعض مفسرین

سیماهم

سیماهم فی وجوههم دن مراد یعنی قیامتده ابدست اثرندن

مبارک یوزلری آپ آق اولوب انلرنده

اولان سجده اثرندن بللنورلر دیدیلر

شیمدی باری ذو الجلال حضرتلری اصحاب

رسول اللهی بو قرآن کریمده اوزرلرینه

ثنا ایدوب صفت شریفه‌لرین بیان

ایلدکدن صکره کتب سالفه‌ده دخی صفتلری

بو وجهله مسطردر دیو خبر ویروب بیوردکه

ذلک مثلهم فی التوریة یعنی بو آیت کریمه‌ده

اصحاب رسول اللهك صفتلرندن شریفلرندن
ذکر اولنان وصف شریفلری تورات
مذکور و مسطردر بیوردی باری ذو الجلال
حضرتلری ومثلهم فی الانجیل وانجیل شریفده
مذکور اولان صفتلری ونعت شریفلری
بو وصفله که کزرع اخرج شطأه فازره
فاستغلظ فاستوی علی سوقه یعنی اکین
کبی که هنوز باش کوستروب بعد زمان
قوتلنوب بعد زمان قبروب قالونلنوب

یوما

یوماً فیوماً یتشوب بالدرلری اوزرینه
کماد بولوب بیجیجی وقتنه ارردکده یعجب
یعنی اکین بو هیئته کیروب اکینجی دخی کلوب
نظر ایلدکده اکینجیی بکندردکی کبی کذلك
اول پیغمبر ذی شان علیه الصلاة والسلام مکه ده
ابتدا حضرت ابو بکر رضی الله عنه ایمان
بعده سائر اصحاب کرام دخی بربر اردنسره
ایمان کتوروب چوغلدقلرندن کمال مرتبه اول
پیغمبر ذی شان افندمز علیه الصلاة والسلا

ممنون ومسرور اولدی اصحاب کرامی

قوتلنوب چوغلدی قلدیلر که لیغیظ بهم الکفار

یعنی تنکری تعالی اول اصحاب کراملە مکه

کافرلرینی اغضاب ایدوب قهر ایتمکیچون

بیوردی باری ذو الجلال حضرتلری زیرا

مکه کافرلری اصحاب کرامک چوغلوب

قوتلندکلرین کوروب کودرلردی وکمال مرتبه

عداوتلرندن ناشی اغضاب اولورلردی

ایچون امام مالک رحمه الله بیوردیکه

من

صلی الله علیه وسلم

من غاظه اصحاب محمد فهو کافر بیوردی

یعنی شول که اصحاب رسول الله انی

دارلدوب اغضاب ایدە اول کافردر

بیوردی یعنی سومیوب عداوتندن ناشی

اول ذات محترملرک اسم شریفلری اکلدکده

دارلوب شان شریفلرینه شین ویرجک

نسنه سویلیان کافردر بیوردی لان الله

یقول لیغیظ بهم الکفار زیرا تنکری تعالی

بیورر که اصحاب کرامک چوغلوب قوتلنمەلرینە

کافرلری داغلدوب اغضاب ایتمک ایچون بیوردی
باری ذو الجلال حضرتلری زیرا خالص
مؤمن اولان اول اصحاب رسول اللهک
ذکر جمیلری اکلدکده تعظیمله احترام ایدوب
تکری تعالینک رضاء شریفنی انلر ایچون طلب ایدر
زیرا جملهسی ادلهٔ دین مبین درکه محلنده
ان شاء الله تعالی مفصلا بیان ایلسک کرکدر
بعض مفسرین دیدلرکه کزرع دن مراد
محمد علیه الصلاة والسلام در اخرج شطأه دن
مراد

مراد حضرت ابو بکر درکه ایمانله باش کوستردی
فآزره دن مراد حضرت عمر درکه اعانه
ایدوب قوتلندردی فاستغلظ دن مراد
حضرت عثمان درکه مالا و بدنا دین مبین ایچون
یاردم ایلدی فاستوی علی سوقه دن مراد
حضرت علی درکه علیه الصلاة والسلام
پیغمبرمزک امر شریفیله قائم اولوب
دین اسلامی منصور و مظفر ایلدی
یعجب الزراع لیغیظ بهم الکفار دن مراد

حضرت طلحه ایله حضرت زبیر دخی که عشرهٔ

مبشره دندر زیرا مکه کافرلری انلری سومزلردی

وایمانله مشرف اولدقلرین کریه کوردرلردی که

دین کمال مرتبه قوتلو و معالداردیلر وعد الله

الذین امنوا وعملوا الصالحات منهم مغفرة

واجرا عظیما یعنی تکری تعالی وعد الله وعد کرمیله

شول اصحاب رسول الله ایچون که ایمان کتوردیلر

وایو عمل اشلدیلر کناهلرینه مغفرت و

اولو ثواب دخی وعد ایلدیکه جنت اعلادر

بیوردی

بیوردی باری ذو الجلال حضرت تکری و

آیت اخرده لقد رضی الله عن المؤمنین

اذ یبایعونک تحت الشجرة فعلم ما فی قلوبهم

فانزل السکینة علیهم واثابهم فتحا قریبا

بیوردی یعنی تحقیق تکری تعالی راضی اولدی

ای پیغمبر ذیشان شول ایمان کتوردن اصحاب کرامدنکه

اغاجک التنده سکا بیعت ایلدیلرکه

دین مبینی نصرت ایدوب معرکهٔ مشرکیندن

فرار اتمیه قوللیله فعلم ما فی قلوبهم

حضرتلری

پس اول وقتده اول بایعۀ ذو الجلال

اول بیعت ایدن اصحاب رسول اللهك

درون شریفلرنده اولان صدقدن

و وفاء عهددن علم ازلیسنده معلوم

شریفی اولدوغنه بناءً فانزل السكينة

تعالی

علیهم اول اصحاب كرامك اوزرلرینه تكری

اول وقتده طمأنینتی و رضاء شریفنی

منصور و مظفر ایلدی

اندروب واثابهم فتحا قریبا وخیبر فتحنی دخی

قریبا تكری تعالی اول اصحاب كرامه كرم ایدوب

وافر

تعالی حضرتلری

وافر غنیمتلرله مكافات ایلدی بیوردی حق

بو آیت كریمه ده مذكور اولان اهل بیعت

بر قولده بیك بش یوز صحابی كرامدر

بعض مفسرینه كوره بیك دورت یوز ایدی

وجملهسنك درون شریفلرنده اولان

جمیع غزالرده

صدقله وفا اوندرینه ثابت قدم اولدقلری

ونیت خالصانهلرنده اولان نذری دخی

وفا ایدوب یرینه كتوردكلری معركهء كفارده

من المؤمنین

شهادتدر نتكم آیت اخرده رجال

خالص مؤمن اولان
صدقوا ما عاهدوا الله عليه يعني اصحاب
رسول الله دن رجال واردركه درونلرندن
صادقانه اولان عهد ميثاقله وفا ايلديلر
يعني ايلديكلري عهد ميثاقدن صادق اولوب
ثابت قدم اولدیلر عهدلري بودركه معركهٔ
كفارده شهيد اولنجيه دكين قتال ايدلوم
ديو درون شريفلرندن نذر ايلديلر شمدي دخي
اول باري ذو الجلال بويوركه فمنهم من
قضى نحبه يعني اول عهد ميثاقلرندن صادق

اولان

اولان اصحاب رسول الله دن واردركه
نذرلرني وفا ايلدي يعني معركهٔ كفارده
شهيد اولدي ومنهم من ينتظر واولردن
واردركه شهادته منتظردر يعني نه زمان
شهيد اولورم ديو بقوبدوررلر
وما بدلوا تبديلا واصلا اول اصحاب رسول الله
درونلرندن ايلديكلري عهد ميثاقي تبديل
وتغيير ايلمدلر بويوردي باري ذو الجلال دخي حضرتلري
وآيت اخرده فيه رجال يحبون ان يتطهروا والله يحب المطهرين بيوردي

یعنی مدینهٔ منوره دکی مسجد قباده

اصحاب رسول الله دن رجال وار درکه

استنجائله و غسلیله پاککلوب تطهیر

اولنور قدرین سودیلر والله یحب المطّهّرین

حضرتلری جهان خلاقی

و تکری تعالی پاککلنانلری سور بیوردی

دخی تکری تعالی

ونیجه آیات کریمه لرله مدح و ثنا ایلدی

رضی الله تعالی عنهم

اولا اصحاب کرامی واحادیث شریفه ده

دخی علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز انواع

مدحله ثنا ایدوب فضیلتلرین امتنه بلدروب

بیوردکه

بیوردکه ان الله اختار اصحابی علی جمیع

العالمین سوی النبیین والمرسلین بیوردی

ماعدا

یعنی تکری تعالی بنم اصحابمی پیغمبرلردن

بیوردی

جمله عالملر اوزرینه ترجیح و اختیار ایلدی

واختار لی منهم اربعة ابو بکر و عمر و عثمان

و علیا فجعلهم خیر اصحابی و تکری تعالی جمله

اصحابمدن بنم ایچون درت کشی اختیار

ایلدی که حضرت ابو بکرله عمر عثمانله علی درکه

ین قیلدی

جمله اصحابمک خیرلولرین ~~...~~ تکری تعالی بیوردی

وفي أصحابي كلهم خير وجمله أصحابمده دخي
خير وار در بيوردي عليه الصلاة والسلام
پيغمبرمز وحديث آخرده عليه الصلاة
والسلام سعادتله بيورديكه الله الله
في أصحابي يعني تكريردن قورقڭ تكريردن
قورقڭ أصحابم حقنده لا تتخذوهم غرضا
بعدي يعني بندن صڭره أصحابمه غرض اولوب عداوت
ايلمكڭ بيوردي فمن احبهم فبحبي احبهم
يعني شول كه ... أصحابمي محبت ايدر اول بنم

محبتم

115

محبتم سببيله در يعني أصحابمڭ سومسي
بنم سومه مله در بيوردي ومن ابغضهم
فببغضي ابغضهم وشول كه أصحابمي بغض ايدوب
سومميه اول دخي بني بغض ايتميسيله در
بيوردي وحديث آخرده عليه الصلاة والسلام
سعادتله بيورديكه لا تسبوا أصحابي يعني
اي امتم بنم أصحابمڭ شان شريفلرينه شين ويرجك شيء
سويلوب سب وشتم ايلمكڭ بيوردي فمن سبهم فعليه لعنة الله
والملائكة والناس اجمعين يعني شول كه أصحابمي تخفيف ايدوب شتم ايليه

انوڭ اوزرینه تڭری تعالی نڭ لعنتی
اولسون و ملکلرڭ وجمله خلقڭ دخی بر اوغردن
لعنتلری اولسون اوزرینه بیوردی
لا یقبل الله منه صرفا ولا عدلا یعنی اول
بنم اصحابمڭ شان شریفلرینه شین ویرجک شیئی
سویلیانڭ تڭری تعالی هیچ بر عبادت قبول اتمز
فرض اولمش نافله اولمش بیوردی وحدیث
اخرده علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
اذا ذکر اصحابی فامسکوا بیوردی یعنی

بنم

بنم اصحابم اکلدکده اغز کوزینی دوتک
بیوردی وحدیث اخرده علیه الصلوة والسلام
سعادتله بیوردیکه احفظونی فی اصحابی
واصهاری واختانی یعنی ای امتم بنی
حفظ وصیانت ایدڭ اصحابم حقنده
ودامادلریم اولادم دخی حقلرنده که شان
شریفلرینه شین ویرجک شیئی سویلمکدن
بیوردی لا یطالبنکم احد منهم بمظلمة
یعنی قیامت کوننده بنم اصحابمدن یا خود

دامادلریمدن یا خود اولادیمدن بریسی

سزده حقی اولوب حضور معنویده

یا پیشوب حقینی طلب ایلمسون فانها

مظلمة لا توهب فی القیامة غدا دیر ابو بوله

بر حقدرکه یارین قیامتده بغشلنماز

بیوردی وحدیث اخرده علیه الصلوة

والسلام سعادتله بیوردیکه اصحابی کالنجوم

بایهم اقتدیتم اهتدیتم بیوردی یعنی انجم مثلی

بنم اصحابم یلدزلر کبیدر قنقیسنه اویوب

اقتدا

اقتدا ایدرسکز هدایتی بولورسز بیوردی

وحدیث اخرده علیه الصلوة والسلام

سعادتله بیوردیکه من احب عمر فقد احبنی

ومن ابغض عمر فقد ابغضنی بیوردی یعنی شول که حضرت

عمری سوه تحقیق بنی سومش اولور وشول که حضرت

عمری بغض ایله تحقیق بنی بغض ایتمش اولور

بیوردی واول صاحب سعادت علیه الصلوة

والسلام حضرتلرینی بغض ایلمک کفر اولودوغی

مسلمدر وحضرت امام مالک رحمه الله بیوردیکه

من غاظه اصحاب محمد فهو كافر بيوردى يعنى
شول كه اصحاب رسول الله اى اغضاب
ايده اول كافردر بيوردى يعنى بغضندن ناشى
ذكر جميللرى اولدقده اغضاب اولوب
دارلور دمكدر وعنه رضى الله عنه قال
لم يؤمن بالنبى صلى الله عليه وسلم من لم
يوقر اصحابه يعنى حضرت امام مالك رحمه الله
بيوردى كه اصحاب رسول الله توقير
وتعظيم ايلمايان اول فخر عالم عليه الصلاة
والسلام

والسلام حضرتلرينه ايمان كتورمامش اولور بيوردى
وبجه احاديث شريفه وارد اولدى اول
اصحاب كرام حقنده كه زياده سيله در
حاصل كلام ناظم مرحوم اصحاب كرامى ترتيب اوزره
افضليتلرين ذكر ايلديكدن صكره
حضرت عائشه ايله حضرت فاطمه رضى الله عنهمانك افضليتلرين
ذكر ايدوب ديركه وللصديقة الرجحان فاعلم
على الزهراء فى بعض الخلال يعنى حضرت
عائشه صديقه نك ترجيح وافضليتى واردر

حضرت فاطمه اوزرینه که بعض خصلتلرده

بو بابده بلا طالب دیر ناظم مرحوم بو ترجیحده اصلا

نص وارد اولمدی زیرا حضرت فاطمه رضی الله عنها

اول فخر موجودات علیه الصلاة والسلام افندیمزک

مبارک نسل شریفلری وکریمهٔ مطهره سیدر

زیرا اولیه جمله مخلوقاتدن افضل اولان

ذات محترمک مبارک پاک نسل شریفلری

حاصل اولان کریمهٔ محترمه جمله عالمک نساء

طاهراتلرندن اطهر وافضل اولدوغی مسلمدرکه

محلتنی

محلتنی مفصلا بیان ایلسک کرک ان شاء الله تعالی

وبوندن ناظم مرحوم حضرت عایشه حضرت

فاطمه نکء اوزرینه بعض خصلتلرده ترجیح وارد ردکندن

مرادی بودرکه چونکه حضرت عائشه رضی الله عنها

جنتنا علاوه علیه الصلاة والسلام پیغمبرمزله

بلهدر وحقنده وارد اولان حدیث شریفده دخی

بودرکه علیه الصلاة والسلام سعادتله بیوردیکه

لتأخذن نصف الدین عن هذه الحمیرا بیوردی

یعنی احکام شریعت مطهره نکء نصفنی

بو عائشه دن السكوز كركدر بيوردي حميرا
حمرانك تصغيريدر كه قيرمزي يوزلو ديمكدر
و بخاري مرحومك خبر مشهورنده دخي وارد اولان
بودركه اكثر اوقاتده عليه الصلوة والسلام
پيغمبرمزك مبارك راس شريفي حضرت عائشه نك
قوجاغنده ايكن وحي ايله جبرائيل امين نازل
اولوردي و حديث آخرده عليه الصلوة
والسلام سعادتله بيوردي كه فضل عائشه
على النساء كفضل الثريد على سائر الطعام بيوردي
يعني

يعني سائر نسا اوزرينه حضرت عائشه نك
افضليتي شونك كبيدركه سائر طعام
اوزرينه ثريدك افضليتي ولدوغي كبي بيوردي
ثريد بودركه تريد ديدكلري سووشدركه
ات صويله اتمك اوفانجي قاريشدرمقدر
و حضرت عائشه رضي الله عنهانك حقنده دخي
اولان آيت نازل اولديكه افك ايتديلر
٢ بودركه
٢ ولولا اذ سمعتموه قلتم ما يكون لنا ان نتكلم بهذا سبحانك هذا بهتان عظيم صح
برسي يعظكم الله ان تعودوا لمثله ابدا
ان كنتم مؤمنين آيت كريمه سي يعني

عائشه صديقه نك حقنده سويلنان

افك وافترا مسموع اولدقده ديمك كوزمي

ما يكون لنا ان نتكلم بهذا سبحانك هذا

بهتان عظيم يعني بو مثللو قذف وافترا ايله

تكلم ايلمكلك بزم ايچون اولمدي ولايق

وجائز دكلدر تنزيه سكا اي باري

ذو الجلال بو اولو افترادر ديمك كوزمي

بيوردي مولاي متعال حضرتلري بونده

حضرت عائشه نك فضيلتي مصرحدركه

سبحان

سبحان لفظيله در زيرا تكرى تعالى كافرلرك

ومشركلرك شركه قوشدقلرندن ذات عليه سني سبحان لفظيله

تنزيه ايلدكي كبي كذلك حضرت عائشه

رضي الله عنهانك افترا سندن ذات عليه سني

سبحان لفظيله تنزيه ايلدي كه فضيلتي

بيان اولسون ايچون شمدي حق تعالى حضرتلري

حضرت عائشه نك حقنده بو افترا ايله

تكلم ايدنلره وعظ ايدوب خطاب بيوردركه

يعظكم الله ان تعودوا لمثله ابدا ان كنتم مؤمنين

يعني تكري تعالى بوندن بويله سنى نهى ايدر

بو مثلّ قذفله افترايه عودت ايدوب

تكلم ايلمكلكدن اكر تكري تعالينك وحدانيتنه

ايمان كتوروب اينانجى اولدوكوز ايسه بيوردى

انكيچون امام مالك رحمه الله حضرت عائشهٔ

سبّ ايدن قتل اولنور بيوردى زيرا

تكرى تعالى بو مثلّ افترايه عودت ايتمكلكدن

نهى ايدر بيوردى قرآن كريمده شتمدى عودت

ايدن كافر اولور بوكمز قتله موجبدر ديو

افتا

افتا ايلمشدر امام مالك رحمه الله وسائر

ائمهٔ دين رحمهم الله حاصل كلام ناظم مرحوم

بو بيتده ترجيحدن مرادى بعض خصلتلرده كه

ماسبقده تقرير وبيان ايلدكمز كبى در

وصديقه دمك كمال مرتبه تكرى تعالينك

وحدانيتنه ورسولنك حقيقتنه اينانجى در

دمك كه باباسى ابو بكر كبى رضى الله تعالى عنهما

وحضرت فاطمه رضى الله عنها بو نساء امتك

اولوسى اولدوغى مسلّمدركه نتكم حديث شريفده

اول صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام

حضرتلری حضرت فاطمه یه خطاب ایدوب

سعادتله بیوردیکه اما ترضین ان تکونی

سیدة نساء هذه الامة بیوردی یعنی

یه راضی اولمازمسون ای فاطمه بو امتک

نساسینک اولوسی اولمغلغی بیوردی

فاطمه حقنده

وحدیث اخرده علیه الصلوة والسلام

سعادتله بیوردیکه بضعة منی بیوردی

بنم کریمیم

یعنی فاطمه بندن بر قطعه در بیوردی

یؤذینی

یؤذینی ما اذاها یعنی فاطمه یه اذیت

ویرن شیء بکا دخی اذیت ویرر بیوردی

زیرا اول سرور انبیا علیه الصلوة والسلام

حضرتلرینک اهل بیتنه یاخود اصحاب کرامنک

شان شریفلرینه شین ویرجک شیء کندویه

راجعدر وانلره اولان تعظیم دخی کندویه

شریفده

راجعدر نتکم ماسبقده ذکر ایلدکمز حدیث

فیحبی احبهم بیوردی یعنی اصحابمی واهل بیتمی

محبت ایلمک بنی محبت ایلمکله در بیوردی

واول صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام

حضرتلرینک اهل بیتنی محبت ایدوب

قدر شریفلرین بلمک واجبدر نتکم ایت کریمه ده

خطاب اهل مکه یه در

قل لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی

بیوردی باری ذو الجلال یعنی حبیبم سن

دیکه سزی دین اسلامه دعوت ایدوب

تکری تعالی طرفندن کتوردکم قرآن ایچون

وتبلیغ احکام ایچون سزدن اجرت دلمم

الا اهل بیتمی وقرابتمی محبت ایلمکزی دلرم بیوردی

حضرت

حضرت ابن عباس رضی الله عنه بیوردیکه

وقتی که بو ایت کریمه نازل اولدی اصحاب کرام

دیدیلر که من هؤلاء الذین امرنا بمودتهم

یا رسول الله یعنی بو ایت کریمه ده محبتلریله

امر اولندوغمز کیمدر دیدی رسول اکرم

قال علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه

بیوردی زوجه سی

علی وفاطمه وابناهما یعنی علی له فاطمه وایکی

حسن له حسین

اوغللریدرکه بیوردی رضی الله تعالی عنهم

وایت اخرده ده انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس

اهل البيت ويطهركم تطهيرا بيوردى يعنى
تحقيق تكرى تعالى نك مرادى شريفى بودركه
خطابنى
سزكه اوزركوزدن كناهلرى كيدرمكدر
يعنى
اى اهل بيت رسول الله وجمله مكروهاتدن
تطهير وپاك ايلمكدركه كركدر بيوردى
عسقلانى رحمه بخارى شرحنده ديركه وقتى كه
بو آيت كريمه نازل اولدقده عليه الصلوة والسلام
پيغمبر حضرت ام سلمه نك حجرۀ شريفه سنده ايدى
دعا عليا وفاطمة وحسنا وحسينا فجمعهم

وجللهم

120

وجللهم بكساء ثم قال اللهم هؤلاء اهل بيتي
فاسترهم من النار كستري اياهم فامنت
اسكفة الباب وحوايط البيت امين امين
يعنى اول سرور انبيا عليه الصلوة والسلام
حضرت ام سلمه نك حجرۀ شريفه سنده
حضرت على له فاطمه وحضرت حسن له
حسينى رضى الله عنهم حضرتنى دعوت
ايدوب بر يره جمع ايلدكده مبارك احرام
شريفيله اورتوب بيوردى كه اى بارى ذو الجلال

بونلر بنم اهل بیتمدر [بو کلمه] احرامله ستر ایلدکم کبی

سن عظیم الشان دخی نار جهنمدن ستر ایله

دیو نیاز ایلدکده حجرهٔ شریفه نک دیوارلری

و قپوسینک اشکی امین امین دیدلر بیوردی

عمر بن [ابی] سلمه که بو حدیث شریفک راویسیدر

و حدیث اخرده علیه الصلوة و السلام

سعادتله بیوردیکه معرفة ال محمد صلی الله

علیه و سلم براءة من النار بیوردی یعنی

رسول الله ک اهل بیتنک قدر شریفلرینی و

حرمتلرین بلمک جهنمدن براءتدر بیوردی

یعنی اهل بیت رسول الله ک قدر شریفلرین

بلوب تعظیم و توقیر ایدنلک اوزرینه جهنم

آتشی حرامدر بیوردی زیرا توقیر ایتمیان

ایمان کتورممش اولورا و اول صاحب سعادت

علیه الصلوة و السلام حضرتلرینه نتکم

آیت کریمه ده وما کان لکم ان تؤذوا رسول الله

بیوردی یعنی سزک ایچون اولمدی رسول الله

متاذی ایلمک یعنی طبع شریفنه خلل ویرمکلک اولمدی [بر کیمسه نک] بو وجهدن الوجوه دیمکدر

واول پیغمبر ذی شان علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینی متأذی ایلمکلک موجب کفر وموجب
قتل اولدوغی مستنددر نتکم حدیث شریفده
علیه الصلاة والسلام سعادتله بیوردیکه
ومن اذانی فقد اذی الله بیوردی یعنی
بنی متأذی ایدن تحقیق تکری تعالی متأذی
ایتمش اولور یعنی عذابنه وغضبنه مستحق
اولمش اولور بیوردی حاصل کلام اول فخر
موجودات علیه الصلاة والسلام افندیمزک

اهل

اهل بیتیله اصحاب کرامک شان شریفلرینه
شین ویرجك شی کندویه راجعدر نتکم
حدیث شریفده علیه الصلاة والسلام حضرت
ام سلمیه سعادتله خطاب ایدوب بیوردیکه
لا تؤذینی فی عائشة بیوردی یعنی عائشه
خصوصنده بنی متأذی ایلمه ای ام سلمه
بیوردی وسائر ازواج طاهرات دخی
حرمتده واحترامده وتعظیم توقیرده
علی التسویه در نتکم آیت کریمه ده حق تعالی حضرتلری

اول فخر عالمك ازواج طاهراتنه خطاب ايدوب

بيورركه يا نساء النبي لستن كاحد

من النساء بيوردي يعني اي شول پيغمبر

تحت نكاحنده اولان

ذي شانك نساء طاهراتي سز سائر احاد

نسا كبي دكلسز بيوردي يعني حرمتده و

احترامده وتعظيم وتوقيرده دمكدر وآية اخرى ده

وازواجه امهاتهم بيوردي تكري تعالى حضرتلري

يعني اول پيغمبر محترمك ازواج طاهراتي

مؤمنلرك انالريدر بيوردي يعني حرمتده

واحترامده

واحترامده دمكدر وبو اهل بيت نبوتك

حقلرنده وارد اولان خصائص له فضائل

دلائل خيرات اوزرينه اولان شرحده مفصلا ايضاح ايلمشدر

تعداد اولنماز و تحديد اولنماز بو قدرله مكتفيدر

وحضرت فاطمه رضي الله عنها زهرا اسميله

وجه تسميه سي بودركه اصلا حيض كورمامشدر دمكدر

زيرا تكري تعالى انى تطهير وپاك ايلمشدركه بر وقتنه نماز فوت اولمامشدر كذا في فتاوى الظهيرية

وجمله عالمك نساسنك اولوسي قيلمشدركه

افضل الخلق على الاطلاق اولان فخر موجودات

عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك مبارك

باکه صلب شریفندن حاصل اولان کریمه

محترمه سیدر صلی الله علیه وعلی اهل بیته

واصحابه قال الناظم رحمه الله تعالی

الصرف لضرورة النظم

ولم یلعن یزیدا بعد موت

سوی المکثار فی الاغراء غالی

لعنه دن مراد تکری تعالی نک رحمتندن تبعید اولنق

قوللمقدر یزید دیدکی حضرت معاویه نک

اوغلودر و معاویه حضرتلری اصحابک کبراسندندر

وکاتب الوحی در مکثاردن مراد مبالغه

کثرت

کثرت کلامه مبتلا اولوب اوندینه لازم

اولمیان شیئه مشغول اولانه دیرلر و

وافساده قیدیه مقدر

اغرادن مراد افساددر وغالدن مراد

مبالغه متعصبدر دیمکدر والمعنی یعنی

سلفدن یزیدک موتندن صکره متعصب

وکثیر الکلام اولوب افساده اوچون اوندینه

لازم اولمیان امورله مألوف اولاندن غیری

یزید بن معاویه لعنت ایتمش بو قدر دیر ناظم رحمه

زیرا ثابت اولمدی حضرت حسین رضی الله عنه

يزيدك امرليه شهيد اولدوغنى والا ثابت
اولدوغنى قدر صكره البته لعنت اولنمسنده
شبهه يوقدر زيرا تكرى تعالى قرآن كريمنده
ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله
فى الدنيا والآخرة بيوردى يعنى شونلركه تكرى
تعالى يه شركك قوشرلر ورسولنك شانِ شريفنه دخى
شين ويرجك شيئ اشلسه لركه قولا وفعلا
تكرى تعالى انلرى دنياده وآخرتده دخى
لعنت ايدوب رحمتندن طرد ايلدى بيوردى بارى ذو الجلال

وحديث

وحديث شريف دخى اهل بيت رسول الله نك
شانِ شريفلرينه شين ويرن ملعون اولدوغنى
متعدد روايتله وارد اولمشدر زيرا اهل
بيت رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك
اذيلرى كندويه راجعدر كه ما سبقده
ايراد ايلدكمز احاديث شريفده بيان
حاصل كلام اهل بيت رسول الله متأذى
ايلمك موجب لعنت اولدوغنى جمهور اهل
سنتك مستمسكدر انكچون سعد الدين تفتازانى رحمه الله

يزيدك اوزرينه بأي وجه كان لعنتي
تجويز ايلمشلردر زيرا اهل بيت رسول الله
بو مثللو جسارت موجب لعنت اولدوغي
مسلمدر ددي خلاصهٔ كلام لعنتله مأمور
دكلوز ونه كيفيتده شهيد اولدوغي دخي معلوم
دكلدر والله تعالى هو العالم قال الناظم رحمه الله

وايمان المقلد ذو اعتبار
بانواع الدلائل كالنصال

مقلددن مراد غيرينك قولني دليلسز قبول ايلمكدر

نصالدن مراد قيلج كسكينلكيدر دلائل
دليلك جمعيدركه بحث ايدر والمعنى يعني
مقلدك ايماني صحيح ومعتبردركه كسكين
دليللرله ثابتدر ديمكدر زيرا عليه الصلاة
والسلام پيغمبرمزك حضور شريفنده اسلامله
مشرف اولان اعرابدن يالكز كلمهٔ شهادت
لفظيله مكتفي اولوردي وخبر مشهورده دخي
لما سأل جبريل النبي صلى الله عليه وسلم عن الايمان
فقال ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله

والیوم الاخر وبالقدر خیره وشره فصدقه

جبرئیل یعنی وقتی که جبرئیل امین اول فخر

عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه ایمان ندر

دیو سؤال ایلدکده علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز

سعادتله بیوردی که تکری تعالی یه وملکلرینه

وکتابلرینه وپیغمبرلرینه وقیامت کوننه

وخیرله شر تکری تعالی دن اولدوغنه اینانمقدر

بیوردوغنده جبرئیل امین صادقسک

ای رسول اکرم ددی بونلردن مفهوم اولان بودرکه

ایمان

ایمان مجرد اقرارله تصدیقدن عبارتدر

بوکا بناء ائمهٔ اربعه یه کوره مقلدک ایمانی

صحیحدر ومعتبردر لکن ترک استدلال

سببیله عاصیدر زیرا تکری تعالی ایت کریمه ده

لیتفقهوا فی الدین بیوردی یعنی دین مبیننک

امورین واحکامنی اوکرنسونلر ایچون بیوردی

ونیچه ایات کریمه لر دخی واردر تعلم احکام دین

خصوصنده وحدیث شریفده علیه الصلاة

والسلام سعادتله بیوردی که طلب العلم فریضة علی کل مسلم بیوردی

یعنی تحصیل علم هر مؤمن ومسلم اوزرینه
فرض عین اولدیغی بیوردی وحدیث آخرده
علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
اطلبوا العلم من المهد الی اللحد بیوردی
یعنی امور دین واحکام شریعت مطهره‌یی
بشکدن قبره دکین تحصیل ایدك بیوردی
مراد انسانك عمری تحصیل امور دینده افنا اولنسون
دیمکدر نتکم اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری دائم الاوقات مجلس شریفه مواظبت

اوزره اولوب امور دین مبین علیه الصلوة
والسلامدن اخذ ایدرلردی زیرا جهل
دیدکلری عذر مقبول وکفره یقین اولدوغی
مسئله‌لرکه تحقیقی مفصلا بیانی ایلیسه‌ك
کرکدر ان شاء الله تعالی خلاصهٔ کلام
جمهور اهل سنت قوللرنده مقلدك ایمانی
صحیح در ولو ترك استدلاله عاصی
اولسه معتزله‌یه خلافا زیرا انلر دیرلرکه
مقلد نه مؤمن ونه کافردر دیرلر

والله تعالى هو الهادي قال الناظم رحمه الله

وما عذر لذي عقل بجهل

بخلق الاسافل والاعالي

قال السيد الشريف في شرح المواقف الجهل
المركب عبارة عن اعتقاد جازم غير مطابق
وانما يسمى مركبا لانه يعتقد الشيء على خلاف
ما هو عليه فهذا جهل بذلك الشيء و
يعتقد انه يعتقد على ما هو عليه فهذا جهل
آخر قد تركبا معا وهذا ضد للعلم اقول جهل مركب (دد كلري)

مطابق

مطابق اولميانلك اوزرينه قطع جزمله اعتقاددن
عبارتدر وجه تسميه سي بودر كه
(اعتقاد ايلدكدن صكره)
بر شيء خلافنه حمل ايدروب دونوب اول
خلافنه حمل اولنان شيء صحيحدر ديو بر
اعتقاد دخی ايلكدر بو كا جهل مركب ديرلر كه
علمك ضديدر والعقل موجود ممكن ليس
جسما ولا حالا فيه ولا جزأ منه بل (هو) جوهر مجرد
في ذاته مستغن عن الالات الجسمانية كما
عرفه السيد الجرجاني رح في شرح المواقف فافهم

اقول اختلف العلماء في محل العقل فقيل
القلب واشراقه الى الدماغ وقيل محله الدماغ
ونوره الى القلب وهو قول الحكما والاصح ما
قلناه اولا لقول علي رضي الله عنه معدن
العقل القلب انتهى واسافلدن مراد يدي قات
يرلردر واعاليدن مراد يدي قات كوكلردر والمعنى
يعني مكلف اولان عقل صاحبي اكون يدي
كوكلري ويدي قات يرلري يوقدن وار ايدن
خلاق جهانك وحدانيتني بلميوب جهل اتمسندن

عذر

130

عذر يوقدر ديرناظم مرحوم يعني عاقل بالغ
اولانلر ايچون عذر يوقدر اني يوقدن وار
ايدن تكريسي كيم اولدوغني جهل ايدوب
بلمككلكدن اقول اختلف العلماء في وجوب
الايمان بالعقل ام بالسمع قال بعضهم بالسمع
وقال بعضهم بالعقل وهذا هو الارجح وعليه
الائمة الحنفية لانه لا عذر لاحد في الجهل
بالذي اوجد الاشياء من العدم وبسط الارض
ورفع السماء بغير عمد وله عز وجل في كل شيء آية

علامة تدل على انه واحد لا شريك له قال

ابو حنيفة رح لو لم يبعث الله رسولا لوجب

على الخلق معرفة الله بعقولهم لانه لا عذر لاحد

في الجهل بخالقه لما يرى من خلق السموات والارض وخلق نفسه

وخلق سائر المخلوقات والحاصل لا بد لكل مصنوع

من صانع يدرك بالعقل والتفكر والنظر

لقوله عز وجل اولم يتفكروا في انفسهم الاية ولقوله

عز وجل اولم ينظروا في ملكوت السموات والارض الاية

يعني علماء دين اختلاف ايلديلر كه ايمانك

وجوبي

وجوبي عقلله مي يوقسه سماعله مي ديو

اختلاف ايلديلر بعضيلر ديديلر كه سماعله در

عقلله واجب دكلدر ديديلر بعضيلر ديديلر كه

ايمان عقلله واجبدر وائمه حنفيه

بونكله اولوردينه در زيرا جهلده عذر

يوقدر وهر موجودده تكري تعالى نك

وحدانيتنه نشانه واردر كه خالق ورازق اولدوغنه ودلالت ايدر

وشريكي ونظيري اولمدوغنه نتكم امام اعظم

رحمه الله ديركه اكر تكري تعالى بيغمبر كوندرمامش اولسه

خلقک اوزرینه واجب اولوردی عقللریله

تکری تعالییی بلوب وحدانیتنه تصدیق ایتمکه

دیر ابو حنیفه رحمه الله زیرا بر کیمسه ایچون

عذر یوقدر انی یوقدن وار ایدن تکریسنی

بلمیوب جهل ایتمسنده یه کورمزمی کوکلری

ویرلری وکندو بدنلیشی وسائر مخلوقاتنی

کورمزمی دیر ابو حنیفه رحمه الله والحاصل

البته بر مصنوعک صانعی واردرکه

عقلله ادراک اولنور وتفکرله نظرله دخی

عبرت

عبرت آلنور نتکم آیت کریمه ده اولم

یتفکروا فی انفسهم بیوردی حق تعالی حضرتلری

یعنی اول کفار فجار بنم موجوداتمی ووحدانیتمه

اولان نشانه لرمی کوروب کندو نفسلرنده

تفکر ایدوب عبرت آلمازلرمی حبیبم بیوردی

باری ذو الجلال وآیت اخری ده اولم ینظروا

فی ملکوت السموات والارض بیوردی یعنی

اول کفار مکه نظر ایدوب کورمزلرمی حبیبم

کوکلرده اولان کونشدن وآیدن ویلدزلردن وبولطلردن

ویرده اولان طاغلردن واغاجلردن
وطاشلردن ودریالردن ودوارلردن
وسائر تکری تعالینک وحدانیتنه دلالت
ایدن نشانه لره نظر ایدوب عبرت الماز لرمی
بو بدیهی اول مولای متعال حضرتلری حاصل کلام
بو بیان ایلدکلرندن مفهوم اولان بودرکه
امام اعظم رحمه الله قتنده بر ادم انی یوقدر
وار ایدن تکری یی بلمدن اولسه مخلد فی
النار در وسائر ائمه حنفیه دخی بونک اوزرینه در

زیرا

زیرا مطلقا جهلده عذر یوقدر خلاصه
مسئله بودرکه شول عاقل که پیغمبر دعوتی
انکا ایرشوب خبردار اولمدی 2 تکری تعالینک
وحدانیتنی بلوب ایمان کتورمک اوزرینه
واجب اولورمی وایمان کتورمدکی حالده
جهنمده مخلد اولورمی الجواب
ائمه حنفیه کوره اوزرینه ایمان واجبدر
وایمان کتورمزسه جهنمده مخلد اولور وعلیه
الامام الاعظم زیرا جهلده عذر یوقدر

2 یعنی بر زمان فترتده بولنمش اوله
یاخود پیغمبرلردن بر پیغمبره
یتیشمش لکن دعوتنی ایشتمامش
تقصیرات ایتمش اوله
اوله کتسه منه

حتى طاغدن نشأت ايدوب پيغمبر دعوتندن

خبردار اولمقسزين اولسه مخلد في النار در

وعند الائمة الحنفية وائمة ماوراء النهر

وبو آيت كريمه ايله معذور اولدوغنه استدلال

اولنمشدر كه وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا

آيت كريمه سي يعني بز عظيم الشان عذاب

ايدجي اولمدق تاكه مرسل كوندرمدكجه بيوردى

بونده نفي عذابدن مراد دنياده عذاب استيصالدر

عذاب اخروي دكلدر لكن معرفت احكام شرعده

معذور

معذور اولدوغي جمهور اهل سنتك مسلميدر

وناظم مرحوم بو بيتده لذي عقل قولنك تحتنده

صبي عاقل دخي داخلدر زيرا اسلامي صحيحدر

اولدوغي كبي كذلك معرفة الله دخي اوزرينه

واجبدر كه حق تعالى نك وحدانيتني بلمكدر

ابو منصور ماتريدي يه اكثر ائمه حنفيه كوره

بعضيلر بلوغدن اول اوزرينه معرفة الله واجب دكلدر

ديدلر لكن بلوغدن اول اسلام ايله مشرف

اولورسه اسلامي صحيحدر وارتدادي ارتداددر والله تعالى اعلم

قال الناظم رحمه الله تعالى

وما إيمان شخص حال بأس

بمقبول لفقد الامتثال

بأسدن مراد شدت ومعاينت عذاب

وفقد امتثالدن مراد ترك توبه ومخالفت امردر دیمکدر

وسكرات موت دردمكدر والمعنى يعنى

معاينت عذاب وسكرات موت وقتنده

كيشينك ايمانى مقبول دكلدركه حق تعالى نك

امر شريفنه امتثال بولنمیوب مخالفت امر

اولندوغيچون دير ناظم رحمه الله بوندن مخالفت امر

بودركه

بودركه چونكه اجل كلدكده جان حلقومه

كلوب سكرات موت وقتنده اول ميت اولان

كافر عذابى معاينه كوروب ورجاغى يرى آكا

توبه ايدوب

آشكاره اولدقده ايمان كتورمك مراد ايدر

حق تعالى حضرتلرينه غيبه ايمان كتورمكلكه

امر ايلديكه كورمكسزين نتكيم آيت كريمه ده

الذين يؤمنون بالغيب بويدى بارى ذو الجلال

يعنى شونلركه غيبه ايمان كتوررلركه كورمكسزين بيوردر

بوكا بناء لفقد الامتثال دير ناظم مرحوم كه

حالت نزعده دكين ترك توبه علیه مخالفت امر ايلدكى اكچون كه

توبوا الى الله امر شريفه نفعدر

يعني حالت نزعده

حاصل كلام سكرات موت وقتنده ايمانه

كلمك فائده ايتمز ومؤمن عاصينك دخي

توبه سي اول وقتده فائده ايتمز زيرا بونده

كافرك ايماني ومؤمنك توبه سي مساويدر

نتكم ايت كريمه ده وليست التوبة للذين

يعملون السيئات حتى اذا حضر احدهم

الموت قال اني تبت الان ولا الذين يموتون

وهم كفار اولئك اعتدنا لهم عذابا اليما

بيوردي حق تعالى حضرتلري يعني كناهلر

بغيشلنوب عفو ايلمك يوقدر شول كمسنه لر ايچون كه

دلودلو كناهلر ايشلرلر تاكه انلرك بيري

محتضر اولوب حالت نزع وقتنه كلدكده ديركه تحقيق بن

توبه ايلدم

شمدي كچك توبه لر اولسون ديه وشول

حالت نزعده

كمسنه لر ايچون دخي عفو يوقدركه كافر اولدقلري

حالده هلاك اولورلر انلرك دخي ايمانلري مقبول

دكلدر كمال نهايت عذاب اولدوغيچون بيوردي

باري ذو الجلال اولئك اعتدنا لهم عذابا

اليما يعني انلر شول كفار دركه انلر ايچون

بر عظیم الشان اجلچی عذاب جهنم حاضر لدق
بیوردی حق تعالی حضرتری حاصل کلام
امام بغوی تفسیر شریفنده بیوردکه
لا یقبل الله توبة عاص ولا ایمان کافر
اذا تعین الموت والعذاب بیوردی
یعنی تکری تعالی عاصی اولان مؤمنک توبه سنی
وکافرک دخی ایمانینی قبول اتمز جنکه حالت نزع
وعذاب نزول کوردکده بیوردی زیرا عذاب
کوردکدنصکره وقت یاس درکه توبه قبول اولمناز

لکن وقت یاسدن اول اولورسه البته مقبول لدر
نتکم ترمذی رحمه الله تخریج ایلدکی حدیث
شریفده حضرت ابن عمر رضی الله عنه روایت
المسند علیه الصلوة والسلام سعادتله
بیوردیکه ان الله یقبل توبة العبد ما لم
یغرغر بیوردی یعنی تحقیق تکری تعالی قولک
توبه سنی قبول ایدر واتمام درتاکه حالت نزع
اولمدقجه یعنی جانی حلقومه کلمدکچه بیوردی
وغرغره دن مراد وقت یاسدرکه کیشی کندینندن قطع امید اولور

بر قول

حاصل کلام غرغره دن اول نقدر کناه کار

شبهه یوقدرکه

اولسه تکری تعالی توبه سنی قبول ایلمسنده

نص قاطعله واحادیث شریفه ثابتدرکه

ما سبقدن بیانی ایلمشدرد وحدیث شریفده

علیه الصلاة والسلام سعادتله بیوردیکه التائب

من الذنب کمن لا ذنب له بیوردی یعنی کناهدن

توبه ایدن هیچ ایشلمامش کبیدر بیوردی

وحدیث اخرده الندم توبة بیوردی یعنی

کناه اوزرینه نادم وپشیمان اولمق توبه در بیوردی

والله

قال الناظم رحمه الله والله تعالی اعلم

وما افعال الخیر فی حساب

من الایمان مفروض الوصال

افعال الخیردن مراد فرض ولان ارکانی

اسلامدرکه نماز کبی حج کبی زکات کبی وما اشبه ذلک

والمعنی یعنی فرض ولان عبادات ایماندن

محسوب دکلدر وایچنده داخل دکلدر

واجزاسنده دخی داخل دکلدر حال بوکه

عبادتک فرضیتی ایمانله متصلدرکه علی وجه الاحسان در

خلاصهٔ مسئله بودر که ائمهٔ دین اختلاف
ایلدیلر که فرض اولان افعال عبادات که نماز کبی
صیام کبی حج کبی وسائر فرض اولان ارکان اسلام
ایماندن عدا اولورمی وایمان ایچنده
داخلمیدر دیو اختلاف ایلدیلر اهل سنتدن
ائمهٔ حنفیه کوره اعمال صالحات ایماندن
عدا اولماز وایمان ایچنده داخل دکلدر
زیرا ایمان دیدکلری قلبله تصدیق دیلله اقراردن
عبارتدر فقط ائمهٔ حنفیه ده وامام

مالک

مالکه امام شافعی وامام احمد وجمله اهل حدیثه کوره
اعمال صالحات ایماندن عدا اولور وایمان
ایچنده داخلدر دیدیلر زیرا ایمان دیدکلری
قلبله تصدیق دیلله اقرار ارکانله عملدر
دیدیلر لکن بز معشر حنفیه عمل ایماندن
داخل اولمدوغنه دلیلمز مبالغه کثیردر
اولا اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتی نمازک و زکاتک وحجک فرضیتندن اول
بالاتفاق مؤمنیدیلر اکر عمل ایماندن داخل اولایدی

اصحابك ايمانلرى صحيح اولمازدى و
دليل آخر دخى بودركه حق تعالى قرآن كريمده
عملى ايماندن اوزرينه عطف ايدوب بيورركه
ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات بيوردى
يعنى تحقيق شونلركه ايمان كتوردلر و
ايو عمل اشلدلر بيوردى و آيت اخرىده
يا ايها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام بيوردى
يعنى اى شونلركه ايمان كتوردلر اوزركزه
اوروج فرض اولدى بيوردى بو دليل كافيدركه

149

ابتدا ايماندن اسميله خطاب ايدوب بعده
اوروج اوزركزه فرض اولدى بيوردى
ومعطوف معطوف عليه ده اولان مقتضاى
تغاير مسلمدر خلاصهٔ كلام جمهور ائمهٔ
حنفيه قتنده عمل ايماندن داخل دكلدر
ايمانك وجوبى بشقه عملك وجوبى بشقه در
والله تعالى اعلم بالصواب قال الناظم رحمه الله
ولا يقضى بكفر وارتداد
بفعل او بقتل واختزال

وامام اعظم رحمه الله قتنده ايمان نفس جهتندن
اكسلمز وارتماز بيوردى وتصديق جهتندن
اكسلور وارتار بيوردى منه

عهردن مراد زنادر اختزالدن مراد
قطع طریقله اخذ مالدر والمعنی یعنی
زنا ایتمکله وبغیر حق ادم اولدرمکله وقطع
طریق ایدوب اخذ مال ایتمکله کفرله ومرتدلکله
حکم اولنماز دیر ناظم رحمه الله وشرکدن غیری
جمله کبائر مرتکب اولان مؤمنک کفرینه حکم
اولنماز جمهور اهل سنته کوره زیرا فرق ضالهیه
کوره ارتکاب کبائر کفردر دیرلر حاصل کلام
اهل سنت مذهبنده کفردن ما عدا مؤمن اولان
ارتکاب

ارتکاب کبائرله کافر اولماز حلال اولدر دیمدکجه
فالدیکه بویلجه مرتکب اولدوغی حالده توبه سز وفات ایدرسه
تکری تعالینک مشیئتنده در دیلرسه عفو ایدر
دیلرسه عذاب ایدر عفو ایدرسه فضیله
وکرمیله در عذاب ایدرسه عدلیله در و
ظلمدن منزه اولدوغی مسلمدر زیرا ملکنده
کیف ما یشاء متصرفدر قالدیکه توبه ایله
وفات ایدرسه البته توبه سی مقبولدر که
نص قاطعله ثابتدر ومرتکب اولان مؤمن مؤمن اولدوغنه دلیل بودرکه

خطاب ایلدی
تکری تعالی قرآن کریمده ایمان اسمیله

بیوردکه یا ایها الذین امنوا کتب علیکم القصاص

فی القتلی آیت کریمه‌سی یعنی ای شول‌لرکه ایمان

عمدا اولان قتلده بیوردی
کتوردکز اوزرکزه قصاص فرض اولندی

یعنی بغیر حق آدم اولدرنی اولدرمکدر دیمک

بو دلیلله کفردن ماعدا مرتکب کبائر اولان

مؤمن مؤمن اولدوغی جمهور ائمه اهل سنت

استدلال ایلمشدر زیرا قلبی مطمئن بالایمان

اولان مؤمن موحدی کفره نسبت ایتمک

وان

وافق امام اعظمدر نتکیم امام اعظم رحمه الله بیوردکه

ولا نکفر مسلما بذنب من الذنوب وان کانت

کبیرة اذا لم یستحلها ولا نزیل عنه اسم الایمان

ونسمیه مؤمنا حقیقة ویجوز ان یکون فاسقا

یعنی اهل اسلامدن بر مسلم موحدی بر کناه

ایشلمکله کفره نسبت ایتمزز مادامکه ایشلدکی

کناه حلالدر دیمدکجه وایماننک اسمینی دخی

اول کناه کاردن اوزرندن رفع وازاله ایتمزز

وحقیقة مؤمن موحددر دیو تسمیه ایدرز اول کناه کاری بیوردی

لکن فاسق اولمق جائزدر طاعتدن خروج

ایلدیکیچون زیرا فسق دخی کلمه طاعتدن

چقمقدر وارتکاب کبائرده البته مخالفهٔ امر

واردرکه موجب عذاب دارینذر و

محلنده

کبائرک تعریفاتی ما سبقده مفصلا بیان

اولمشدر والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله

ومن ینو ارتدادا بعد دهر

یصر عن دین حق ذا انسلال

انسلالدن مراد لغتده برشیدن کیزلجه چوزولوب

چقمقدر

دهردن مراد زماندر

چقمقدر یعنی معنی بودرکه شول کمسنه‌که

کلجک زمانده مرتد اولمقلغه نیت ایلسه

کیزلجه چوزولوب

فی الحال حق اولان دین اسلامدن چقار

تصدیقنک

دیدی ناظم رحمه الله زیرا استدامهٔ ایمان واجباتندندر

نتکم حق تعالی آیت کریمه‌ده بیوردکه یا ایها

الذین آمنوا آمنوا بیوردی یعنی ای شول کمسنه‌لرکه

اولوک

ایمان کتوردکز ایمانکز اوزرینه ثابت قدم

بیوردی و قصد کفر منافات تصدیقدر

وازالهٔ تحقیق اولدوغی مستمدر زیرا

كفره راضی اولدی ورضاء كفر كفر اولدوغی

متفق علیه در وقصد كفر ایچون عفو

اولندوغی دخی مجمع علیه در وحدیث شریف

علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیكه

من بدل دینه فاقتلوه بیوردی روایت

اخریده من بدل دینه فاضربوا عنقه

بیوردی یعنی شول كم دینی اسلامدن

چقوب مرتد اوله انی قتل ایدك بیوردی

ومرتد دكه استتابه سنده اولان اقوال فقها

كتب

كتب فقهده مفصلدر كه بو محلده غرضمزدن دكلدر

والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله تعالی

ولفظ الكفر من غیر اعتقاد

بطوع رد دین باغتفال

بطوع دن مراد اختیار له وطیب نفسله در

دمك رد دین دن مراد دین اسلامدن

ودائره احكامدن چقمقدر دمك باغتفال دن

مراد غفلتده اولدوغی حالده دمكدر والمعنی

یعنی كلمه كفر لفظیله غفلتده اولدوغی حالده

اختياريله وطيب نفسيله اعتقاد ايتمكسزين

تلفظ ايتمك كفردر ودائرهٔ احكام اسلامدن

چقمقدر دير ناظم رحمه الله يعنى بر مؤمن جاهل

بر كلمهٔ كفر سويلسه حال بوكه كلمهٔ كفر اولدوغنى بيلمز

جهله غفلت سببيله اغزندن ايكسز

صادر اولسه ائمهٔ حنفيه كوره كافر اولور

زيرا جهلك عذرى يوقدر خصوصا طوعله كه

طيب نفسيله واختياريله در مكره كبى دكلدر

زيرا مكره حقنده حق تعالى الا من اكره وقلبه

مطمئن

مطمئن بالايمان بيورر بو ايت كريمه نك

اولى بودركه من كفر بالله من بعد ايمانه

الا من اكره وقلبه مطمئن بالايمان يعنى

شول كه تكرى تعالى نك وحدانيتيله كافر اولسه كه

لفظله يا خود فعلله من بعد ايمانه يعنى تكرى تعالى نك غضبنه مستحق اولور

مؤمن اولدقدن صكره الا من اكره وقلبه

مطمئن بالايمان يعنى الا شول كه مكره اوله

حال بوكه قلبى ايمانله طولودر اكا بر شئ يوقدر

بيوردى بارى حضرت ذو الجلال مكره ديمك زورله كافر اوله ديمكدر

حاصل کلام بر مؤمنک اغزندن کندو
اختیاریله کلمهٔ کفر صادر اولسه معناسنی
بلسون بلمسون فی الحال کفرینه حکم اولنور
وجهلیله معذور دکلدر جمهور ائمهٔ حنفیه
بونکله اوزرینه در نتکم قاضیخان فتاوی سنده
الجاهل اذا تکلم بکفر ولم یدر انه کفر اختلفوا
فیه قال بعضهم لا یکون کفرا ویعذر بالجهل
وقال بعضهم یصیر کافرا ولا یعذر بالجهل
یعنی جاهل اولان مؤمن بلمیرک کلمهٔ کفر سویلسه

انده

انده اختلاف ایلدلر بعضیلر ددیلرکه
کافر اولماز وجهلیله معذوردر ددیلر
بعضیلر ددیلرکه کافر اولور وجهلیله
معذور دکلدر ددیلر ومذهب ائمهٔ حنفیه
بودر زیرا جهلک عذری یوقدر وناظم رحمه الله
بو بیتده بطوع لفظیله تقیید ایلمسی بودرکه
مکرها اولمقدن احترازا زیرا مکره
اولانه برشئ یوقدرکه ما سبقده واردر
اولان آیت کریمه یه بناءً ومکرهده تفصیل واردر

نظم قاضيخان فتاويسنده المكره اذا اكره

بقيد او حبس فكفر يكون كافرا وان اكره

بالقتل او باتلاف عضو او بضرب مؤلم

وقلبه مطمئن بالايمان لا يكون كافرا استحسانا

يعني مكره اولان آدم اكر يالكوز قيد بند ايله

ياخود يالكوز حبس ايله اكراه ايدوب قورقوتدقلرنده لفظا

كافر اولورسه كفري واقع در وفي الحال كافر اولور

واكر قتل ايله ياخود اعضاسندن بر عضو كسمك

تلفيله ياخود افراط ايله اجيجي ضرب شديد ايله كافرا

اكراه

اكراه ايدوب قورقوتدقلرنده قلبي ايمان ايله طولو

اولدوغي حالده كفر ايله تلفظ ايدرسه كافر اولماز

استحسانا وائمه حنفيه دن ما عدا مكره اولان

آدم ايچون كلمه كفر ايله تلفظ ايلمك مباح اولمشدر لكن

لكن اكثر ائمه دين رحمهم الله كلمه كفري تجويز

ايتمدلر وده ديدلركه عذابه صبر ايدوب شهيد اولمق

كمال مرتبه رفعت درجه در ديدلر كما نص

عليه الشاطبي في المناسبات عند تفسير قوله تعالى

الا من اكره الآية وسبب نزول هذه الآية بودركه

حضرت عمار بن یاسر رضی الله عنه که اصحابڭ

کبراسندندر وقتی که کفار مکه انی کل دیڭزه دوشرك

دیو کمال مرتبه جبر و اکراه ایلدیلر اول دخی

مکرها متابعت ایلدیکه علیه الصلاة والسلام پیغمبرمزه

خبر ویردیلرکه عمار بن یاسر کافر اولدی دیو

اول وقتده علیه الصلاة والسلام سعادتله

بیوردیکه تحقیق عمار بن یاسر باشندن ایاغنه دکین

ایمان ایله طولودر بیوردقده حضرت عمار بکا

ایدرکه علیه الصلاة والسلام پیغمبرمزڭ

پیغمبرمزڭ

پیغمبرمزڭ حضور شریفنه کلدکده علیه الصلاة

والسلام پیغمبرمز مبارك الیله عمارڭ کوزلرین

سیلوب کنه کفره تکلیف ایدرلرسه سنی ای عمار

کنه اول دیدیکڭ مقاله کبی دی انره بیوردی

علیه الصلاة والسلام حضرتلری اول وقتده

بو آیت کریمه نازل اولدیکه حکمی عمومادر

خلاصۀ کلام کلمۀ کفرده مسامحه یوقدر

خصوصا پیغمبرلرڭ دوی الاحترام علیهم الصلاة

والسلام مکه شانلرین شریفلرینه شین ویرجك شیء

شویله کبی که ذره قدر اولسه دخی فی الحال قتل اولنور

زیرا کفر موجب قتلدر

وجهل عذر اولمدیغی

مسئله در

والله اعلم

قال الناظم رحمه الله ولا يحكم بكفر حال سكره

بما يهذي و يلغو بارتجال

يهذي هذيان ايدن در ويلغو دخي كذلك دركه

مراد كلام باطل وخلط اولان سوزلر دركه

كفره مؤدي در وارتجالدن مراد تفكر وملاحظه

اتمكسزين اب اكشن اغزدن چقان سوزه ديرلر

والمعنى يعني سرخوشك حال سكرندن ديلندن

صادر اولان كلمهٔ كفرله وسائر هذيان

سببيله ملاحظه سز اولدوغنه بناءً كفرله

حكم

حكم اولنماز دير ناظم رحمه الله زيرا ائمهٔ حنفيه ده

سرخوشلك جنون منزله سنده دكل

طلاقي قله عتاقي قدرن ماعدا زيرا سكرانك طلاقي قبله

عتاقي واقع در كما نص عليه منلا خسرو رحمه الله

لكن سكر حالنده كلمهٔ كفر سويلسه كفرله حكم

اولنماز زيرا حق تعالى سرخوشي مؤمن

تسميه ايلدي قرآن كريمنده نتكيم ايت كريمه ده

يا ايها الذين امنوا لا تقربوا الصلوة وانتم سكارى

بيوردي يعني اي شونلركه ايمان كتورديلر

سرخوش اولدوغی کوز حالده نمازه یقین اولمغله
بیوردی که ایمان لفظیله خطاب بیوردی اکر شمدی
توبه ایدرسه توبه سی مقبولدر که ما سبقدن بیان
ایلمشدر واکر توبه سز وفات ایدرسه تکری تعالینک
مشیئتنده در دیلرسه عفو ایدر دیلرسه عذاب ایدر
وسرخوشلکده اختلاف ایلدیلر ائمۀ دین رضی الله عنهم
امام اعظم رحمه الله قتنده سرخوش دیدکلری
عورتله ارککی فرق ایتمیاندر و قاضیخان فتاوی سنده
دیرکه اکر خیرله شری ویرله کوکی فرق ایدرسه

کلمه

کلمۀ کفر سویلدکن کفرله حکم اولنور والا
حکم اولنماز لکن بو بیتده ناظم رحمه الله مطلقا
ذکر ایلدکی حالت سکری و جمهور دخی اطلاق قتنده در
وکفرله حکم اولنماز زیرا اسلام عالیدر وبوکا
مؤید حدیث مشهورده وارد اولدیکه بعض
اصحاب کرام رضی الله عنهم سکران اولدوغی حالده نمازده
اعبد ما تعبدون اوقودی و آیت کریمه نک نزولنه دخی
سبب اولدی که لا تقربوا الصلوة وانتم سکاری
آیت کریمه سی که ما سبقدن تفسیر ایلمشدر

وخمرك سبب تحريمي امام واحدي رحمه الله

اسباب النزولده مفصلا بيان ايلمشدر

خلاصهٔ كلام سرخوش دكلدر ادم كندو نفسنه

مالك اوليان در والله تعالى اعلم قال الناظم رحمه الله

وإن السحت رزق مثل حل

وإن يكره مقالي كل قال

سحتدن مراد حرامدر وحلدن مراد

حلالدر ومقالدن مراد قولدر وقالدن مراد

مبغض ودشمانلر والمعنى يعنى تحقيق

حلال رزق اولان تكرى تعالى نك رزقى اولدوغى كبى

كذلك حرام اولان رزق دخى تكرى تعالى نك

رزقيدر ولو اول عدا وتلو اولان طائفه

معتزله بنم سوزمى كريه كورسلر دخى دير ناظم رحمه الله

زيرا رزق دكلدر تكرى تعالى نك قوللرينه

انتفاع ايچون سوق ايلدكى در حلال اولمش

حرام اولمش حلالدن رزقلنديرن اول بارى يزدان

حرامدن رزقلنديرن اول خلاق جهاندر

ومذهب اهل سنت بودر زيرا معتزله حرام اولان رزقه رزق دكلدر ديرلر

یه اکر دینلورسه که چونکه حرام اولان رزق

دخی تکری تعالی رزقلندردیکی صکره قیامتده

عقابه نه موجب دیو سؤال اولنورسه الجواب

حرامدن قزنمغه مباشرتلری سببیله در

یه مباشرت ایتدرن وقزندرن دخی اول

باری ذو الجلالدر دنلورسه الجواب لا یسأل

عما یفعل در زیرا دیلدیکنی ایشلر واشلدیکندن دخی

سؤال اولنماز وظلمدن منزه مولای متعالدر

زیرا ظلم دیدکلری غیرنک ملکنده اولان تصرفدر

واول

واول مالک الملک اولان خلاق جهان حضرتلری

کندو ملکنده متصرفدر که یفعل ما یشاء ویحکم

ما یرید در خصوصا کلام معتزله یه رغما جهود

اهل سنت مذهبی بودر که تکری تعالی حلالی

رزقلندردغی کبی کذلک حرامی دخی رزقلندرور

اول خلاق عالم اولان رزاق عباد حضرتلریدر

والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله تعالی

وفی الاجداث عن توحید ربی

سیبلی کل شخص بالسؤال

اجداث دن مراد قبرلردر تشبيلي دن مراد
ابتلا ودنيدركه امتحاندر بو بيته اولان
اشارت سؤال قبر حق اولدوغنه واكا ايمان دخي
كتورمك واجب اولدوغنه مشعردر زيرا
فرق ضاله دن خوارج طائفه سي انكار ايلدلر
واهل سنت مذهبنده حقدر وواجب الايماندر
وانكار ايدن ملحددر وجمهور اهل سنته مخالفدر
وكافر اولسه دخي جائزدر زيرا نص قرآنه
وحديث شريفه مخالفت كفر اولدوغي مسلمدر
وسؤال

وسؤال قبر حقنده وارد اولان آيت كريمه بودركه
يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت في الحيوة
الدنيا وفي الاخرة آيت كريمه سي يعني تكري
كلمهٔ شهادت اوزرينه
تعالى ثابت قدم ايدر شونلركه ايمان كتوردلر
دنياده حال حياتلرنده وآخرتده دخي كه
باري تعالى حضرتلري
قبرده سؤال ملكين ده دخي بيوردي
ونيجه آيات كريمه لر دخي وارد اولمشدركه محلنده
ان شاء الله تعالى
مفصلا بيان ايلسكه كركدر وسؤال قبر حقنده
وارد اولان احاديث شريفه نك دخي برسي بودركه

امام سیوطی جامع الصغیرده روایت
ایلدی علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
ان العبد اذا وضع فی قبره وتولی عنه
اصحابه حتی انه یسمع قرع نعالهم اتاه ملکان
فیجلسانه فیقولان له من ربک وما دینک
ومن نبیک فاما المؤمن فیقول ربی الله و
دینی الاسلام ومحمد صلی الله علیه وسلم نبیی
واما الکافر المنافق فیقول هاه هاه لا ادری
فیقولان له لا دریت ولا تلیت صح
ثم یضرب بمطراق من حدید بین اذنیه

فیصیح

فیصیح صیحة یسمعها من یلیه الا الثقلین
بیوردی یعنی بر قول قبرینه دفن اولنوب
اقربالری و دوستلری قبردن ایرلوب دونوب
کیددکن پابوجلرینک سسلرین اشتدکن
انکا ایکی ملک کلوب اوتوردورلر بیوردی
ویرلرکه سنک تکریک کیمدر و دینک ندر
و پیغمبرک کیمدر دیو سؤال ایلدکلرینده اکر
اول قول مؤمن ایسه بنم تکریم بنی یوقدن وار
ایلدن الله در و دینم دین اسلامدر و پیغمبرم

محمد علیه الصلوة والسلام دیر بیوردی

یا خود منافق ایسه

واکر اول قول کافر ایسه سؤال ایلدکلرنده

هاه هاه بلمام دیر بیوردی شمدی اوله دینجه

اکاه اولمدکمی وهیچ اوقومدکمی دیو

دیرکه هیچ دویوب

اول ایکی ملک اول میتک ایکی قولاغی اراسنده

دموردن بر توپوز ووررلرکه بنی ادمله

جندن ماعدا اطرافنده اولان مخلوقات

ایشدرلر بیوردی علیه الصلوة والسلام

پیغمبرمز وحدیث اخرده که ابی داود تخریج

ایلدی حضرت عثمان رضی الله عنه دن قال بیوردیکه

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا فرغ

من دفن الميت وقف عليه وقال استغفروا

لاخيكم واسئلوا له التثبيت فانه الان يسئل

پیغمبرمز

بیوردی یعنی حضرتکه علیه الصلوة والسلام

جنازه دفن ایدوب تمام اتدکدن صکره

قبرک اوکنده دوروب بیوردیکه شو

مؤمن قرنداشکوزه تکری تعالیدن مغفرت

طلب ایدک وسؤال ملکین جوابنده ثابت قدملکله

متانتنی دخی تکری تعالیدن طلب ایدویرککه

زیرا شمدی سؤال اولنور بیوردی علیه الصلوة
والسلام پیغمبرمز و نیجه احادیث شریفه لرده دخی
وارد اولمشدر قبر سؤالنده که زیاده بیلدر
خلاصهٔ کلام ناظم رحمه الله بو بیتده سؤال قبری
علی الاطلاق ذکر ایدوب بیوردیکه قبرلرده
تکری تعالی نك وحدانیتندن هر انسان
امتحان اولنوب سؤال اولنسه کرکدر دیر
لکن انبیاء ذوی الاحترام علیهم الصلوة والسلام
حضراتی مستثنادرلر وانلردن سؤال
اولمدغی

اولمدوغی متفق علیه در زیرا تکری تعالی ایله
قوللری آرالرنده وسیلهٔ عظمی و نعمت کبری درلر
نتکم امام نسفی رحمه الله بحر الکلامده تفصیل ایلمشدر
واکر دینلورسه که احادیث صحیحه ده علیه الصلوة
والسلام پیغمبرمز عذاب قبردن استعاذه
بیوردیلر و حساب یسیری دخی دیلردی
دیو سؤال اولنورسه الجواب اول صاحب سعادت
علیه الصلوة والسلام پیغمبرمزك عذاب قبردن
استعاذه بیوروب حساب یسیری نیاز بیورمسی بوندکه

شكرى تعالى يه تعظيماً در وافتقاراً اليه در وكمال تذللندن

وخضوع خشوعندندر وامتنه دخى تعليم ايلمكچوندر

ومكلف اولميان صبينك سؤالنده اختلاف

اولنوب بزازيه خلاصه صاحبى سؤال اولنور

ديدلر وامام نوويه بحر رائق صاحبى سؤال

اولنمز ديدلر زيرا مكلفلك شرطدر ومجنونك دخى

سؤالنده توقف ايلدلركه عقل شرطدر وجن

طائفه سى دخى متأخرينه كوره سؤال اولنورلركه

شامل اولان عموم ادله ايچوندر وملئكه عظامك دخى

سؤاللرنده

سؤاللرنده اختلاف اولندى واصح اولان

عدم سؤاللرييدر والله تعالى اعلم قال الناظم رحمه الله

وللكفار والفساق يقضى

عذاب القبر من سوء الفعال

فساق فاسقك جمعيدر وفعال فعلك جمعيدر

والمعنى يعنى كفار ايچون ومؤمنلرك كناهكارلرى ايچون

ثابتدر ايمان كتوروب

عذاب قبر حق اولدوغنه اعتقاد ايلمك

واجبدركه سوء فعللرى ايچوندر ديو ناظم رح

زيرا بو امت مرحومه نك اكثر عذابلرى قبرلرنده اولدوغى متعدد احاديث شريفه ايله ثابتدركه

ويقضى دن مراد واقعدر وتحقق اولنور ديمكدر

كناهلرينه كفارت اولوب قيامتده رسوالى اولمامق ايچوندر

وعذاب قبر حق اولدوغی جمهور اهل سنت
مذهبیدر که نص قرآنله ثابتدر وفرق ضالّه انکار
چونکی انکار ایلدلر ومنکری ملحددر وکافردر
زیرا نص قرآنله متعدد احادیث شریفه منکر اولمش اولور
ونص قرآن بودرکه نتکیم آیت کریمه ده ومن اعرض
عن ذکری فانّ له معیشةً ضنکاً بیوردی
یعنی شول کمسنه کیم قرآن کریمدن وایماندن
یوز چوروب اعراض ایلسه تحقیق انکچون
طار معیشت واردرکه عذاب قبردر دیمکدر

وعلیه

وعلیه الصلوة والسلام پیغمبرمز بو آیت کریمه
نازل اولدقده معیشةً ضنکادن مراد عذاب
قبردر دیو روب تفسیر ایلدی علیه الصلوة والسلام
افندیمز کما نصّ علیه الفقیه السمرقندی فی تفسیره فی روایته
عن ابی سلمة عن ابی هریرة رضی الله عنهما فی قوله تعالی
معیشةً ضنکا الایة وقال السدّی رضی الله عنه
معیشةً ضنکادن مراد قبرده منکر ونکیر
سؤالی ایچون کلدکلری وقتدر بیوردی
وآیت اخری ده سنعذبهم مرتین بیوردی

یعنی بر عظیم الشان اول منافقلری ایکی کره
عذاب ایلسک کرکدر بیورلدی برسی حالت نزعده
برسی قبرده در دمکدر و آیت اخرده
النار یعرضون علیها غدوا وعشیا بیورلدی
یعنی فرعون قومی صباحده واخشامده
جهنم آتشی اوزرینه عرض اولنورلر
بیورلدی بو آیت کریمه عذاب قبر ثابت اولدوغنه
دلیلدرکه ما بعدنده کی ویوم تقوم الساعة
عطفیله مصرحدر ونیجه آیات کریمه لرده دخی واردر

سمعت وقته

سمعت وقته وکاغده محتاجدر وقبر عذابنده
وارد اولان احادیث شریفه دخی زیاده سیله
کثیردر خصوصا بخاری نک تخریج ایلدیکی احادیث
صحیحه که عذاب القبر حق واعوذ بك من
عذاب القبر بیورلدی یعنی عذاب قبر حقدر
وثابتدر بیورلدی وحدیث اخرده عذاب قبردن
سکا صغنورم ای بارخدای ذوالجلال بیورلدی
وحدیث اخرده ان المیت لیعذب ببکاء
اهله علیه بیورلدی یعنی تحقیق میت اولان
اقربالرینک اغلملری سببیله معذب اولور قبرنده بیورلدی
بونده بکادن مراد فریاد وفغاندر
ولطمه یوزلره چارپمقدر وربعه
یقه یرتمقدرکه متعدد احادیثیله
نهی وارد اولمشدر
اما اگر آغلاشیله وقلب
محزونیتیله ایسه جائزدر

ونيجه احاديث شريفه وارد اولمشدر عذاب
قبر حقنده كه اكثر من ان يحصى وقبرك عذابى
ثابت اولدوغى كبى كذلك نعيمى وراحتى دخى
ثابتدر كه كيشيلكى تيمش ارشون اولوب
جنت قوقولريله اولمؤمنين قيامته دكين صفاياب
اولمسى احاديث متعدده ايله ثابتدر و
جمهور اهل سنت قتلرنده عذاب قبر روحه
وجسمه دخى واقعدر زيرا فرق ضاله بونك خلافنه در
خلاصه كلام عذاب قبر واجب الايماندر

وانكار

وانكار ايلين كافردر زيرا نص قرآن وخبر مشهور ايله
ثابتدر كه عليه الصلاة والسلام پيغمبر مبارك
قبرلرده اولان عذاب اصحابى
قولاغيله مسموع شريفى اولوب بو ايكى قبر
صاحبلرى عذابده درلر وعذابلرينه سبب
بودر كه برسى بولدن صقنمازدى برسى
ايكى مؤمنك آرالرين بوزوب نفاقله سعى ايلردى
بو مسئله بخارى رحمه الله تخريج ايلمشدر شهرى
بو ذكر ايلدكمز آيات كريمه ايله احاديث شريفه ده
مذكور اولان عذاب قبرى انكار ايدن رفضى كافر اولماز ده نه اولور والله اعلم

فصل

قال الناظم رحمه الله دخول الناس في الجنات

من الرحمن يا اهل الامالي يعني مؤمنلر

جنته کیرمەلری تکری تعالینک فضل کرمیلەدر

مجرد عمل صالحلە دکلدر دیر ناظم رحمه الله

زیرا عمل موجب جنت دکلدر جمهور اهل سنته کوره

وتکری تعالینک اوزرینه بر شیء واجب دکلدر

زیرا فعال مطلقدر و قهار عباددر فلا

مانع لما اعطى ولا معطی لما منع دن و فرقه

ضاله بونک خلافنه در که تکری تعالینک اوزرینه

واجبدر

واجبدر مطیع اولان کمسنه جنته قومق دیرلر

وبز معشر اهل سنت دیرز که تکری تعالی مؤمنلره

جنتله وعد ایلدی که کندو فضلندن وکرمندندر

زیرا وعد کریمک خلفندن منزه اولدوغی مسلمدر

نتکم آیت کریمه ده من جاء بالحسنة فله عشر

امثالها وعد کریمیله وعد ایلدی یعنی شول که

قیامتده بر ایلکله کله اینکیجون اون ثواب

واردر دیو وعد ایلدی اول باری ذو الجلال حضرتلری

حاصل کلام وعد کریمندن صادق اولدوغنه بناء

فضيلله كرميله جنته كرمايلر والا اورنيه
بر شيء واجب دكلدر ومؤمني جهنمه قويب
كافري جنته قومق حكم شريفندندر ومطيع دخي
اولانه ثواب ويرمك كذا فضلندن وكرمندندر
وگناهكار اولاني دخي عذاب ايتمك عدليله در
توبه ايله اولمش توبه سنز اولمش ديراكذا وملكنه
كيف ماشاء متصرفدر وظلم دكلدر غيرنكه
ملكنده اذنسز متصرف اولمقدر كما سبقده
مفصلا تقرير ايلمشدر خلاصهٔ كلام جمهور اهل سنت

بوديكه

بوديكه مؤمن اولان كيشي عمليله جنته كيرمز
انجق تكري تعالى نك رحمتيله وفضل كرميله در
نتكم حديث شريفده عليه الصلاة والسلام سعادتله
بيوردیکه لن يدخل احدكم الجنة بعمله بيوردی
يعني سزكه بريكز عمليله جنته كيرمز بيوردقده
قالوا ولا انت يا رسول الله يعني اول وقتده
اصحاب كرام ديدلركه سنده مي عملكله كيرمزسك
اي رسول اكرم ديدلر قال ولا انا الا ان يتغمدني الله
برحمته بيوردی يعني بن دخي عمليله كيرمم مكر تكري تعالى بني رحمتيله يرلغه بيوردی

خلاصهٔ کلام تخری تعالی کناهی عدلیله عذاب

ایلدکی کبی کذلک مؤمنلری دخی فضلیله ورحمتیله

ادخال ایدر جنتنه والله تعالی هو المستغنی عن الجمیع

قال الناظم رحمه الله

حساب الناس بعد البعث حق

فكونوا بالتحرز عن وبال

وبالدن مراد حقوق عباده متعلق اولان

کناهدرکه قتل نفس کبی اخذ مال کبی شتم کبی

وغیر ذلک تحرزدن مراد صقنمقدر والمعنی

یعنی

یعنی قیامتده حضوره ممنونین جمله مخلوقاتک

حسابلری حقدر وثابتدر پس کمال مرتبه

حقوق عباددن احتراز ایدوب صقنوکز

ای مؤمنلر دیر ناظم رحمه الله یعنی روز جزاده

بوینوکزده اولان قویون بوینوزلو اولان

قویوندن حقنی طلب ایدوب احقاق حق ثابت

ومحقق اولدقدن صکره زیاده سیله احتراز

اوزره اولوکز حقوق عباددنکه خصوصا

کافر حقی وحیوان حقی که کمال مرتبه کوجدر زیرا

حقوق الله مسامحه اوزرینه مبنیدر که
تکری تعالی عفو ایتمسی جائزدر و واردر
لکن حق عبد اولدقده صکره البته حقنی
طلب ایدر و تکری تعالی دخی اول مدعا علیه
اولان آدمه حقنی ویردیو امر بیورمسی
مسلمدر که خبر مشهور ایله ثابتدر و بعثدن صکره
اولان حساب حقدر که نص قرآن ایله ثابتدر
و انکار ایدن کافردر زیرا تکری تعالی آیت کریمه ده
فاما من اوتی کتابه بیمینه فسوف یحاسب
حسابا

حسابا یسیرا بیورر یعنی اما شول مؤمن که
دنیاده ایشلدیکی عملی دفترینی صاغ الینه
ویرله فسوف یحاسب حسابا یسیرا
یعنی اول مؤمن دفترینی صاغ الیله الدقدن صکره
آسان حساب ایله حسابلنور که کناهلری
بغشلنور دیمکدر و ینقلب الی اهله مسرورا
وجنتده تکری تعالی اکا کرم ایلدیکی انعام
احسانله مسرور اولدیغی حالده جنتده وارسه کرکدر
بیوردی باری ذو الجلال حضرتلری و نیجه آیات کریمه لرده دخی واردر حساب حقنده که بویله مکتفی اولمشدر

وواردُ اولان احادیث شریفه‌نکم برسی بودرکه
حضرتِ عائشه رضی الله عنها روایت ایلدی
علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز سعادتله بیوردیکه
من حوسب یوم القیمة عذب فقلت الیس
الله تعالى یقول فسوف یحاسب حسابا یسیرا قال
لیس ذلک بالحساب انما ذلک العرض ولکن من
نوقش بالحساب یوم القیمة عذب بیوردی
یعنی شول کمسنه که قیامت کوننده حسابی اولنه
البتّه عذاب اولنور بیوردقده حضرت عائشه
رضی الله عنها

رضی الله عنها ایه تکری تعالی فسوف یحاسب حسابا
یسیرا بیورمدی می ای رسول اکرم دیدم دیر
اول وقتده علیه الصلاة والسلام سعادتله
بیوردیکه ایتده مذکور اولان حساب حساب
عرضدر ای عائشه حساب مناقشه دکلدر
بیوردی زیرا شول کمسه که قیامتده حساب مناقشه اوله
محاسبه اولنه البتّه عذاب اولنور بیوردی
علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز چونکه حساب روز جزا
ایکی قسمدر برسی حساب عرضدر برسی

حسابِ مناقشه دن حسابِ عرض ددکلری

دفترینه نظر اولندقده عتاب اتمکسزین

عفو اولنور وحسابِ مناقشه ددکلری

دفترینه نظر اولندقده بونی نیچون اشلدک

وشونی نیچون اشلدک دیو مؤاخذه اولنور دیمکدر

نتکم ترمذی نك تخریج ایلدکی حدیث شریفده

عن عائشة رضی الله عنها قالت سمعت

رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول فی بعض

صلوته اللهم حاسبنی حسابا یسیرا

فلما

فلما انصرف قلت یا رسول الله ما الحساب الیسیر

قال ان ینظر فی کتابه فیتجاوز له عنه انه

من نوقش الحساب یا عائشة هلك بیوردی

یعنی حضرت عائشه رضی الله عنها بیوردیکه

اول رسول اکرم علیه الصلوة والسلام افندمز

بعض نمازنی قیلدقجه یا رب قیامتده بنی آسان

حسابله محاسبه ایله دیو دعا ایلدکنی اشتدم

بیوردی نمازنی تمام اولدقده آسان حساب شمدی

بیوردوغك ندر ای رسول اکرم دیو سؤال ایلدم دیدی حضرت عائشه رضی الله عنها

اول وقتده علیه الصلاة والسلام سعادتله
بیوردیکه انسان حساب دیدکلری بودرکه
دفترینه نظر اولندقده عتاب اولنمقسزن
عفو اولنور نیرا شول که حساب مناقشه ایله
محاسبه اولنه ای عائشه البته هلاک اولور
بیوردی علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز
خلاصهٔ کلام حساب عرضدن مراد کناهلری
بغیشلنور دمکدر حساب مناقشه‌دن مراد
کناهلرله مجازات اولنور دمکدر اکر

دیرسککه

دیرسککه چونکه علیه الصلاة والسلام پیغمبرمز
بو حدیث شریفده تکری تعالی دن حساب یسیری
دیلدکی واردر اولمشدر نه کیفیتله امام نسفی
بحر الکلامده اعلم ان الانبیا لا حساب علیهم دیر
الجواب بوندن لا حساب علیهم دن مراد حساب
المناقشه دن والا حساب العرض انبیایه واولیایه
وجمله حسابسز جنته کیرنلره دخی نتکم آیت
کریمه‌ده فلنسئلن الذین ارسل الیهم ولنسئلن
المرسلین بیوردی یعنی قیامتده بز عظیم الشان

البته سؤال ایلسک کرکدر شونلره که انلره

مرسللر کوندرلدی که نه اجابت ایلدیکوز دیو

ومرسلله دخی سؤال ایلسک کرکدر که نه

اجابت اولندوغکوز تبلیغ ایلدککوزده بیوردی

وفخر رازی تفسیر کبیرنده بو آیت کریمه نک

مقتضاسی عمومی شکا دلالت ایدر که تکری تعالی

جمیع قوللرین محاسبه ایدر مرسل اولمش

مرسل الیه اولمش دیو فخر رازی رحمه الله تعالی

لکن علیه الصلاة والسلام پیغمبرمزک

خصایصندندر

خصایصندندر که اندن شاهد طلب اولنماز

تبلیغ رسالت ایچون وسائر انبیادن طلب اولنور

وعلیه الصلاة والسلام پیغمبرمز عذاب قبردن

استعاذه بیورمشدر وحساب یسیری دخی

دلمشدر وتکری تعالی نک غضبندن دخی

استعاذه بیورمشدر تکری تعالی نک عظمتنه بوردیکه

خضوع خشوع عندنده وکمال مرتبه تذلل

وتواضع عندنده وامتنه دخی تعلیم ایچوندرکه

اکا اقتدا ایلسونلر دیو خلاصهء کلام حضور

معنویده اولان حساب ثابت اولدوغنه بناء

حقوق عباددن وسائر

مما یصدر من العبد

الملك والعبد

والله تعالی

اعلم

قال الناظم رحمه الله تعالى

ويعطى الكتب بعضا نحو يمنى

وبعضا نحو ظهر والشمال

يعنى قيامت كوننده بعضيلركه دفترلرى

صاغ اللرينه ويرلور بعضيلركه دفترلرى

صول اللرينه ارقه لرى اردندن ويرلوردر

ناظم رحمه الله ذكر بوندن كتب دن مراد حفظه

ملكلرك يازدقلرى عمل دفترلريدر وقرآنده مذكور اولان

ذكرى كتاب لفظيله دنلن تكم آيت كريمه ده

ونخرج

ونخرج له يوم القيمة كتابا يلقاه منشورا بيوردى يعنى

يعنى بز عظيم الشان قيامت كوننده هر انسان ايچون

دنياده ايشلدكى خيردن وشردن بر صحيفه حفظه ملكلرك يازدقلريله

چقاررزكه انى اچلمش اولدوغى حالده كورر

بيوردى يعنى اول انسان اول صحيفه يى كوروب

اللرينه ويرلدكن آكا دنلوركه اقرأ كتابك كفى

بنفسك اليوم عليك حسيبا يعنى شو صحيفه نكى سنك

ايچندهكنى اوقو اى كيشى بوكونكى كوندن كندو

نفسكه سكا شاهد ومحاسبا ولدوغى كافيدر دنلور بيوردى

بو آیت کریمه قیامت کوننده هر کیشینک عمل دفترنی
النه ویرلوب قراءت ایدیجکی حق و ثابت اولدوغنه
دلیلدر که انکار ایدن بالاجماع کافردر زیرا
نص صریحدن ماعدا قسم ذخی وارددر نتکم
آیت کریمه ده والطور وکتاب مسطور فی رق
منشور بیورلدی یعنی طور طاغی حقیچون که
اوزرنده موسی پیغمبر تکری تعالی ایله سویلشدی
منشور فی رق بجینده
وکتاب مسطور وبنی آدمک عملری یازلدوغی
اجلیچون صحیفه حقیچون که قیامت کوننده النه
ویرلوب

170

ویرلوب اوقونسه کرکدر که لوح محفوظه مقابله
مأخذ متعادیردن
اولنمشدر کما نص علیه الامام الشافعی فی تفسیره
کتابا
عند قوله تعالی یلقاه منشورا قال تکتبه حفظتنا
کل یوم ثم اذا اصعدوا قابلوا ما فیه علی ما سطرناه
قدیما فی اللوح فیجدونه کما هو لا اختلاف فیه اصلا
فاذا القی کتابه یوم العرض قیل له اقرأ کتابک
کما قررناه آنفا انتهی ملخصا من المناسبات للشافعی رحمه الله
بعض مفسرینه کوره وکتاب مسطورده
اولان قسم لوح محفوظه دردیلر شمدی تکری تعالی

دفترلری صاغ اللرینه ویرولن مؤمنلرك

حقنده بیوردیكه فاما من اوتی كتابه بیمینه

فیقول هاؤم اقرؤا كتابیه بیوردی یعنی

اما شولكه عمل دفترنی صاغ الینه ویروله

اول دخی الوب ایچنده یازلن ایو عمللرینی كوردكده

سروردن ناشی دوستلرینی چاغروب دیركه

كلوكز بنم دفترمی اوقویكز دیو سوندكلرن

ندا ایدر بیورر باری ذو الجلال بو ایت كریمه (دخی)

مؤمنلرك دفترلری صاغ اللرینه ویرلجكنه

دیللر

دیللر كه انكار ایدن بالاجماع كافردر وكافرلرك دخی

(دلیل اولان)

دفترلری صول اللرینه ویرلجكنه ایت كریمه

بودركه واما من اوتی كتابه بشماله فیقول یالیتنی

لم اوت كتابیه ولم ادر ما حسابیه بیوردی

یعنی واما شولكه (عمل) دفترنی صول الینه ویروله

اول دخی الوب ایچنده یازلن كوزله شینی كوردكده

دیركه كشكه دفترمی ویرلمیدم وبو حسابمی

بلوب كورمیدم دیو بیوردی باری ذو الجلال

بو ایت كریمه دخی كافرلرك دفترلری صول اللرینه ویرلجكنه دیللر

وکافرلرک ارقه‌لری اردلرندن دخی دفتر

الملرینه دیل بودرکه واما من اوتی کتابه

وراء ظهره فسوف یدعو ثبورا ویصلی سعیرا

بیوردی یعنی واما شول که دفترنی ارقه‌سی

اردندن ویروله اول کافر دخی دفترنی (ارقه‌سندن)

صول الیله الوب کوردکدن صکره اول وقتده

واویلاه واهلاکاه دیو چاغروب زیاده (سیل)

قیزمش جهنمه کیرسه کرکدر بیوردی حق تعالی (حضرتی)

بو آیت کریمه دخی کافرلرک دفترلری ارقه‌لری اردندن

الملرینه

الملرینه دیلدرکه منکری کافردر زیرا نص

قاطعله ثابت اولان حکمک انکاری بالاجماع کفردر

والله تعالی اعلم بالصواب قال الناظم رحمه الله تعالی

وحق وزن اعمال وجری

علی متن الصراط بلا اهتبال

اهتبالدن مراد یلانله افترادر والمعنی یعنی

قیامت کوننده ترازو ایله عمللرک تارتلمسی

وصراط کوپریسنک اوزرینه مرور اولنوب

کچمسی حقدر وثابتدرکه اصلا یلانلمق یوقدر دیمک

زیرا نص قاطعله آیات متعدده ده ثابتدر که
ترازوی کرکچکدر
برسی والوزن یومئذ الحق یعنی قیامت کوننده
ثابتدر ولان عمللرکه نادر تلمسی حقدر که عدل اللهدر
فمن ثقلت موازینه یعنی شول که ایو عمللری
ترازوده اغر کله فاولئک هم المفلحون پس
انلر شونلردر که فلاحه داخل اولوب قورتلشردر
ومن خفت موازینه وشول که کناهلری اغر کله
فاولئک الذین خسروا انفسهم پس انلر شونلردر که
کندو نفسلرین خسرانده وزیانده قودیلر که

بما کانوا بآیاتنا یظلمون یعنی شول سببدنکه
قرآنمزی وسائر وحدانیتمزه دلالت ایدن
نشانهلریمزی یلانلیوب انکار ایدرلردی بیوردی که
تبارک ذو الجلال وآیت اخری ده فاما من ثقلت
موازینه فهو فی عیشة راضیة یعنی اما شول که
ایو عمللری ترازوده اغر کله پس اول مؤمن خوشنود
اولدوغی حالده جنتده در بیوردی واما من
خفت موازینه فامه هاویة واما شول که کناهلری
اغر کله یعنی هیچ ایو عملی اولمیه پس انوک وارجاغی جهنمدر بیوردی

شیمدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری
هاویه تعریف ایلدوب استغراب
طریقیله اول فخر موجودات اولان
صاحب سعادت علیه الصلاة
والسلامه خطابا بیوردیکه

وما ادريك ما هيه يعنى هاويه دن مراد ندر

بلورمسون اى پیغمبر ذى شان ديو سؤال

كندو مولاى متعال

بیورد فرق بيان ايدوب بیوردكه نار حاميه

يعنى اويله اتشدركه كمال مرتبه قيزمش و شدتلودر

بیوردى بارئ ذو الجلال حضرتلرى و نيجه آيات كريمه لر

دخى واردر وزن اعمال حقنده كه زياده سيله در

الفقهاء

قال ابو الليث السمرقندى رحمه الله وتكلموا فى

وزن الاعمال يعنى عمللرك تارتلمسنده اختلاف

ايلدلر مفسرين له متكلمين رحمهم الله زيرا

حضور

تعريفى بودركه

حضور معنويده اولان ترازونك عمللرك مقدارى

انوكله بلندكى شيئ دن عبارتدر و عمللرك تارتلمسى

كمال مرتبه عقله اضطراب ويرد زيرا عمللر

اعراضدركه بقاسى مستحيلدر خفيفلكله

كما نص عليه السيد الجرجانى فى شرح المواقف

و اغرلكله وصف اولنماز لكن نص قاطعله

ثابت اولدوغنه بناءً حقيقتنه اعتقاد ايدوب

ايمان كتورمك واجبدر زيرا انكار ايدن

بالاجماع كافردر و ترازونه كيفيتده اولدوغيله

مشغول اولمق اوندمزه لازم دكلدر زيرا

اوله شيئكه فهمندن عاجز قالمق ادراكندن
وتكرى تعالى قوللرينك عمللريني ديلدكى طريقله
بلدرمكه قادردركه نه طريقله اولورسه اولسون
اوزرمزه واجبا ولان فقط حقيقتنه ايمان كتورمكدر
بعض مفسرين ترازوده تارتيلان حفظه
ملكلركه يازدقلرى دفترلردر ديدلر بعضيلر
ديدلركه ايو عمل كوزل صورتله تصوير اولنور
وقبيح عمل قبيح صورتله تصوير اولنورده
ترازوده وضع اولنور ديدلر بعضيلر ديدلركه

تكرى

تكرى تعالى قرآن كريمنده وزن اعمالى ذكر ايلدوكنه
بناء حقيقتنه ايمان كتوردك لكن نه كيفيتده
اولدوغى معلوممز دكلدر ديدلر وجمهور
اهل سنت بونك دخى اوزرينه در وترازونك
هيئتنده دخى اختلاف ايلدلر قال ابن عباس رضى الله عنهما
فى تفسير قوله تعالى ونضع الموازين القسط
ليوم القيمة الآية قد هو ميزان له لسان و
كفتان فيوزن فيه الحسنات والسيئات فيجاء
بالحسنات فى احسن صورة ويجاء بالسيئات فى اقبح صورة انتهى ملخصا

خلاصهٔ کلام ناظمک رحمه الله بو بیتنده اولان مذکور وزن
اشارتی اعماله مخصوصدر زیرا ایمانک وزنی
محالدر که ضدی کفردر والله تعالی اعلم وصراط
دیدکلری دخی حقدر ونص قاطعله ثابتدر
کما عرفه السید الشریف فی شرح المواقف بقوله واعلم
ان الصراط جسر ممدود علی ظهر جهنم یمر
علیه جمیع الخلائق المؤمن وغیر المؤمن الی الآخرة یعنی
قیلدن اینجه وقلیجدن کسکین
صراط بر کوپردر که جهنم اوزرنده در جمله
اهل ایمانله کفار اوزرندن کچسه لر کرکدر نتکم

آیت کریمه ده

آیت کریمه ده وان منکم الا واردها کان علی
ربک حتما مقضیا بیوردی یعنی سزدن بر کمسه
یوقدر الا جهنم اوزرندن مرور ایدوب
کچجیدر که صراط کوپریسی اوزرینه در دیمک
بونده وان منکم ده کی خطاب مؤمنلره وکافرلره در
وروی الفقیه ابو اللیث السمرقندی رحمه الله
فی تفسیره عن ابن مسعود رضی الله عنه قال
یرد الناس جمیعا علی الصراط وورودهم قیامهم
حول النار ثم یصدرون باعمالهم علی الصراط فمنهم

من يمر مثل البرق ومنهم من يمر مثل الريح ومنهم
من يمر مثل الطير ومنهم من يمر كاجود الخيل
ومنهم من يمر كاجود الابل ومنهم من يمر كعدو
الرجل حتى ان اخرهم مثل رجل نوره على موضع
ابهام قدميه ثم يتكفأ به الصراط والصراط كحد
السيف وعليه ملئكة معهم كلاليب من نار
يختطفون بها الناس فبين مار ناج وبين مخدوش
ناج وبين مخدوش مكبوب في النار والملئكة
تقول رب سلم سلم يعني جميع مخلوقات كه مؤمنلر

کافرلر

کافرلر صراطا اوزرندن کچسه‌لر کرکدر که جهنمک
اطرافنی احاطه ایدوب چوره سنده قائم
اولدقلری حالده زیرا صراط جهنمک ایچنده در
شمدی صراطک اوزرندن اولان خلقک بعضیلری
شمشک کبی کچر بعضیلری روزکار کبی کچر بعضیلری
قوش کبی کچر بعضیلری کشیکن ات کبی کچر بعضیلری
کشیکن هجین کبی کچر بعضیلری بنی ادم کبی کچر [عادت اوزره]
تا که اک صوکلری شونک کبی که ایاغینک باش پرمغی
اوزرنده اولان نوریله کچر که صراط یقلور کبی ظن ایدلر

واول قیلجدن کسکین اولان صراط اوزرنده
ملکلر واردرکه اللرنده اولان اتشدن
چنکللر له خلقی قاپوپ اتشه اتارلر کیمی
برشیئه اصابت اتمکسزین کچر کیدر کیمی چنکل
اصابت ایدر لکن ایمان سببیله قورتلور
کچر کیدر کیمی چنکل اصابت ایلدکن تکرلنوب
اتشه ایتلور که انلر کفره فجره در وملکلر دخی
صراطک اطرافنده یا رب سلامت ویر یا رب
سلامت ویر دیو مؤمنلر اچون تکری تعالیه نیاز

ایدرلر

ایدرلر بیوردی ابن مسعود رضی الله عنه
روایتنده وروی الفخر الرازی فی تفسیره
عن ابن عباس رضی الله عنهما قال لما نزلت
وان منکم الا واردها الآیة حزن لها الناس حزنا
شدیدا وجعلوا یبکون فمکثوا علی ذلک ثلاثة
وقیل سنتین
ایام ثم نزلت آیة النجاة ففرح المسلمون یعنی
حضرت ابن عباس رضی الله عنه بیوردیکه قچنکه
بو آیت کریمه نازل اولدیکه وان منکم الا واردها
آیت کریمه‌سی اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضراتی

اولوب
كمال مرتبه قلوب شريفلري محزون اغلشمشكن

باشلديلر كه وان منكم خطابي عموم اولدوغيچون

شمدي بو محزونيت اوزره اوچ كون مكث

بروايتده ايكي سنه
ايلديلر بعده نجات آيتي نازل اولديكه ثم ننجي

الذين اتقوا ونذر الظالمين فيها جثيا آيت كريمه سي

يعني مؤمنلر له كافرلر صراط اوزرينه كلدكلرنده

بز عظيم الشان قورترز شونلركه كفردن وشركدن

وسائر
كبائردن صقنديلر وكافرلر له مشركلري جهنم

ايچنده بر اوغردن ديزلري اوزرينه اوتوردقلري حالده

براغوب

براغوب ترك ايلدز بيوردي باري ذو الجلال

بو آيت كريمه نازل اولدقده اصحاب كرام رضي الله عنهم

حضراتي كمال مرتبه ممنون ومسرور اولديلر

اقول
بيوردي حضرت ابن عباس رضي الله تعالى عنهما

بو آيت كريمه دن مفهوم اولان اولدر كه آيت كريمه ده

مذكور اولان ورودندن مراد دخولدر

نحكمي
زيرا ونذر الظالمين بيوردي وندخل بيورمدي

كما نص عليه الفخر الرازي والزمخشري رح لما ورد

من حديث جابر رضي الله عنه في قوله سمعت

رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الورود
الدخول لكنها تكون على المؤمن بردا وسلاما
يعني لما نزل قوله تعالى وان منكم الا واردها
الاية فسر النبي صلى الله عليه وسلم الورود
بالدخول ثم قال لكنها تكون على المؤمن بردا
وسلاما يعني سليمة من الحر والبرد وعليه ابن عباس
رضي الله عنهما في مخاصمته مع نافع بن الازرق
لما قال له لا يردها مؤمن فقال ابن عباس
رضي الله عنهما اما انا وانت فسندخلها فانظر

بماذا

بماذا نخرج ان نخرج الى اخر ما رواه الفقيه السمرقندي
عن سفيان بن ابراهيم بن مهاجر عن مجاهد ان
نافع بن الازرق خاصم ابن عباس رضي الله عنهما
الى اخر ما اوردناه آنفا ومنه قول كعب رضي الله عنه
للاصحاب هل تدرون ما قوله تعالى وان منكم
الا واردها قالوا ما كنا نرى الورود الا الدخول
لما تقدم لهم من تفسيره صلى الله عليه وسلم
الورود بالدخول ثم اراح الاصحاب وسر
الامة بقوله صلى الله عليه وسلم لكنها تكون على المؤمن

بردا وسلاما اى سلامة من الشدتين البرد
والحر ويعضده ما رواه سفيان عن ثور
عن خالد بن معدان رضى الله عنه قال اذا دخل
اهل الجنة الجنة قالوا يا رسول الله الم يعدنا
ربنا ان نرد النار قال وردتموها وهى خامدة
او قال مررتم بها وهى خامدة الحديث وهذا من
اعظم ما يكون من البشارة والمعاملة باللطف
من الرب الرحيم وقوله تعالى كان على ربك حتما
مقضيا اى قضاء محتما فى الازل لابد من وقوعه

انتهى

انتهى ما وقفنا عليه مما شرح الله به صدرنا بعونه وتوفيقه
خلاصهٔ كلام صراط كوپرسى حقدر كه نص
قرآنله ومتعدد احاديث شريفه ايله ثابتدر
ومنكرى كافردر كه نص قرآنه احاديث شريفه يى
تكذيب ايلديكچون در پيغمبر عليه الصلاة والسلام
حضرتلرى صراطك باشنده دوروب امتى كچركن
اللهم سلم سلم بيوردقلرى احاديث صحيحه ايله
ثابتدر ولدوغى مسلمدر وآيت اخروده فلا
اقتحم العقبة دن مراد صراط كوپرسى اولدوغى متفق عليهدر والله تعالى اعلم بالصواب

قال الناظم رحمه الله وللدعوات تأثير بليغ

فقد ينفيه أصحاب الضلال

دعوات دن مراد دعوت جمعیدرکه دعا
معناسنه در. اصحاب ضلالدن مراد معتزله‌در
والمعنى یعنی حق تعالی‌نك طاعتنده اولان
قوللرك دعالرنده مبالغه واجابت تأثیر واردرکه فرق
ضالّه دن معتزله انکار ایدرلر دیر ناظم رحـ
لکن بونده ناظم مرحوم تأثیری اطلاق ایلدیکه
مقتضاء نظم ایچوندر والا قضاء مبرمده اجابت

اولمدوغی

اولمدوغی مسلّمدر زیرا قضاء الله ایکیدر
بریسی قضاء مبرمدر که ازلیدر اول تبدیل
وتغییر قبول ایتمز ودعانك دخی فائده‌سی یوقدر
کما صرح به الرازي في اللوامع لما روي عن ابن عباس
رضي الله عنه في تفسير قوله تعالى وعنده أم الكتاب
قال هما كتابان كتاب سوى أم الكتاب يمحو
منه ما يشاء ويثبت وأم الكتاب الذي لا
يغير منه شيء وهو الأزلي وعن ابن مسعود
عن ابن عباس رضي الله عنهما في قوله تعالى

يمحو الله ما يشاء ويثبت قال الا الشقاوة
والسعادة والموت والحيوة وعن منصور
عن مجاهد الا الشقاوة والسعادة فانهما لا
يتغيران بو عبارەنك خلاصەسى قضاء ازلى
تغيير اولماز ودعا دخى فائده ايتمزكه ما
سبقده تعين ايلدكى كبى برسى دخى قضاء
معلقدركه انده تاثير دعا واجابت دخى واردركه
محو واثبات قبول ايلديكيچون كما نص عليه الامام
الغزالى فى الاحيا بقوله يقضى على العبد البلاء

فيدعو

فيدعو فيزول عنه يعنى بر قولك اوزرينه
قضاء معلق مقدر اولدقده دعا ايله اوزرندن
دفع اولور بيورديلر وعليه جمهور اهل السنة
لما روى فى الخبر المشهور عن النبى صلى الله عليه وسلم
قال الدعاء يرد البلاء وفى رواية الدعاء
يرد القضاء وفى رواية الترمذى لا يرد
القضاء الا الدعاء يعنى نتكم حديث شريفده
عليه الصلوة والسلام سعادتله بيورديكه قضاء الله
انجق دعا دفع ايلر بيورديلر مراد قضاء معلقدر

حاصل كلام قضاء معلقك دفعيچون
دعا واجابت دخى واردركه
تاثيرى نص قاطعلەدن نتكم
اثبات كديه ده

آیت کریمه‌ده وقال ربکم (تڭری تعالی) ادعونی استجب لکم
بیوردی یعنی سزی یوقدن وار ایدن تڭریکوز
بیوردیکه قوللریم بندن دلکده دعاکوزی
مستجاب ایدرم بیوردی نتکم امام غزالی رحمه الله
اذا قال العبد یا رب یقول الله تعالی لبیک
عبدی حدیث شریفنی روایت ایدر احیاده
یعنی بر قول تڭریسنه نیاز ایدوب یا رب
دیدکده تڭری تعالی فی الحال اجابت ایدوب
بیوردیکه لبیک قولم نه دلرسڭ بیورر

روایت اخریده

و روایت اخریده حضرت زکریا پیغمبر علیه السلام
تڭریسنه نیاز ایدوب بیوردیکه ربّ انّی وهن العظم
منّی واشتعل الرأس شیبا ولم اکن بدعائک
ربّ شقیّا بیوردی یعنی ای بنی یوقدن وار
ایدن پادشاه ذو الجلال تحقیق بنم وجودم
علیل اولوب کمکم ضعیف اولدی زیرا
مبارک اغزنده دیش قالمدیلر واشتعل
الرأس شیبا و باشمک صاچی دخی اغروب
آق اولدی ای مولای متعال ولم اکن بدعائک ربّ شقیّا

يعنی بوآنه كلنجه‌يه‌دكين سندن نيازن ايلدكمدن

اصلا خائب خاسر اولمدم يعنی دعامی

قبول ايتمكله الشدردك اى باری يزدان

بو نيازمه دخی قبول ايله ديو دعا ايلديكه

ولد صالح ديلمك كلمكده آيت كريمه‌ده ونيجه

آيات كريمه‌لر دخی واردر دعا حقنده واجابت تأثير

حقنده كه زياده بسيله در وحديث شريفده

عليه الصلوة والسلام سعادتله بيوردیكه

ادعوا الله وانتم موقنون بالاجابة بيوردی

يعنی

يعنی امتم اصحابم دعاكوز مستجاب اولدوغنه

اينانجی اولدوغكوز حالده دعا ايدوب تكريكوزدن

ديلكز بيوردی ونيجه احاديث شريفه‌لر دخی دعا حقنده

وارد اولمشدر كه ماسبقده تقرير ايلمشزدر

واموات مؤمنينه اولان دعا وهديه‌لر دخی

مقبول ونافعدر وكمال مرتبه مؤثردركه

مغفرت ذنوبله دفع عذاب ايچون نتكم آيت كريمه‌ده

واستغفر لذنبك وللمؤمنين والمؤمنات بيوردی

يعنی كناهلريكك ايچون مغفرت طلب ايله اى پيغمبر ذيشان

واركك وديشي اولان اهل ايمان ايچون دخي
مغفرت طلب ايله بيوردي بونده خطاب
پيغمبريمزه دن لكن مراد امتيدر ديرا
اول صاحب سعادت عليه الصلوة والسلام
حضرتلري قبل النبوة وبعد النبوة معصوم
اولدوغي مسلمدر كذلك بو ايتك باشنده اولان
فاعلم انه لا اله الا الله خطابي دخي امته راجعدر
زيرا اول فخر موجودات عليه الصلوة والسلام حضرتلري
تكري تعالى وحدانيتنده منفرد اولدوغني

جمله دن

جمله دن اول بيلوردي لكن مراد تعليم امتيچوندر
نتكم حديث شريفنده عليه الصلوة والسلام
سعادتله بيوردي كه اني لاستغفر الله واتوب
اليه كل يوم مائة مرة بيوردي يعني تحقيق بن كونده
يوز كره تكري تعالى دن مغفرت طلب ايلرم
وگناهلريمدن دخي توبه ايدرم بيوردي معنى هذا كه
تكري تعالى اني جمله گناهلردن تطهير وتنزيه
ايلمشدر كه قبل النبوة وبعد النبوة لكن مراد
امتنه تشريع وتعليم ايلمكدر وايت اخرىده

ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان بيوردى
يعنى اى بزى يوقدن وار ايدن بارى ذو الجلال
كناهلريمزى مغفرت ايله وشول مؤمن قرنداشلريمزكه
دخى كناهلرين بغشله كه بزدن اقدم اخرته
ايمان ايله كوچوب سبقت ايلديلر ونيجه آيات كريمه لر
دخى والدين كمونى ايچون مغفرت طلب ايلمكه حقنده
انلرك ودعا ايدوب روحلرينه دخى هديه كوندرمكه
حقنده نيجه احاديث شريفه دخى وارد اولمشدر
نتكم عليه الصلوة والسلام سعادتله بيوردى كه

اهدوا

اهدوا اموتاكم فقالوا وما الهدية يا رسول الله
قال الدعاء والصدقة يعنى امتم اصحابم موتى كوزه
هديه كوندروكز بيوردى اصحاب كرام ددلركه
هديه دن مراد ندر اى رسول اكرم ددلر
اول فخر عالم عليه الصلوة والسلام بيوردى كه
دعا ايله صدقه در بيوردى يعنى كناهلرينه
مغفرت طلب ايدوب روحلرينه دخى فقرايه
وتصدق ايدوب طعام يدرمكدر دمكدر
كفارك دخى دعالرنده ائمه دين اختلاف ايلديلركه مقبولميدر دكلميدر

بعضیلر مقبول دکلدر دیدیلر وسندلری
وما دعاء الکافرین الا فی ضلال آیت کریمه سی
بعضیلر مقبولدر ومستجابدر دیدیلر جمهور
اهل سنت بونکه اوزرینه درلر زیرا حق تعالی
شیطانک دعاسنی قبول ایلدی حتی که انظرنی
الی یوم یبعثون دیدی یعنی بنی قیامته دکین
تأخیر ایله یا رب دیو دیلدکده حق تعالی اجابت
ایدوب انک من المنظرین بیوردی یعنی
تحقیق سن نفخهٔ اولی یه دکین مؤخرلردنسک

اهکاه

ای کافر بیوردی باری ذو الجلال قال ابن عباس رضی الله عنه
اراد الملعون ان لا یموت وحدیث شریفده انس بن مالک رضی الله عنه روایت ایلدی
علیه الصلاة والسلام سعادتله بیوردیکه اتقوا
دعوة المظلوم ولو کان کافرا بیوردی یعنی
مظلوم اولان آدمک بد دعاسندن صقنوک
ولو کافر اولسه دخی بیوردی خلاصهٔ کلام
دعانک تأثیری واجابتی واردر جمهور اهل سنت بونکه
اوزرینه اتفاق ایلمشلردر وفرقهٔ ضاله انکار ایلدیلر
ودیمشلردر وما دعاء الکافرین الا فی ضلال آیت کریمه سی

لكن بز معشر اهل سنت ديرزكه بو آيت كريمه ايله
استدلال اولنمانز زيرا بو آيت كريمه ده مراد
قيامتده كفار جهنمه كيرن جهنم خزينه دارلرينه
ديجكلركه ادعوا ربكم يخفف عنا يوما من
ديجكلر
العذاب يعني تكريكوزه نياز ايدوك دنيا
كونلرندن بركون قدر اوزرمزدن عذابي
تخفيف ايلسون كه راحت ايده لوم ديدكده
قالوا اولم تك تأتيكم رسلكم بالبينات اول
وقتده جهنم خزينه دارلري انلره ديركه

يه دنياده پيغمبرلركوز سزه نشانه لرايله
كلمدلرمي كه جهنم عذابي حقدر وواقعدر [?]
قالوا بلى
ديو خبر ويرمدلرمي ديدكده كفار جواب
ويروب بلى كلدلر ديدكلرنده قالوا فادعوا
وما دعاء الكافرين الا في ضلال اول وقتده
جهنم خزينه دارلري جيرك همان ديلديكوز
كافرلرك دعاسى
دعاي ايدوك اي كفار جانب بوكوكلي كونده [?]
ديدكلر الا اخطاده وارقيلقده درركه مسموع
ديرلر
ومقبول دكلدر بيوردي باري ذو الجلال حضرتلري

معتزله نك زعم فاسدلری کبی

خلاصهٔ کلام کافرلرک دعالری دنیاده
مقبول اولمدوغنه بو آیت کریمه ایله استدلال
اولنماز زیرا بو آیت کریمه نک حکمی آخرته درکه
ما سبقده بیانی ایلشدر وعلیه جمهور المحققین
والحاصل فرق ضاله دن معتزله طائفه سی
مؤمنلرک دعالرین وتکری تعالی نک اجابت
بیورمسنی وموتی یه نفعی اولان دعالری
وصدقه لری وکافرلرک دخی دنیاده دعالری
مقبول اولدوغنی بالکلیه انکار ونفی ایدرلر

وجمهور اهل

95

وجمهور اهل سنته مخالفت ایلدیلرکه ناظم مرحوم
اصحاب الضلال دیدوکی بو طائفهٔ خارجیه در
والله تعالی هو الهادی قال الناظم رحمه الله تعالی

ودنیانا حدیث والهیولی

عدیم الکون فاسمع باجتذال

دنیادن مراد جمیع عالمدر حدیثدن مراد
حادث ددکدر هیولی دن مراد فلاسفه نک
عالمک
کونه وهرشیئک اصلینه اطلاق اولنور عدیم دن
مراد معدوم در دمکدر وکوندن مراد وجوددر دمکدر

واجتذال دن مراد فرحلو وسرور در دمکدر

والمعنی یعنی جمله ما سوی الله تعالی حادثدرکه
تکری تعالینک احداثیله وایجادیله در ومعدوم الوجود
اول خلاق جهان حضرتلری معدومک ایجادینه
وموجودک اعدامنه قادر اولدوغنه دلیلدر
پس سن مسرور اولدوغک حالده اشتد
بو اهل سنت قولنی ای کیشی دیر ناظم رحمه الله
زیرا بونده حکمانک سائر فلاسفه نک زیاده سیله
تخبیط کلام ایلدکلرکه عناصر اربعه نک هیولاسی
قدیمدر دیدکلر وسائر ذکری مستهجن کلاملری دخی

وارددکه اهل سنت قبول اتمز کما صرح به الجرجانی رح
فی شرح المواقف خلاصه کلام اول واجب الوجود
اولان باری ذو الجلال حضرتلری واکن بر شیء
یوغدی وجمیع اشیا اول واجب الوجودک
امر شریفیله وجوده کلدکی کبی کذلک امر شریفیله جمله سی
معدوم اولورکه ویبقی وجه ربک ذو الجلال
والاکرام بیوردوغی کبی والله تعالی اعلم قال الناظم رحمه الله

وللجنات وللنیران کون
علیها مر احوال خوال

كون دن مراد وجوددر وثبوتدر احوالده مراد

حوكه جمعیدكه سنه در خوالدن مراد حالی جمعیدر

ماضی وكچمش دمكدر والمعنی یعنی جنتله جهنم ایچون

وجود وثبوت واردركه الآن موجوددرلر

واوذرلرینه نجه بیك ییللر وكچمش زمانلر دخی

مرور ایلمشدر دیر ناظم رحمه الله چونكه خوارجدن

معتزله طائفه سی جنتله جهنم الآن موجود

اولدقلرین انكار ایدرلر بز معشر اهل سنت

دیرزكه جنتله جهنم الآن مخلوقدرلر وموجوددرلر

ونجه

ونجه دلیللریمز واردركه نص قرآندندر نتكم

آیت كریمه ده جنت حقنده اعدت للمتقین بیوردیكه

ماضی صیغه سیله در یعنی جنت حاضرلنمشدر

شول متقیلر ایچوندركه كفردن وشركدن صقنورلر

بیوردی وجهنم حقنده اعدت للكافرین

بیوردی یعنی جهنم حاضرلنمشدر شول

كافرلر ایچوندركه انلره شقاوت سبقت

ایلدی بیوردی ونجه نصوص قاطعه دخی

وارد اولمشدركه جنت وجهنم مخلوقدرلر

وموجوددرلر قال الامام الاعظم فی الفقه الاکبر
والجنة والنار مخلوقتان الیوم لا تفنیان ابدا
یعنی جنتله جهنم بوکونکی کونده مخلوقدرلر
وموجوددرلر که اصلا فنا وهلاکی بولمازلر
بیوردی ابو حنیفه رحمه الله زیرا جنتک نعیمی
وجهنمک عذابی دائم اولدوغنی نص قرآن ایله
ثابتدرکه وفی العذاب هم خالدون بیوردی
باری ذو الجلال یعنی اول کفار جهنم
عذابنده مخلددرلر بیوردی وجنتک نعیمی دخی ابد الآباد

دائم

دائم اولدوغنه تکری تعالی اکلها دائم یعنی بیوردی
جنتک مأکولاتی دوام اوزره در بیوردی
وهنا للمعتزلة تأویلات باطلة فی قوله تعالی
اکلها دائم لانه قد نص علیها السید الشریف رح
فی شرح المواقف وردها علیهم لیست من غرضنا
لان خیر الکلام ما قل ودل خلاصه کلام
جنتله جهنم مخلوق وموجوددرلر که حاضرلنمشدرلر
جمهور اهل سنت بودر وبونک خلافی کفردرکه
زیرا نص قرآنه خلافدر وجنت یدی قات کوکک

اوزرنده اولدوغی نص قرآن ایله ثابتدر که عند
سدرة المنتهى عندها جنة المأوى آیت کریمه سیله در
یعنی جنت سدرة المنتهى ده در که یدی قات
کوکك اوزرنده در و حدیث شریفده علیه الصلوة
والسلام سعادتله بیوردیکه سقف الجنة
عرش الرحمن بیوردی یعنی جنتك سقفی که
تاواندر عرش شریفدر بیوردی و جهنم دخی
یدی قات یرك التنده در که مشهور اولان
بودر وتفصیله فی الاحیا وشرح المقاصد للسعد

والله اعلم

والله اعلم بحقیقة الحال قال الناظم رحمه الله تعالى

وذو الایمان لا یبقی مقیما
بسوء الذنب فی دار اشتعال

دار اشتعالدن مراد علوله قیزمش آتش اودیرکه
جحیمدر خلاصهٔ کلام بیتك معناسی بودرکه
ایمان صاحبی اولان مؤمن شرکدن ماعدا
ایشلدوکی کناهلر سببیله جهنمده مخلد قالمازدیر ناظم رح
بو اکر توبه سز وفات ایدرسه در والا توبه ایله
وفات ایدرسه توبه سی مقبولدر که نص قاطعله در

بو تقریر ایلدیکن اهل سنت مذهبیدر زیرا
فرق ضالّه یه کوره وارانه مؤمن گناه کبیره ایله جهنمه
مخلّد اولور دیرلر و نیجه تخلیطاتلری دخی واردر که
ذکری مستهجندر و بز معشر اهل سنت دلیلمز
بودر که آیت کریمه ده ان الله لا یغفر ان یشرک به
ویغفر ما دون ذلک لمن یشاء آیت کریمه سی
یعنی تکری تعالی شرکدن ما عدا جمیع گناهلری
مغفرت ایدر دیدککی قوللرینه بیوردی و آیت
آخرده فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل
مثقال

مثقال ذرة شرا یره بیوردی یعنی شول که
ذره مقداری خیر اشلسه آخرتده ثوابنی کورر
بیوردی و شول که ذره مقداری شر اشلسه
آخرتده مجازاتنی کورر بیوردی و نیجه دلیللرمز دخی
واردر که شرکدن ما عدا مرتکب کبائر اولان
ولو یالکز کلمۀ توحیدله وارسه
مؤمنلردر و اهل جنتدرلر نتکم صحیحینده تخریج
ایلدکلری حدیث شریفده علیه الصلوة والسلام
سعادتله ابوذره بیوردیکه ما من عبد قال
لا اله الا الله ثم مات علی ذلک الا دخل الجنة بیوردی

یعنی بر قول که لا اله الا الله دیه که خالص [مخلص] اوله

و بو کلمهٔ توحید اوزرینه وفات ایدرسه البته

جنتلودر ای اباذر بیوردقده حضرت

ابوذر رضی الله عنه [دیدکده دیر] وان زنا وان سرق

یعنی زنا ایله سرقه دخی اتسه ده جنته داخل اولورمی

ای رسول اکرم دیدم دیر قال وان زنا وان سرق

اول فخر عالم علیه الصلوة والسلام بیوردیکه

بلی زنا ایله سرقه دخی اتسه ده [جنته] داخل اولور

بیوردی دیر ابوذر رضی الله عنه ونجه

احادیث

احادیث شریفه دخی وارد اولمشدر که طائفهٔ

معتزله انکار ایتمشلردر خلاصهٔ کلام بر مؤمنکه

شرکدن ماعدا جمله گناهلری اشلسه مؤمندر

و اهل جنتدر و جمهور اهل سنت بونکله اوزرینه درلرکه

ماسبقده مفصلا و بیان ایتمشردر ومنه قول الامام

الشیبانی رح ولم یبق فی نار الجحیم موحد

ولو قتل النفس الحرام تعمدا بیوردی یعنی

جهنمده بر مؤمن موحد قالمازکه ولو قصدا

ادم اولدرسه دخی بیوردی و مذهب اهل حق بودر والله تعالی اعلم

قال الناظم رحمه الله

لقد ألبست للتوحيد نظماً

بديع الشكل كالسحر الحلال

استعاره در که

ألبستدن مراد کیدردم دمکدر نظمدن مراد

بو قصیده منظومه در بدیع الشکلدن مراد

بر غریب نادیده در که فصاحتندن وبیانندن ناشی

حلال اولان سحر کبیدرکه انسانک درونی

فصاحتنه وبیاننه میل ایتدرر زیرا حرام اولان

سحرده تمایل قلب اولدوغی کبی کذلک حلال اولان

سحرده

سحرده دخی تمایل قلب واردر که فصاحتک

دهشتندندر نتکم قاضی عیاض رح شفاء

شریفنده روایت ایدر علیه الصلاة والسلام

سعادتله بیوردیکه ان من البیان لسحرا بیوردی

یعنی بیانک بعضیسی سحردر بیوردی یعنی

فصاحتله بلاغت کلامی انسانک درونی سحر کبی

میل ایتدیرر دیمکدر نتکم آیت کریمه ده علمه البیاندن مراد

ایجاز ایله اعجازدر

فصاحت کلامدرکه والحاصل ناظم رحمه الله شمدی

قصیده نک اتمامنده دیرکه تحقیق تکری تعالینک

بر زینتله

وحدانیتندن ایلدکم نظمه بر حلاوت ویردمکه

حلاوت اولان سحر کبی که ایشدن مدهوش و متحیر اولور

(نتکم) دیر یعنی لباس فاخرله تزین اولدوغی کبی

۲ موزون اولان (دخی) کذلک نظم کلامک زینتیدر و انوکله زینتلنور دیمکدر

خلاصه کلام حلال سحر کبی ددکی ناظم مرحومک بودر که

فصاحتندن ایشدن آدمک درونی میل ایدوب

ودهشتندن مسحور کبی

حلاوتندن متحیر اولور دیمکدر ۲ والله تعالی اعلم

۲ نتکم کوزل صدائله ملیح
رسود اوقوندقده عاشق
اولان آدم متحیر سرکردان
اولدوغی کبی
منه

قال الناظم رحمه الله **يسلي القلب كالبشرى بروح**

ويحيي الروح كالماء الزلال

یسلی

یسلی تسلیه دندر که سوندرمکدر بشری (دن مراد)

مجیدر روحدن مراد راحتدر احیاء

روحدن مراد جهلدن تخلیصدر ماء الزلالدن (مراد زیاده سیلدر)

دورلمش داتلو صودر دیمکدر والمعنی

یعنی حلال سحر کبی بو نظم ایلدکم امالی اویله در که

سرور خبرله کلن مجیء کبی (مؤمنک) درونن فرح

ویرر وماء زلال هر شیئه حیات ویردکی کبی

کذلک مؤمنک روحنه حیات ویرر بنم

بو نظمم دیر ناظم رحمه الله مراد بودر که

قورومش
يغمور صوى يرلرى احيا ايلدكى كبى كذلك
بجهله قورومش اولان
بو بنم نظم ايلدكم عقائد دينيه دخى
مؤمنلرك درونلرين علم توحيد ايله احيا ايدر
تكرى تعالينك توفيقيله و يارديميله ديمكدر والله اعلم
قال الناظم رحمه الله نخوضوا فيه حفظا و اعتقادا
تنالوا جنس اصناف المنال
خوضك معناى لغويسى دالمقدر لكن
بونده ناظم مرحومك مرادى مباشرتله شروعدر
حفظدن مراد ازبردر اعتقاددن مراد
ربط

ربط قلبدر اصناف المنالدن مراد درلو درلو
كرملردر ديمكدر والمعنى يعنى بو بنم ايلدكم
نظمكى ازبرلسنه و اعتقاد ايلمسنه شروع
كرم تعالينك
ايلدوكى اى مؤمنلر دنياده و اخرتده تكرى
درلو درلو كرملرينه نائل اولورسز دير
ناظم رحمه الله شمدى مؤمنلردن دعا نياز
ايلروب ديركه وكونوا عون هذا العبد دهرا
بذكر الخير في حال ابتهال
عوندن مراد ياردمجيدر عبددن مراد

ناظم مرحوم كندودر دهردن مراد زماندر
ابتهالدن مراد تضرعله نیازدر والمعنی
یعنی احیانا شو عبد عاجزك یاردمنه
اولوككه ای مؤمن قرنداشلر تكری تعالی یه
ایلدككوز
تضرع ایدوب نیازنكالده خیرلو دعائله
واستغفارله ذكر ایدوككه زیرا مؤمنك
مؤمنه اولان دعاسی مستجابدر دیر ناظم
رحمه الله تعالی شمدی بو خیرلو دعائله استغفاری
علی سبیل الالتماس مؤمن قرنداشلریمزدن دیلدككه دیر ناظم مرحوم
لعل

لعل الله یعفوه بفضله
ویعطیه السعادة فی المآل

یعنی اولكه تكری تعالی فضل كریمله اول ناظم اولان
عبد عاجزك كناهلرینی عفو ایدوب بغشلیه
وآخرتده دخی سعادتیله وجنتیله یرلشه
دیر ناظم رحمه الله زیرا سعادت دیدكلری
آخرت سعادتیدركه اندن صكره شقاوت
یوقدر شمدی ناظم مرحوم مؤمنلردن دعا
نیاز ایدوب احیانا ذكر جمیلله بنی اكوك
دیدكره

مؤمنلك

كندو ايلدكى دعاى ذكر ايدوب ديركه

والى الدهر ادعو كنه وسعى

لمن بالخير يوما قد دعالى

يعنى دائم الدهر وسعم اولدقچه دعا ايدرم

شول كيسيه كه بنيمچون كونلردن بر كون بر

خيرلو دعا ايلدى دير ناظم رحمه الله تعالى

تسويد

وجعل الجنة مثويه وهذا ما وقفنا عليه من

حل الفاظ هذه المنظومة اللطيفة بلغة

التركى بتوفيق الله تعا وعنايته والحمد لله

وحده وصلى الله على سيدنا محمد وعلى اله وصحبه

وحزبه كلما ذكره الذاكرون وغفل عن ذكره الغافلون

وسلم تسليما

م م م

اكر سؤال اولنور سه كه استعيذ بالله اذا جاء اجلهم لا يستأخرون
ساعة ولا يستقدمون آيه كريمه سى ايله الصدقة ترد البلاء وتزيد العمر
حديث شريفنك بيننده منافات واردر زيرا آيه كريمه اجلك زياده
ونقصان اولمديغنه دلالت ايدر وحديث شريف اجلك زياده و
نقصان اولديغنه دلالت ايدر جواب اولدر كه بو سؤالى ايدن
اجل ايله عمرك معنالرينى فهم اتمدى زيرا اجل ديو بر آدمك اولنجيه دكين
الديغى نفسه ديرلر واول نفسك عددى هر نه قدر تقدير اولديسه
زياده ونقصان قبول اتمز وايه كريمه ده اولان اجلدن مراد بو
معنادر ولكن حديث شريفده واقع اولان عمردن مقصود بو
معنا دكلدر بلكه عمر دكلرى آيدن وكوندن ويلدن عبارتدر و
آرتر واكسلور زيرا آدم رياء دن خالى اولرق الله رضاسى ايچون
نيت خالصه ايله تصدق ايله اول صدقه ومنته اولكمسنه مقدر
اولان نفس مثلا التمش سنه ده الينجق ايسه يوز سنه ده الور
زياده ونقصان ايده ويلده اولور كه عمر دكلرى اولدر
زياده ونقصان نفسده اولمز كه اجل دكلرى اولدر
پس امدى عمر ايله اجلى بو تفصيل اوزره فهم ايده نك عنده
اشتباه قالمز ودخى معلوم اولسونكه عمر صدقه ايله زياده
اولديغى كبى انكار ايله ده اكسلمى واردر وبو حديث
شريفه خيالى افنديمزك خبر آحاددر ددكى جواب آخره اشارتدر

SÜLEYMANİYE … KÜTÜPHANESİ

طلطوشی همس لمس لموش اجیبو بوزم الغصه بحق الحنان المنان
ساره ده یکرمی نك غصه نی نیتی نشتر ملك
اچون نو اسماری اوده بر بخودی
اوده برر کره هر بر بخود اوزرینه
بر اوخوده سن نعل بر قلیجدن اجنه
صو قیوب بخودری قوه سن

بنی اغریسی ایچون رمضان شریفنك اخر جمعه سنده
خطیب منبرده الحمد یازه بره
بسم الله الرحمن الرحیم
والله من ورائهم محیط بل هو
قرآن مجید فی لوح محفوظ
ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

طاعون اصابت ایدن کمسه ایچون یکرمی درت سنه
تجاوز ایتمدن ذکر اولنان دعالری یازوب و انوزدوهم
کول صویی جوز قدر قرداش طاشی قنی بر پارچه سوسم
باغی اجزالر ایله برابر ازوب ایچرهلر باذن الله دفع
اوله تجربه اولنمشدر دعا بودر بسم الله الشافی بسم الله الکافی.
بسم الله المعافی بسم الله خیر الاسماء بسم الذی لا یضر مع اسمه
شیئ فی الارض ولا فی السماء وهو السمیع العلیم